

CONCEPTNOTULEN van de openbare en besluitvormende raad van de gemeente Diemen, gehouden op donderdag 28 oktober 2021 in het gemeentehuis te Diemen, aanvang 17.00 uur.

Aanwezig:

(*fractievoorzitters)

Voorzitter	E. Boog
GroenLinks	N. van Engelen, H. van 't Riet*, A-M de Smalen, Y. Yildiz-Kaya
D66	H. Berkhout, K. de Haan, R. Poelwijk*, F.B. Simonetti
VVD	J.A. Jägers, E.H. Timmer*, B.H.M. Wielage
PvdA	F.W. Geerts, S. Kuilman*
Ouderenpartij Diemen	E.S. den Heijer, P.A. Prins*
Onafhankelijke Partij Diemen	J.G.M. Sikking*, L.R. Smits
Ons Diemen	W. Advocaat
Wethouders	J.D.W. Klaasse, A.J.M. Scholten, M.A. Sikkes-van den Berg
Notulist	J.B. Kammeraad
Griffier	M. van Engelshoven
Afwezig:	M.P.H. de Graaff-Nijssen* (CDA), N.C. Portegijs (PvdA), M.B.A. van Schoot (GL)

1.A Opening en mededelingen van de voorzitter

De VOORZITTER: dames en heren. Goedemiddag, van harte welkom bij de begrotingsbehandeling voor de begroting 2022. We hebben 2 avonden waarop we de begroting voor 2022 bespreken. Vanmiddag maken we al een start en volgende week gaan wij deze vergadering vervolgen.

Ik heb bericht van verhindering van mevrouw De Graaff, mevrouw Van Schoot en de heer Portegijs en we hebben ook een jarige in ons midden. Meneer De Haan, van harte gefeliciteerd. Vanwege corona gaan we niet allemaal zingen. Dus u mag hem misschien eventueel toezingen in de pauze. De heer Smits komt later.

Sprekend over corona. Ik heb er bewust voor gekozen om de spatschermen nog maar even te laten staan. Ik had gehoopt dat we die zouden kunnen weghalen maar ook gezien alle ontwikkelingen en de toename van het aantal besmettingen leek het mij toch goed om deze schermen te laten staan. Ik vraag u ook wederom weer om voorzichtigheid te betrachten. Van harte welkom aan de gasten, ook op de publieke tribune. Veel medewerkers van onze eigen organisatie die ook vanmiddag meekijken en de luisteraars die via de stream meeluisteren.

1.B Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2.a Programmabegroting 2022

De VOORZITTER: we beginnen vandaag met de algemene beschouwingen van alle fracties. Vervolgens schorsen wij, dan kunt u hier ook een hapje eten in de pauze en na de pauze zal het college een korte eerste reactie geven met name inzoomend op de moties en amendementen. Na de volgende schorsing zal de raad in de gelegenheid zijn ook te reageren op elkaars inbreng. We hebben al een paar jaar eerder afgesproken dat elke fractie in die ronde 3 punten uit de algemene beschouwingen van de collega-fracties kan halen en die in het debat kan inbrengen. Op die punten kunt u ook kort reageren of een andere fractie bevragen. Dus u kunt een statement maken maar u kunt zich ook richten op een specifieke fractie in die ronde. Geeft u dan ook wel aan welke fractie u wilt bevragen als u een concrete vraag heeft. Wij vragen u die 3 punten in de schorsing naar de griffier te mailen zodat we makkelijk de onderwerpen kunnen clusteren. Dan probeer ik als voorzitter per onderwerp die vragen of punten aan de orde te laten komen.

Na het debat vanavond schorsen we de vergadering en dan gaan we volgende week donderdag weer verder. Dan starten we met de reactie van het college en een toelichting op de preadviezen als dat noodzakelijk is op de moties en amendementen die er nog liggen. Nu gaan we beginnen met de algemene beschouwingen. Daarbij zijn interrupties uiteraard ook mogelijk. Ik benadruk dat nog maar even. Ik ga u vragen voor uw algemene beschouwingen plaats te nemen achter het kathedr en ik zou u ook willen vragen om moties en amendementen, als u die eventueel wilt indienen, ook aan te kondigen tijdens uw algemene beschouwingen. Nadat een van u uw bijdrage heeft geleverd krijgt u ook voor zover aanwezig de moties en amendementen die zijn ingediend en ook de tekst van de algemene beschouwingen worden dan rondgedeeld.

Alle fracties hebben maximaal 10 minuten spreektijd. Dus de griffier zit al klaar met zijn stopwatch voor straks. De sprekersvolgorde is eerder gemaïld en die is als volgt. Allereerst de VVD, dan zal GroenLinks spreken, dan de Ouderenpartij Diemen, dan D66, dan de Onafhankelijke Partij Diemen, dan de Partij van de Arbeid en tenslotte Ons Diemen vanwege de afwezigheid van het CDA.

De VVD heeft als grootste niet-coalitiefractie de eer te mogen beginnen en het woord is aan de nieuwe fractievoorzitter, de heer Timmer, en ook veel succes met uw nieuwe taak vanaf deze plek.

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Na 20 jaar Diemense politiek en na 16 jaar in deze raad een vertrouwd gezicht te zijn geweest bij deze Algemene Beschouwingen is Brigitte Wielage vanaf vandaag teruggetreden als fractievoorzitter van de Diemense VVD en heb ik de eer de taak van fractievoorzitter vanaf nu te vervullen. Dat is inderdaad een eer, maar tegelijk niet eenvoudig. Brigitte heeft in de afgelopen tijd het liberale geluid fantastisch laten klinken en een belangrijke bijdrage geleverd aan de Diemense politiek, hier in de raad maar ook met en tussen de inwoners van Diemen. Wij zijn haar daarvoor veel dank verschuldigd en zullen daar natuurlijk later in ander verband nog uitgebreider bij stil staan.

Ik wil de komende tijd, als fractievoorzitter, een bijdrage leveren voor een beter Diemen, vanuit het liberale gedachtengoed, met als uitgangspunten vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid. Diemen is een prachtige gemeente en ik zal mij hier ten volle voor inzetten.

De gang van zaken van de laatste week rond deze begroting voelt enigszins als:

Divide et impera, verdeel en heers zoals destijds toegepast door Philippus II van Macedonië (382 vChr-336 vChr) bij Griekse stadsstaten. Ik zal uitleggen waar dat gevoel door komt. Op 20 september heeft het college de begroting voor 2022 gepresenteerd. De inkt van de begroting is nog niet droog of het boekwerk is al achterhaald. Hopelijk kan volgend jaar een reëlere begroting worden gepresenteerd.

De septembercirculaire die een week later is uitgebracht (27 september) zorgt ervoor dat de rode cijfers van deze begroting, alsnog zwarte cijfers worden. Met dank aan Den Haag ziet het perspectief er voor Diemen ineens een stuk rooskleuriger uit.

Ondanks dat de begroting 2022 eigenlijk de papierbak in kan, toch wat woorden hierover. Per slot van rekening is deze begroting de nalatenschap en legitimatie van dit college. De begroting vertelt hoe dit college Diemen wil achterlaten. Wat is dan het beeld dat uit de begroting spreekt?

Zonder de septembercirculaire zag ons financiële perspectief er niet goed uit. Van een college mag worden verwacht dat ze al datgene doet wat nodig is om de huishouding op orde te krijgen. Maar de pijn wordt vooruitgeschoven en wordt op het bordje van een nieuw college gelegd zo lijkt het. Maar je zou ook kunnen denken dat het college al aanvoelde wat er aan zat te komen. Dan hadden er wat ons betreft voorbehouden moeten worden gemaakt in de trant van: dit is het huidige donkere wolken perspectief maar het kan nog meevallen en dat wachten we nog even af voordat we maatregelen c.q. ombuigingen gaan bespreken in de raad. Waarom wachten tot na de verkiezingen?

Terug naar de werkelijkheid van vandaag. Het is niet ongewoon dat de septembercirculaire kort voor de begrotingsbehandeling de cijfers wat bijkleurt. Maar hier gebeurt wat anders. Door de informatie van de septembercirculaire is het financiële beeld voor Diemen zoals geschetst in de begroting 2022 van 20 september fundamenteel veranderd. Hoe gaan we daarmee om? Het lijkt erop dat het college ons als raad een begroting wil laten vaststellen, die wat ons betreft de cijfers niet weergeven. Ook de inleidende tekst sluit niet meer aan op het financiële beeld. Plotseling staan er miljoenen positief onder aan de streep.

Ja, de provincie en het Rijk stellen hun deadlines maar de Diemense VVD vindt dat wij een zo reël mogelijk perspectief moeten vaststellen. Wellicht is het zinvol om nog eens te kijken naar de planning- en control cyclus.

We worden nu als raad op het verkeerde been gezet. De cijfers schieten alle kanten op. Dit was met de kadernota feitelijk ook al het geval. De septembercirculaire leidt tot een hogere algemene uitkering, maar de lasten veranderen ook. Er zijn ongetwijfeld taken die geïntensiveerd moeten worden. Hoe gaan we daarmee om in relatie tot deze begroting? Wij vragen ons af hoe wij als raad dan de kaders kunnen stellen.

Hoe dan ook, het meerjarenperspectief zoals gepresenteerd bij de informatie van het college van 22 oktober laat dus een structureel overschot van rond een miljoen zien. Hierbij moeten we wel in ogenschouw nemen dat als het zeer hoge risico van jeugdzorg waarheid wordt, het geraamde overschot snel verdamppt. Voorzichtigheid is dus geboden.

De Diemense VVD dient daarom een amendement in om dit meer realistische meerjarenperspectief als addendum aan deze begroting toe te voegen.

Wij zouden vele onderwerpen kunnen noemen waarover we ons grote zorgen maken zoals de onveiligheid van fietsers in de Prins Bernardlaan, de verloedering die optreedt door zwerfafval en het weinig succesvolle afvalinzamelbeleid, maar hoe belangrijk deze onderwerpen ook allemaal zijn, ik beperk me tot een paar zaken die wat ons betreft prioriteit hebben.

Ik noem dan: inwoners serieus nemen, veiligheid, wonen en de energietransitie.

Geen woorden maar daden, dat is waar het bij participatie omgaat. Aan de hoeveelheid woorden heeft het in deze collegeperiode niet gelegen, aan de daden wel. Gelukkig zien we verbetering.

Participatie betekent voor ons bewoners in een vroeg stadium betrekken bij projecten. Goed luisteren. Elkaar respecteren. Niet schromen om plannen aan te passen als Diemenaren laten weten het graag anders te willen. Want Diemen maken we met elkaar. En dus niet bewoners zaken door de strot duwen, maar samen met de bewoners plannen maken. Zodat zij niet naar de Raad van State hoeven en plannen lang stilliggen. Ook beter voor een ieders nachtrust en woonplezier. En uiteindelijk goedkoper.

Met de Energietransitie en de Omgevingsvisie heeft het college een goede start gemaakt. Maar nu komt het erop aan ook goed in contact te blijven met bewoners en de te maken keuzes goed te motiveren. Dat geeft vertrouwen en uiteindelijk het gevoel dat er oprecht is geluisterd naar de mensen. Ook al krijgt niet iedereen zijn zin. Helaas is in onze ogen en in de ogen van de bewoners de participatie met betrekking tot bijvoorbeeld Buitenlust te laat op gang gekomen. De participatie sloeg dood.

Veiligheid en handhaving krijgen wat ons betreft prioriteit; hierdoor wordt Diemen fijner om te wonen, komen er huizen vrij voor hen die er recht op hebben, en daardoor kunnen we de postzegelstukjes groen in de wijken behouden voor recreatie, sport en spel. Wij ondersteunen Scheerlicht voor het tegengaan van de ondermijnende criminaliteit van harte.

Wij vinden het verder belangrijk dat er aandacht is voor fraude en cybercriminaliteit onder meer gericht op ouderen, dat er aandacht is voor het voorkomen van woninginbraken en het aanpakken en opsporen van daders. Dat zijn onderwerpen die belangrijk zijn om Diemenaren het vertrouwen te geven dat we er alles aan doen om de veiligheid te verbeteren. In dat kader zouden we graag nog wat meer ambitie zien van het college, met ander woorden op welke uitkomsten wordt er gestuurd? Dit wordt in ieder geval niet duidelijk uit het overzicht met de prestatie-indicatoren.

De afgelopen coalitieperiode is er veel tot stand gebracht. Veel nieuwe woningen zijn gerealiseerd of staan inmiddels definitief in de planning. Dan gaat het om deelplannen op Plantage De Sniep, waaronder de Punt Sniep, en om Holland Park. Meest actueel is Holland Park West. Een nieuw initiatief is bijvoorbeeld Hof van Saan.

Een probleem is dat Diemen nauwelijks meer eigen grond heeft waarop ontwikkelingen mogelijk zijn. Dit houdt mede in dat voor extra woningbouw er een afhankelijkheid bestaat van particuliere initiatieven. En Diemen zal niet of nauwelijks nog inkomsten kunnen verwerven door grondverkoop zoals bij Holland Park West. Realisatie van extra woningen zal de nodige creativiteit vragen. Bijvoorbeeld door transitie van kantoorruimte naar woningen en misschien ook door het extra faciliteren van splitsing van woningen zoals in andere gemeenten al gebeurt.

Bij de realisatie van woningen moet de nadruk liggen op middeldure huur. In Diemen is de laatste 10 jaar vooral gebouwd in het dure koopsegment en dure huur. Wat ons betreft geen inhaalslag uitvoeren door bestaande wijken te belasten met sociale huurwoningen. Het realiseren van middeldure huur bevordert de doorstroming vanuit sociale huurwoningen, die daarmee vrijkomen. Daar komt bij dat voor Diemen en directe omgeving waar Diemen ook voor bouwt het percentage sociale huur al hoog is.

Een haalbare en betaalbare energietransitie krijgt de volle aandacht van de VVD. De energietransitie is één van de grootste opgaven voor de komende tijd. Hoe gaan we dat doen? Wat de Diemense VVD betreft verstandig, in kleine gedragen stappen en betaalbaar. We wonen in Diemen op een nu al compact bebouwd stuk Nederland. Daar moeten we heel

zorgvuldig mee omgaan. Zo passen windmolens hier waarschijnlijk gewoon niet en moeten we sterk inzetten op zon en andere alternatieven zoals Warmte Koude opslag, aquathermie en geothermie. Bovendien moeten we goed overleg voeren met onze burens, want de rand van Amsterdam is immers het begin van Diemen.

We kijken terug op een moeilijk jaar. De coronapandemie heeft diepe sporen getrokken en laat littekens achter. Veel leed op allerlei gebied, medisch, sociaal en financieel. De overheden hebben hulp geboden en steunmaatregelen getroffen. Dat kan materieel enige verlichting betekenen, maar op persoonlijk en maatschappelijk terrein blijven de littekens. En we zijn er nog niet. Ook de voor ons liggende periode zal nog veel van ons vergen. Helaas lopen de besmettingen en ziekenhuisopnames weer op. Ik houd mijn hart vast voor wat gaat komen.

Volgende week dinsdag is er weer een corona persconferentie waarin waarschijnlijk weer nieuwe maatregelen zullen worden afgekondigd. We zijn er nog niet van af en het is de vraag wanneer we terugkeren naar het oude normaal. Dit doet veel met ons, met de samenleving als geheel en met de inwoners van Diemen. Wij willen daarbij helpen, waar nodig. Wat goed is moet zo blijven. Wat beter kan moet ook beter.

Diemen maken we samen.

Amendement 3 luidt als volgt:

De gemeenteraad van Diemen, in vergadering bijeen op 4 november 2021, kennisgenomen van de Programmabegroting 2022 en de informatie m.b.t. de septembercirculaire 2021;

Overwegende dat:

- in de Programmabegroting 2022 een somber financieel beeld wordt geschetst met belangrijke risico's voor de komende jaren;
- deze risico's zowel qua omvang als qua kans van voordoen substantieel zijn;
- het college aangeeft dat gezien dit sombere financiële beeld er geen ruimte is voor het in gang zetten van nieuwe beleidsontwikkelingen;
- de septembercirculaire 2021 een heel ander financieel beeld schetst, resulterend in grote positieve exploitatieresultaten voor de komende jaren;
- het tekstuele gedeelte van de Programmabegroting 2022 niet meer in harmonie is met de feitelijke financiële situatie zoals gepresenteerd naar aanleiding van de septembercirculaire 2021;
- kaderstelling door de raad op basis van uitsluitend de Programmabegroting 2022 niet meer mogelijk is;

Besluit:

- het college te verzoeken om een paragraaf toe te voegen aan de Programmabegroting 2022 waarin een update wordt gegeven van de financiële situatie. Een en ander conform de informatie van het college van 19 oktober 2021 over de gevolgen van de algemene uitkering septembercirculaire 2021.

En gaat over tot de orde van de dag.

B. Wielage

B. Timmer
J. Jägers

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Geachte leden van de raad, college, medewerkers en Diemenaren thuis. Vandaag zijn de laatste algemene beschouwingen van deze bestuursperiode. Ik neem u daarom graag mee in hoe GroenLinks ziet dat Diemen in deze periode groener, duurzamer en socialer is geworden en hoe wij daar de komende jaren nog meer in willen bereiken. Uiteraard zal ik ook ingaan op de financiën van de gemeente. Eerst een groener Diemen. Diemen heeft er deze lente en zomer ontzettend mooi en kleurrijk uitgezien. De Oost-West as is echt een visitekaartje voor Diemen geworden en de kunst die hier is neergezet is een mooie toevoeging. Het is mooi om te zien dat ons maaibeleid erop gericht is insecten zolang mogelijk gebruik te laten maken van de bloemen langs wegen, fietspaden en waterkanten.

Het feit dat je in alle wijken van Diemen dichtbij een wandeling kan maken door het groen vinden wij geweldig. Uit de positieve reacties van inwoners hierover blijkt dat dit door velen wordt gewaardeerd. En tijdens de periode met beperkingen door corona is gebleken dat mensen hier ook goed gebruik van maken.

Deze groene omgeving heeft een positief effect op de gezondheid van mensen en draagt bij aan de leefbaarheid. GroenLinks is dan ook blij met de acties om Diemense wijken steeds groener in te richten, bijvoorbeeld door waar mogelijk tegels te vervangen door groen. Ook investeringen in ecologische verbindingen en het versterken van de natuurwaarde binnen de bebouwde kom, bijvoorbeeld in Natuurpark Spoorzicht, zijn en blijven speerpunten van GroenLinks.

Daarnaast is het behoud van het groene buitengebied, zoals het Diemberbos en de Diemervijfhoek van groot belang. In de drukke stedelijke omgeving die Diemen toch is, worden dit soort gebieden waar je tot rust kunt komen door velen gewaardeerd en gebruikt. Grote delen van Diemen zijn al zo ingericht dat intense regenbuien op een goede manier worden opgevangen en afgevoerd en door steeds minder verstening pakken we langzaam maar zeker ook de hittestress op een goede manier aan.

Een duurzamer Diemen. Met de duurzaamheidsagenda die we in 2020 hebben vastgesteld is onze ambitie om dingen duurzaam te doen uitgewerkt in strategische lange termijn doelen. GroenLinks is trots op de acties die hiervoor de laatste jaren in gang zijn gezet en de concrete plannen om hier ook het komende jaar weer stappen in te zetten.

In het afgelopen jaar is er veel tijd besteed aan de ontwikkeling van de Transitievisie Warmte en het daarbij betrekken van onze inwoners. GroenLinks is trots op hoe dit proces is uitgevoerd. Nu moeten we aan de slag met het isoleren van woningen en het kiezen van de beste alternatieven om onze woningen te verwarmen, waarbij ook de kosten op een eerlijke manier worden verdeeld en de bewoners betrokken blijven.

Als gemeente geven we duidelijk het goede voorbeeld wat betreft duurzaamheid bij het bouwen. Zowel bij de nieuwe sporthal als bij de plannen voor het combineren van de Omval en de bibliotheek en in Holland Park West. Hiermee laten we als gemeente ook echt zien dat het kan. We laten het niet bij mooie woorden, maar brengen duurzaam bouwen in de praktijk.

Op het gebied van afvalinzameling laat de uitvoering van het nieuwe beleid nu al zien dat we daarin een goede en effectieve keuze hebben gemaakt. De hoeveelheden gescheiden afval zoals gft en plastic nemen toe en de hoeveelheid restafval per inwoner neemt af. We zijn er nog niet maar dit zijn mooie eerste stappen naar het met z'n allen sterk verminderen van het restafval.

Woningbouw en ruimtelijke ontwikkeling. Wij zijn blij met de sociale huurwoningen die dit jaar zijn opgeleverd in Plantage de Sniep. Wij kijken uit naar de verdere oplevering en de bouw in Holland Park West. Hiermee is het knelpunt van beschikbare betaalbare woningen uiteraard niet opgelost, maar we dragen wel letterlijk wat steentjes bij aan het huisvesten van mensen die al lange tijd op de wachtlijst staan. Ook de nieuwe huisvestingsverordening draagt eraan bij dat woningen gebruikt worden voor wonen en dat ongewenst gebruik steeds verder wordt teruggedrongen.

GroenLinks is er al jaren duidelijk over: wij zijn voor verdichting en niet voor bouwen in ons buitengebied. Dit betekent niet dat we elk stukje in Diemen binnen de bebouwde ruimte vol willen bouwen, want zoals eerder gezegd is een groene leefomgeving ook van groot belang. Wel vinden wij dat we daar waar zich kansen voordoen, zoveel mogelijk moeten inzetten op betaalbare woningbouw, zowel sociale als middeldure huur om de doorstroming te bevorderen en zoveel mogelijk inwoners van geschikte woonruimte te voorzien.

De Omgevingsvisie is ondertussen in een vergevorderd stadium en zal begin 2022 aan de raad worden voorgelegd om deze vast te stellen. GroenLinks is blij met deze visie die beschrijft welke lange termijn keuzes in de leefomgeving wij met zijn allen voor ons zien voor Diemen. En met 'met zijn allen' bedoel ik vooral ook de vele inwoners en partners die hebben bijgedragen aan de gemaakte keuzes in deze visie. Wij hopen en verwachten dat deze visie een goede leidraad zal zijn voor de ruimtelijke keuzes van de gemeente in de komende jaren. Een socialer Diemen. GroenLinks is trots op hoe we in Diemen het sociale domein hebben vormgegeven en hoe we de puntjes op de i blijven zetten om het steeds verder te verbeteren. Het is mooi om te zien hoe we de integrale dienstverlening hierbij steeds verder uitwerken. En dat we dat doen door te denken vanuit wat onze inwoners en cliënten nodig hebben, niet vanuit de regels.

GroenLinks is ook trots op de manier waarop Diemen is omgegaan met de coronacrisis. De gemeentelijke organisatie heeft alle speciale regelingen met verve opgepakt, waardoor daar goed gebruik van is gemaakt. Ook heeft de gemeente ons als inwoners opgeroepen en gestimuleerd elkaar te helpen in deze bijzondere tijd.

Nu de meeste maatregelen zijn opgeheven, voor hoe lang weten we helaas niet, is de economie weer snel aan het oprabbelen. Er zijn echter signalen dat de coronamaatregelen voor veel mensen een mentale nasleep hebben. Schoolgaande kinderen hebben soms ontwikkelings- of leerachterstanden in te halen. Veel studenten, hoewel ze nu weer fysiek les krijgen, hebben hun draai nog niet gevonden en ervaren grote onzekerheid over hun toekomst. De kans is groot dat meer mensen, ook waar we dat nu nog niet zien of verwachten, in de komende jaren steun nodig gaan hebben. Daarom blijft het van groot belang om mensen te informeren over de mogelijkheden voor steun en hulp die er bestaan.

Geen kind mag opgroeien in armoede. Het ruimhartige armoedebeleid en de proactieve schuldhelpverlening in Diemen vinden wij dan ook een groot goed. Via het flexibeler omgaan met de regels rond de bijstand en bijvoorbeeld het aansluiten bij de Alliantie Kinderarmoede hopen wij dat er goede manieren zullen worden gevonden om het aantal mensen dat in armoede leeft ook daadwerkelijk te verminderen. Wat daarbij van belang is, is dat de overheid mensen niet zelf in de armoede stort, zoals men met de toeslagenaffaire heeft gedaan. Dat is echt vreselijk voor deze mensen en wij zijn ervan geschrokken hoeveel gezinnen dat betreft in Diemen. Het helpen van deze mensen moet een prioriteit zijn van onze gemeente.

Al deze zaken laten zien dat het belangrijk is dat we zaken samen oppakken. De gemeente kan het niet alleen, maar kan wel anderen stimuleren en faciliteren om ook hun rol te pakken. Het gaat er om dat we het samen doen.

GroenLinks streeft naar een samenleving waarin iedereen zichzelf kan zijn en zich veilig voelt. En dat er onderlinge verbindingen zijn tussen inwoners, want iedereen hoort erbij en iedereen mag meedoen.

Daarin speelt ook het verenigingsleven in Diemen een rol. De vele verenigingen op het gebied van sport en muziek en cultuur, en ook onze lokale Diemense evenementen spelen een belangrijke verbindende rol. En zij dragen daarmee bij aan het welzijn van de mensen in Diemen. Het is van belang om onze verenigingen te blijven steunen en iedereen in Diemen te stimuleren om hierin mee te doen. Het fonds Diemen veert op is hiervoor een mooi initiatief. De financiële tekorten op het gebied van jeugdzorg baren ons nog steeds zorgen. Vanuit het Rijk is een incidentele extra bijdrage gekomen. Schandalig dat het kabinet het nalaat om hier structureel een oplossing voor te vinden, terwijl de tekorten bij ons en de andere gemeenten een direct gevolg zijn van de decentralisatie met bezuinigingen van een paar jaar geleden. Wat GroenLinks betreft mag de kwaliteit van de zorg voor de jeugd niet verder onder druk komen te staan en moeten we daarom als gemeente sterk de vinger aan de pols blijven houden. We moeten voorkomen dat jongeren het kind van de rekening worden.

Het door de gemeente in dienst nemen van de ouder kind coaches en daar extra FTE voor beschikbaar stellen juichen wij toe. Het laat zien dat Diemen inzet op laagdrempelige preventieve jeugdhulp.

Onze gemeentelijke financiën. Door het stabiele bestuur van de laatste jaren en de verstandige financiële keuzes die we hebben gemaakt, staat de gemeente er op dit moment goed voor. Hiervoor is dank aan onze wethouder financiën dan ook zeker op zijn plaats.

We blijven de komende jaren te maken hebben met diverse financiële onzekerheden, zoals: de jeugdzorg, de gevolgen van corona en de ongunstige herverdeling van het gemeentefonds. GroenLinks pleit dan ook voor het voortzetten van ons verstandige financiële beleid voor de komende jaren.

Op die manier blijft er ruimte voor onze lokale ambities en het op peil houden van onze sociale voorzieningen. En kunnen we de mensen die al moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen daarbij ontzien.

Hoewel de landelijk politiek zich weinig lijkt aan te trekken van de diverse grote vraagstukken die op dit moment voorliggen, vinden wij als GroenLinks dat we daar op lokaal niveau zeker wel mee aan de slag moeten. Wij moeten onze bijdrage leveren aan het

verminderen van de CO₂-uitstoot, aan het toewerken naar een circulaire economie, werken aan een woning voor iedereen en het mogelijk blijven maken dat iedereen mee mag en kan blijven doen in onze Diemense samenleving. Dit kan alleen met een stabiel bestuur dat keuzes durft te maken waar Diemen beter van wordt.

Tot slot. GroenLinks gaat door met haar ambities om Diemen nog groener, nog duurzamer en nog socialer te maken. GroenLinks Diemen zet zich in voor een gemeente waar iedereen zichzelf kan en mag zijn en de ondersteuning krijgt die een ieder nodig heeft. Een gemeente die kansen biedt aan iedereen, waar we duurzaam samen leven.

De heer PRINS: dank u voorzitter. Laat ik beginnen met de heer Timmer te feliciteren met zijn maidenspeech als kersverse fractievoorzitter van de VVD-fractie.

We praten vanavond en volgende week over onze begroting, de gemeentebegroting. Ondanks enkele onzekerheden ziet de financiële bestaanszekerheid van de gemeente er gunstig uit, ook op langere termijn. Hoe anders ziet de bestaanszekerheid van veel van onze inwoners er uit.

Volgens een recent TNO-rapport leven in Nederland 550.000 mensen in energiearmoede.

Omgerekend zouden dat er in Diemen zo'n 1000 inwoners kunnen zijn. Ze hebben hoge energiekosten, wonen meestal in een huis dat niet goed is geïsoleerd en hebben een laag inkomen. 40% van deze energiearme huishoudens heeft een inkomen uit bijstand of andere sociale voorziening en 40% leeft van een pensioen of AOW. 48% van alle huishoudens woont in een slecht of matig geïsoleerd huis, maar kan daar zelf niets aan doen. Ze zijn afhankelijk van hun verhuurder, in 75% van de gevallen een woningcorporatie.

In de Energielabel-atlas is te zien dat in Diemen de flat Beukenhorst een energielabel G heeft, het laagste label in Diemen. Hoe is dat mogelijk? De gemeente maakt toch jaarlijks prestatieafspraken met de corporaties? Die gaan toch ook over isoleren en verduurzamen? De meeste woningen in Beukenhorst hebben echter nog enkel glas, hebben kieren en naden waardoor warmte weglekt en de bewoners opgezaald worden met hoge stookkosten. Daar komen de razendsnel gestegen energieprijzen van de afgelopen weken nog bovenop. Om een indruk te geven: Als ik nu mijn energiecontract zou moeten vernieuwen, ga ik 10x meer voor gas en 7x meer voor stroom betalen. En gaat het maandelijks voorschot van 140 naar 300 euro.

De gemeente wil energiecoaches inzetten. Wij twijfelen aan de effectiviteit van deze vrijwilligers. Een HvA-rapport over nut en noodzaak van deze coaches en de reacties van mensen in de Indische Buurt was vernietigend. Tips om de thermostaat op 16 graden te zetten en twee truien aan te trekken, klinken amateuristisch. Veel mensen leven in grote stress door hun dagelijkse worsteling met geldproblemen. Zij krimpen ineen als ze het woord 'duur' van duurzaamheid horen.

Deze mensen moeten ontzorgd worden, en daarvoor is meer nodig dan een praatje van een energiecoach. Energiecoaches lossen de energiearmoede immers niet op. In Diemen is de werving van 10 coaches erg moeizaam, er zijn er nog maar drie. Een geplande inwerk cursus is afgeblazen, zo lezen we in Binnenlands Bestuur. Wij zijn heel benieuwd wat het college met deze nieuwe gegevens gaat doen.

Het valt te verwachten dat als de energieprijzen blijven doorstijgen, energiebedrijven zullen omvallen, zoals gisteren gebeurde met Welkom Energie, contracten worden opgebroken, voorschotten tussentijds verhoogd worden, jaarafrekeningen overschrijdingen tot 900 euro te zien geven en afbetalingsregelingen niet nagekomen worden, dan moet een beroep gedaan

worden op de afdeling Sociale Zaken van de gemeente. Mensen die het al niet breed hebben, houden niets over. Hun kleine bestedingsruimte voor voeding gaat volledig op aan energie. Hoe gaat het college hiermee om? Wat kan het college betekenen voor deze mensen met een inkomen onder het bestaansminimum, zonder dat ze naar de Voedselbank worden verwezen? Op zijn minst denk je aan een energietoeslag. Wij stellen voor hier in huis een denktank te formeren die de problemen in kaart brengt en die bedenkt wat de gemeente voor hen kan doen.

Een ander onderwerp, dat het gevolg kan zijn van het vorige: depressiviteit en eenzaamheid. Volgens de recente GGD-monitor voelt 23% van de Amsterdammers zich door de coronacrisis depressiever, 27% voelt zich angstiger en 15% voelt zich ernstig eenzaam. De meting vond vorig najaar plaats onder 10.000 Amsterdammers. Hoe anders zouden deze cijfers zijn als de meting nu, na 1,5 jaar coronacrisis, zou worden gehouden. In Diemen zou het kunnen gaan om 4000 tot 7000 inwoners. Dat betreft niet alleen ouderen of kwetsbaren. Het CBS meldde dat, vergeleken met de jaren vóór de coronapandemie, in de eerste helft van 2021 bijna 2 keer zoveel jongvolwassenen zich somber, angstig of eenzaam voelden. Het niet hebben van bestaanszekerheid, het niet onderhouden van sociale contacten, het niet hebben van een steunend netwerk en het niet opbouwen van gemeenschapsbanden leidt tot stress en schaadt de fysieke en mentale gezondheid. En wat moet je nou doen als een oma niet meer bij haar bewust niet-gevaccineerde kleindochter op bezoek gaat, omdat ze bang is het virus van haar eventueel besmette kleindochter op anderen over te brengen?

Onze fractie waardeert alle activiteiten die hierop door Diemense instellingen en anderen in de afgelopen 1,5 jaar zijn ondernomen. Die moeten worden voortgezet en geïntensiveerd. We zullen voorlopig de handen vol hebben aan het bestrijden van de gevolgen van de coronacrisis en het voorkomen van psychische misère bij Diemenaren. Dit en het volgend gemeentebestuur zal moeten nadenken over laagdrempelige en niet-bureaucratische methoden om mensen uit hun huis of kamer en bij elkaar te brengen, en hun financiële nood op te lossen. De lange wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg zullen hierbij niet behulpzaam zijn. Het openen van een buurtkamer bij Beukenhorst en eerder bij de Rode Kruislaan, na de opening van het huis van de buurt, zijn belangrijke stappen om mensen bij elkaar te brengen. Een wijkinitiatief zoals de Groenploeg in de Anne Frankwijk, die ook mensen bij elkaar brengt, zou actief uitgerold moeten worden in heel Diemen.

Basisbanen. Alhoewel de werkloosheid historisch laag is en er een schreeuwend tekort is aan personeel, zijn er nog steeds mensen die niet op eigen kracht zonder werkervaring vanuit de bijstand aan het werk komen. Een half jaar terug hebben we een initiatief voor de instelling van basisbanen in Diemen genomen. Na Amsterdam, Groningen, en nu ook Amstelveen, willen wij het bestaande beleid voor herintreding van mensen met een bijstandsuitkering aanvullen met deze vorm van 'opstapbanen' voor mensen die op de reguliere arbeidsmarkt nog niet terecht kunnen. Tijdens onze voorbereidingsgesprekken met ambtenaren is geopperd hen bijvoorbeeld als gastheer/vrouw een rol te laten spelen in de eerder genoemde buurtkamers en huizen van de buurt. Tijdens de behandeling van de Kaderbrief hebben we afgezien van het indienen van een basisbanen-motie vanwege de toenmalige financiële onzekerheden. De voorliggende begroting 2022 geeft echter een beter beeld van de financiële positie van de gemeente dan de Kaderbrief. En de recent ontvangen septembercircularis geeft een nóg beter beeld dan de begroting zelf. In plaats van een overschot van een 6,5 ton wordt nu rekening gehouden met een overschot van ca. 2,2 miljoen euro in 2022 en gemiddeld 9 ton in de volgende jaren. Vandaar dat wij de raad nu wel vragen om in te stemmen met het amendement dat wij hebben opgesteld.

De laatste Algemene Beschouwingen worden vaak aangegrepen om terug te blikken. Onze fractie is niet ontevreden over de afgelopen vier jaar. We wilden ouderen een stem geven in de gemeentepolitiek en hoopten dat andere partijen dat ook zouden doen. We wilden ook mensen een stem geven die meestal niet in dit huis worden gehoord. Tegelijk wilden we geen one-issue partij zijn. We hebben veel vragen gesteld. De antwoorden waren niet altijd bevredigend, maar blijven doorvragen heeft wel enige druk op de ketel gezet, zoals bij datacenters. Door ons opgestelde moties, o.a. over het opschorten van de jaarlijkse huurverhoging, het niet verwarmen van warmtenetten met biomassa, de deelname aan de Statiegeld-alliantie, de opvang van vluchtelingenkinderen en een diverser personeelsbeleid, zijn aangenomen. De Stadspas werd uitgebreid naar een grotere doelgroep. Op ons initiatief zijn Struikelstenen gelegd, zodat de herinnering aan uit Diemen weggevoerde joodse inwoners levend blijft.

In sommige gevallen kwamen we te vroeg, zoals bij een zelfbewoningsplicht voor eigenaren van woningen of instelling van een verhuiscoach of verhuiskostenregeling, en stelde het college of een collegepartij dit later voor aan de raad, en werd of wordt dat alsnog aangenomen. En we hebben vrij consequent de toegenomen drukte op straat en de krappe ruimte voor voetgangers en fietsers aan de orde gesteld. Met als gevolg dat de Diemerbrug verbreed gaat worden en een onderzoek gedaan wordt naar een nieuwe brugverbinding over de Weespertrekvaart. Het college reageerde in eerste instantie niet altijd enthousiast, maar draaide in sommige gevallen toch bij.

Met het parkeerbeleidsplan stonden we alléén met een langere parkeerduur in de blauwe zone en het betaald parkeren voor gehandicapten, maar we weten inmiddels wel hoeveel mensen deze onderwerpen belangrijk vinden. En recent hebben we de aandacht gevestigd op aquathermie als alternatief om sommige Diemense woonwijken te verwarmen en te koelen. Aquathermie wordt nu in de Transitievisie Warmte als een serieuze optie genoemd voor de wijken langs het AR-kanaal en de Weespertrekvaart. De film n.a.v. onze informatieavond is bijna gereed en wordt door ons gedeeld met iedereen die het onderwerp interessant genoeg vindt.

Tenslotte kunnen we stellen dat we vanaf de vorige verkiezingen hebben proberen te investeren in goede relaties met andere partijen, wethouders en raadsleden. Als er dan toch iemand aftreedt, kun je opnieuw beginnen, maar dat hoort erbij. In de raad kan het af en toe schuren, maar de onderlinge verhoudingen zijn in het algemeen goed te noemen. Onze fractie heeft moties en amendementen van alle andere partijen ondersteund, en omgekeerd is dat ook gebeurt.

We eindigen deze eerste termijn van onze algemene beschouwingen met een hartenkreet, n.l. dat we hopen en vinden dat met Covid-19 besmette niet-gevaccineerden komende tijd niet de bedden in de ziekenhuizen gaan bezetten. Gevaccineerde ouderen, kwetsbaren en anderen die al lang op de wachtlijsten staan, hebben ook eindelijk recht op hun operatie of behandeling. Amendement 1 luidt als volgt:

De raad van de gemeente Diemen, in vergadering bijeen op 28 oktober en 4 november 2021 om de begroting 2022 vast te stellen;

Heeft kennisgenomen van:

- Het initiatiefvoorstel 'Basisbanen ook in Diemen', dat tot doel heeft om werkervaringsbanen van in principe 32 uur per week te creëren voor mensen die langdurig in de bijstand zitten en vanuit die positie een kleine kans maken op de

reguliere arbeidsmarkt, maar wel bepaalde werkzaamheden kunnen verrichten waardoor ze het wettelijk minimumloon ontvangen;

Overwegende dat:

- Uitstroom vanuit de uitkering naar een bepaalde reguliere baan in de praktijk nagenoeg onmogelijk is voor mensen die langdurig afhankelijk zijn van een uitkering;
- Een extra inzet als aanvulling op het bestaande beleid mogelijk is voor de doelgroep die langdurig afhankelijk is van een uitkering;
- Basisbanen daartoe een bijdrage kunnen bieden;
- Basisbanen een meerwaarde kunnen hebben voor de samenleving en voor het welbevinden, de structuur en financiële zelfstandigheid van de werknemer;
- Via een basisbaan werkervaring opgedaan kan worden waardoor eventueel doorstroom naar een reguliere baan gemakkelijker wordt;

Besluit bij de vaststelling van de begroting 2022:

- Voorlopig vijf basisbanen voor maximaal twee jaar in te voeren voor mensen die langdurig in een uitkering zitten en die bij voorkeur gericht zijn op uitstroom naar een betaalde baan op de reguliere arbeidsmarkt;
- De kosten van € 34.000 per basisbaan als volgt te dekken
  - met de bijstandsgelden die de gemeente van het Rijk ontvangt (€ 14.000 p.p. voor het eerste jaar dat iemand een basisbaan heeft);
  - uit de huidige raming van het sociaal domein, hetzij via een surplus of een ombuiging van bestaande budgetten;
  - uit ESF- en REACT EU-middelen;
  - met financiële meevallers zoals de hogere algemene uitkering die de gemeente in 2022 en 2023 verkrijgt vanwege de groei van het aantal inwoners;
- Naar aanleiding van de ervaringen met deze basisbanen in 2022 of 2023 een keuze te maken over voortzetting en uitbreiding;

Verzoekt het college:

- Zo spoedig mogelijk uitvoering te geven aan dit besluit en de raad op de hoogte te houden van de verdere ontwikkelingen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ouderenpartij Diemen

Peter Prins

Evert den Heijer

De heer POELWIJK: dank u voorzitter. Het is niet overdreven om te zeggen dat we uit een woelige tijd komen. Aan de onzekerheid waar corona voor zorgt is nog niet helemaal een eind gekomen, maar bij deze algemene beschouwingen zijn de vooruitzichten voor de lange termijn optimistischer dan ze een jaar geleden waren. Vandaag kijken we vooruit naar het jaar 2022, aan de hand van de voorliggende begroting. Ik wil beginnen met wat algemene woorden over de begroting zelf. Daarna wil ik twee thema's uitlichten die belangrijk zijn voor D66: wonen en klimaat. Ten slotte zal ik afsluiten met hoe wij denken dat we deze en andere

uitdagingen in Diemen moeten aangaan: met een vorm van positieve politiek, gericht op oplossingen en het durven maken van keuzes.

Voor ons ligt een veelomvattende, maar ook wat behoudende begroting. Dat is niet gek: we zien vooral een voortzetting van goed langetermijnbeleid dat deze coalitie al eerder heeft ingezet, en waar we op dit moment de resultaten van zien of binnenkort gaan zien. Dan denk ik bijvoorbeeld aan de uitbreiding van voorzieningen waar wij ons als jaren hard voor maken, zoals de nieuwe sporthal, de herinrichting van het sportpark en de uitbreiding van de Omval, of bijvoorbeeld de nieuwe brede school in Holland Park. Plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, en waarmee we de banden binnen de Diemense gemeenschap versterken. Maar ik denk ook aan de manier waarop we in Diemen steun hebben geboden aan inwoners en ondernemers tijdens de coronacrisis. Dat staat voor mij symbool voor het stevige sociale vangnet dat we als gemeente hebben en in stand willen houden. Kortom: veel doelen die deze coalitie zich heeft gesteld zijn gehaald of worden op dit moment gerealiseerd.

Een tweede reden om wat voorzichtig te begroten is het toekomstbeeld, dat niet onverdeeld positief is. Zo blijven de tekorten in de jeugdzorg een terugkerend probleem, een probleem waar overigens niet alleen Diemen, maar alle gemeenten in Nederland mee te maken hebben. En ook de herverdeling van het gemeentefonds werpt zijn schaduw vooruit. Toch ligt er hier wederom een begroting met een stabiel perspectief voor de toekomst, en daar verdient het college complimenten voor.

Dan kom ik op de twee thema's die ik wil uitlichten, wonen en klimaat. Als eerste wonen. Het is voor iedereen inmiddels duidelijk dat de woningmarkt op alle mogelijk manieren vast zit, en dat er in alle mogelijke categorieën een tekort is aan woningen. Om dat op te lossen moeten we én bouwen, én schaven aan ons woonbeleid.

Bouwen blijft voor de lange termijn de enige échte oplossing voor het woningtekort. Daar blijven we in Diemen ons best voor doen. Holland Park groeit met gestage stappen verder, en begint steeds meer een eigen karakter te krijgen. Aan de andere kant van de Bergwijkdreef liggen er plannen om de Campus uit te breiden, zodat ook studenten en net-afgestudeerden in Diemen terecht kunnen. Over dit soort projecten zijn we het vrijwel allemaal eens. Tegelijkertijd blijft bouwen binnen bestaande wijken een heikel onderwerp. D66 vindt het belangrijk om te goed blijven kijken naar het evenwicht tussen wonen en groen, maar met zó een groot woonprobleem zouden wij het kortzichtig vinden om de optie uit te sluiten.

Toch is bouwen alleen niet genoeg, daar hoort het voeren van goed woonbeleid bij. Diemen is geen eiland: de problemen die we hier zien in spelen in de hele regio. Dat is dan ook het niveau waarop wij vinden dat we afspraken moeten maken met elkaar om deze problemen aan te pakken. Zo is er bijvoorbeeld de nieuwe woonruimteverdeling die volgend jaar ingaat, waarmee we de schaarse sociale huurwoningen die er zijn eerlijker gaan proberen te verdelen. Als regio hebben we nu ook de ruimte gekregen om meer sociale huurwoningen met voorrang aan eigen inwoners toe te kennen. D66 wil dat daar zo veel mogelijk gebruik van wordt gemaakt. En wat ons betreft trekken we ook regionaal op bij het invoeren van de opkoopbescherming, waarmee we ervoor kunnen zorgen dat investeerders niet hele blokken woningen opkopen voor de verhuur. Ten slotte willen we ook dat doorstroming verbetert: zo staan wij achter het voornemen om ons aan te sluiten bij de regeling "van groot naar beter". Daarbij worden bijvoorbeeld senioren die nu een grote eengezinswoning huren, aangemoedigd om te verhuizen naar een meer passende woning, met behoud van de oude huurprijs en een tegemoetkoming in de verhuiskosten. Met deze combinatie van bouwen en beter woonbeleid moeten we zorgen dat er meer passende woningen beschikbaar komen voor meer mensen.

Het tweede thema dat ik wil uitlichten is klimaat. De wooncrisis raakt iedereen in Nederland, de klimaatcrisis raakt iedereen op de planeet. En ook iedereen zal moeten bijdragen aan de oplossing. Daarom is het goed om te zien hoe we nu in Diemen bezig zijn. Ten eerste zijn we aan het zoeken of, en zo ja waar, we grootschalig duurzame stroom kunnen opwekken. Wij vinden het belangrijk dat dat zorgvuldig gebeurt, zonder overhaaste stappen, maar wel met de overtuiging dat we niet overal op voorhand nee tegen moeten zeggen. Ten tweede kijken we hoe we op termijn van het gas af kunnen. We zijn ons ervan bewust dat dit een enorme opgave is en hoeveel impact dit heeft. Het is belangrijk om daarbij de tijd te nemen en goed te leren van andere gemeenten. Ten derde zorgen we dat onze omgeving klimaatadaptief is ingericht, zodat we beter om kunnen gaan met extreme hitte en regenval. Bestaand groen willen we versterken, en bij herinrichtingen willen we nieuw groen aan de openbare ruimte toevoegen. Maar bij klimaat gaat het niet alleen om beleid, het gaat ook om het verhaal dat we daar als politiek bij vertellen. Blijven we iedereen voorhouden dat we het met de kachel een graadje lager ook wel gaan redden, of durven we mensen te vertellen dat een duurzame wereld grote veranderingen vraagt? Blijven we verduurzaming afschilderen als een noodzakelijk kwaad, of vertellen we ook dat zonnepanelen zorgen voor een lagere energierekening, en dat isoleren zorgt voor een comfortabelere woning? Blijven we waarschuwing na waarschuwing in de wind slaan, of zorgen we dat zo veel mogelijk mensen mee willen doen, zodat we de transitie samen kunnen maken? Wij moeten, ook als lokale politiek, pal durven staan voor het belang van verduurzamen. D66 wil daarin voorop lopen.

Ergens voor durven staan, dat brengt mij ook bij mijn laatste punt. Klimaat en wonen zijn twee opgaven die er wat D66 betreft bovenuit steken, maar er zijn nog meer uitdagingen die ons tegemoet komen. Daar moeten wij als lokale politiek een antwoord op vinden, en D66 wil dat doen met een positieve vorm van politiek. Daar bedoel ik verschillende dingen mee. Het is in mijn ogen allereerst een politiek die duidelijk kan maken waar we vóór zijn en welke doelen we willen behalen. Dat zorgt ervoor dat we een constructief debat kunnen voeren, gericht op oplossingen voor de toekomst. Het is in mijn ogen ook politiek die keuzes durft te maken om onze doelen daadwerkelijk te realiseren. En als belangen dan botsen moeten we durven uitleggen waarom we een keuze wel, of juist niet maken. Het is in mijn ogen niet een politiek die verantwoordelijkheid afschuift op anderen, die roept nog wel met plannen te komen maar niks levert, of twijfel zaait over andermans intenties. Wij willen staan voor een politiek die Diemen verder brengt.

Ik benadruk niet voor niets het belang van een sterke politiek die weet waar ze voor staat. Als Diemen willen een zelfstandige gemeente zijn, zodat we goed, lokaal beleid kunnen voeren. Tegelijkertijd is het omgekeerde net zo goed waar: goed lokaal bestuur is noodzakelijk om een zelfstandige gemeente te kunnen blijven.

Afsluitend: ondanks de onzekere coronaperiode biedt deze begroting een stevig fundament voor de aankomende jaren. Het geeft ons ruimte om in te spelen op verwachte én onverwachte ontwikkelingen in de toekomst. De prioriteiten van D66 komen duidelijk naar voren, en we zien een gezond financieel perspectief. Kortom, een begroting waarmee we met vertrouwen richting de toekomst gaan.

De heer SIKKING: dank u voorzitter. Dit is deel 4 voor ons, de programmabegroting 2022. In 2018 stonden wij hier met zes punten voor de programmabegroting van 2019. Daar willen we even op terugblikken. Het ging toen over onderwijs, een leven lang leren. Toeristenbelasting, dat is netjes afgerond. Afval, grondstoffenaanbod. Kunst en cultuur,

bevrijdingsbeeld en de oude pastorie. Woningnood, bouwen aan de gemeentelijke randen. Moties en amendementen hadden we toen niet.

De Onafhankelijke Partij Diemen sloot het betoog toen af met: laten we niet het brave jongetje uit de regio zijn maar gewoon volgroeid en eigenwijs. Diemen blijft zelfstandig. Diemen, eigenwijs en Leefbaar, los van Amsterdam.

In 2019 stonden wij hier met vier punten Mens en natuur samenleven, daar is niets mee gedaan. Meer aandacht voor goede initiatieven, helaas door de corona stop is dat niet van de grond gekomen. Een mediator voor Diemen, daar is nog niets mee gedaan en de erfpacht en dat is afgerond.

Wederom in 2020 stonden wij weer met vier punten. Open water- en grachtenmanagement, nog niet zoveel mee gedaan. Sport in Diemen, moet nog veel meer. Veiligheid, het loopt door met Scheerlicht maar er zijn ook andere punten en nog wat moties.

We willen niet in herhaling vallen. Echter, we moeten vooruit blijven kijken en onze punten blijven duiden want er is te weinig blijven hangen bij deze coalitie.

Als eerste willen wij de medewerkers van de gemeente hartelijk bedanken voor hun inzet. Wij ondervinden dat de betrokkenheid met de raad voor ons verbeterd is. We hopen dat dit in de toekomst nog meer gestalte gaat krijgen.

Dan ga ik terugkijken. Vanuit de regering worden veel taken opgedragen die de gemeente moet uitvoeren. Er is een beperkte marge voor nieuw beleid. In het voorwoord van de begroting wordt hier ook al rekening mee gehouden. In afwachting van meer duidelijkheid is men in deze begroting terughoudend met het inzetten van nieuw beleid.

De bucketlist van deze coalitie is snel afgerond omdat deze coalitie wellicht teneinde loopt.

Op de bucketlist stond bijvoorbeeld: aanpassing van het afvalplan, een spoorwonderdoorgang, de Arent Krijtsstraat 1, de busbaan open, bouwen, bouwen en nog eens bouwen. Maar helaas bouwde men in verhouding veel te weinig sociale huurwoningen. We hebben het al eerder gezegd. De coalitiepartijen lopen als makke schapen achter het college aan als het ging om de afronding van de bucketlist.

GroenLinks tekende geen bezwaar aan tegen de biomassacentrale. De fractie van de Onafhankelijke Partij Diemen werd onder grove bewoordingen van een GroenLinks wethouder afgebrand omdat wij wel bezwaren hadden en hebben tegen een biomassacentrale. De Onafhankelijke Partij Diemen heeft tegen de biomassacentrale gestemd. Door de wethouder zijn eigen gedrag verdween deze GroenLinks wethouder plots uit de coalitie maar de erfenis van de biomassacentrale is onomkeerbaar. Door voortschrijdend inzicht is biomassa achterhaald.

Op de bucketlist zijn ook zaken doorgedrukt, de Onafhankelijke Partij Diemen heeft vaak tegengestemd zoals bij het openstellen van de busbaan, bouwen in Buitenlust en als klapper op de vuurpijl, de GroenLinks vegahapjes.

Zaken die door de tijdgeest en voortschrijdend inzicht achterhaald zijn zullen we in een volgende coalitie, indien mogelijk, terugdraaien maar nu de nieuwe voorstellen.

In de begroting 2022 is weinig nieuw beleid te vinden. Een paar ideeën van de Onafhankelijke Partij Diemen zijn stilletjes overgenomen en doorgevoerd. Zoals de toeristenbelasting welke nu weer is aangepast, meldingskaarten voor grofvuil en oud en nieuw vuurwerk. De ambtenaren gaan de wijken in om de bewoners te horen en zelfs ons idee voor een schillenboer 2.0 met milieukar vindt nu gehoor bij de betreffende ambtenaren. Vaak heeft alles tijd nodig om in te dalen.

Maar de tijd dringt, de klok tikt door. Er moeten nieuwe plannen komen want het milieu is in nood. Voor windmolens is Diemen te klein en waarom zonnepanelenvelden als heel veel

daken onbenut blijven. Werk samen met bedrijven en omliggende gemeenten, stem het beleid met hen hierop af. Diemen verstrekt geen subsidies maar biedt wel leningen aan. Dit stimuleert de mensen niet om in actie te komen om te verduurzamen. Gezamenlijke inkoopacties zonder prijsvergelijk of het echt voordeliger is trekt maar heel weinig huiseigenaren over de streep. Duurzaamheid moet veel duidelijker ingezet worden.

Huisvesting. Betaalbare huisvesting voor doelgroepen zoals Diemense jongeren, gescheiden gezinnen uit Diemen, statushouders en studenten. Veel mensen die in ons dorp Diemen willen wonen en deel willen uitmaken van de Diemense gemeenschap.

Bouw aan de randen van de gemeente. Mens en natuur moeten kunnen samenwonen maar nee, er is gekozen voor de landelijke GroenLinks partijopgave van stedelijke verdichting. De coalitie is trots op de samenhang in onze gemeenschap en ziet de dorpse schaal van Diemen als een grote verworvenheid. Is stedelijke verdichting dan nog steeds van toepassing? Misschien is er licht aan het eind van de tunnel om na de verkiezingen met een vernieuwde GroenLinks-fractie te kunnen samenwerken.

Aan de ruimte voor tiny houses is geen gevolg gegeven. De Onafhankelijke Partij Diemen blijft hiervoor opkomen. Om met inhaalslagen te bouwen voor sociale huurwoningen heeft een klein effect op de behoefte van de doelgroep van Diemense bewoners. Slechts een beperkt deel kan toegewezen worden aan onze eigen bewoners.

Als binnenkort 106 sociale huurwoningen direct aan onze bewoners toegewezen worden, dan kunnen hopelijk alle urgente woningzoekenden uit Diemen in één klap uit hun benarde situatie geholpen zijn. Maar hebben we zoveel urgente woningzoekenden? Sociale woningen zouden naar behoefte regelmatig vrij moeten komen en niet in één keer zodat sociale huurwoningen niet uitgegeven gaan worden aan gemeenten in de regio die niet in verhouding bijbouwen.

Afvalscheiding. Trots op de borst kloppen en met mooie grafieken aankomen over afvalscheiding blijft navelstaren als er geen oplossing is voor de problematiek van afvalscheiding bij de hoogbouw. Een of twee keer per week, straat voor straat, het hele Diemense dorp met vrachtwagens doorrijden om rolcontainers van de laagbouw te legen heeft veel meer negatief effect op het milieu dan het regelmatig legen van centrale inleverpunten, bijvoorbeeld met gft, papier, glas en plasticcontainers die nu grotendeels verdwenen zijn. Het aantal vervoersbewegingen van de Meerlanden moet omlaag om het milieu te sparen.

Wie kent de sportcoach, de wijkwethouder of de wijkagent? Heeft u ze ooit gezien? Wie zijn ze? Daarom wil de Onafhankelijke Partij Diemen gewoon de schillenboer terug. Niet een oude man met paard en wagen maar een buurtadviseur, een sociale voelspriet, een mediator, een aanspreekpunt, een medewerker met een milieukar die behulpzaam is met afvalscheiding en hierop toeziet, te beginnen met het invoeren bij de hoogbouw. Met een schillenboer 2.0 kunnen we echt gaan werken aan duurzaam samenleven.

Diemen groeit. Vooruitkijken is belangrijk. Waar kunnen we sociaal bijbouwen of hebben we al het maximum bereikt? Waar kunnen we extra sportfaciliteiten creëren? Is de WKO-installatie optimaal benut? Waar plaatsen we een nieuwe brug? Hoe versnellen we onze milieudoelstellingen? Waar creëren we open zwemwater? Hoe trekken we lijn 19 door? Kunnen we de ijsbaan multifunctioneel maken? Bijvoorbeeld als buitensportplaats voor de Kersenboom of met een atletiekbaan of een buiten fitness voor mensen die niet lid zijn van een fitnessorganisatie?

Allemaal punten waar een nieuwe coalitie rekening mee moet gaan houden als men met de Onafhankelijke Partij Diemen in onderhandeling wil. Ja, de Onafhankelijke Partij Diemen

neemt een voorschot op de begrotingsveranderingen voor 2022 want Diemen groeit hard door. We hebben niets aan makke schapen, een minderheidscoalitie kan ook.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Donkere wolken bakken zich samen. Breekt het nog open of barst het los? Het gaat vanavond en vanmiddag uiteraard over de gemeentefinanciën maar het weer is daarvoor een uitgelezen metafoor. Niets zo wisselvallig als de gemeentefinanciën. De afgelopen jaren is het financiële perspectief van Diemen verbeterd ondanks alle uitdagingen die er waren. Ook dit jaar is het Diemen gelukt een sluitende meerjarenbegroting op te stellen. Daar zijn we trots op.

Maar dan kom ik bij de donkere wolken. Breekt het open of barst het los? Hoewel de begroting sluitend is zijn er de komende jaren veel onzekerheden. Onzekerheden waar niet alleen Diemen maar vrijwel alle gemeenten mee te kampen hebben. En die onzekerheden, die donkere wolken, kunnen we helaas niet allemaal wegnemen maar door goed en daadkrachtig bestuur kunnen we ermee omgaan. En voor een deel zal ook het nieuwe kabinet - als dat er ooit komt - keuzes moeten maken.

Een van die donkere wolken is de coronacrisis of beter gezegd de mogelijke crisis na de crisis. Het coronavirus zal onder ons blijven, ook al keert de samenleving met horten en stoten steeds meer terug naar normaal. Ook het Rijk doet dat. De verschillende steunmaatregelen zijn inmiddels gestopt. Het is zeer de vraag wat de effecten hiervan op de gezondheid, het welzijn en de economie op lange termijn zullen zijn.

Behalve de mogelijke crisis na de coronacrisis hangt er nog een andere donkere wolk boven de gemeente. De herverdeling van het gemeentefonds pakt niet goed uit voor Diemen of eigenlijk zelfs zeer slecht. Diemen wordt, als de nieuwe verdeling van het gemeentefonds van kracht wordt, flink gekort op de algemene uitkering. Simpelweg betekent dat heel veel minder geld en dus scherpere keuzes.

Tot slot de laatste donkere wolk, de ontwikkeling van de kosten in het sociaal domein. De Partij van de Arbeid Diemen was een groot voorstander van de decentralisaties van 2015. In de praktijk pakken de decentralisaties heel goed uit. Als kleine zelfstandige gemeente staan we dicht bij onze inwoners en kunnen we hen snel en goed helpen. Maar de financiële kant, de korting waarmee de decentralisaties gepaard gingen, hangt als het zwaard van Damocles boven de gemeenten.

Hoe de kosten zich de komende jaren ontwikkelen in het sociaal domein is ongewis. Het abonnementstarief in de Wmo heeft in ieder geval niet bijgedragen aan de kostenbeheersing en moet wat de PvdA betreft van tafel, zo snel mogelijk. Wij willen terug naar een systeem met een inkomensafhankelijke bijdrage zodat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Dan de jeugdzorg. Daar heeft het kabinet na lang gesteggel extra middelen voor toegezegd maar in die middelen wordt inmiddels ook alweer gesneden.

Zolang het Rijk de gemeenten blijft zien als uitvoeringsloketten waar je simpelweg taken naar kan delegeren zonder voldoende middelen mee te geven blijft de financiële positie van de gemeente onzeker. De PvdA hoopt dat het nieuwe kabinet, of beter gezegd het doorstartkabinet, echt een nieuwe start gaat maken zoals de onderhandelende partijen meermaals hebben benadrukt en de gemeenten, als eerste overheid, serieuzer neemt.

Ik ga er natuurlijk niet alleen over donkere wolken hebben. Dat zou een te sombere weergave zijn van de realiteit. De afgelopen jaren is er veel bereikt in Diemen. Door het vertrouwen van de kiezer heeft de Partij van de Arbeid al die jaren vanuit de coalitie een bijdrage hieraan mogen leveren. Ondanks alle donkere wolken zijn we ervan overtuigd dat ook de komende jaren met daadkrachtig en kwalitatief bestuur een hoop bereikt kan worden in Diemen. En dat

is hard nodig want de tweedeling in de samenleving groeit en de bestaanszekerheid van bepaalde groepen inwoners komt nog te vaak in het geding.

Voor de PvdA Diemen stonden vier speerpunten centraal de afgelopen bestuursperiode. De PvdA Diemen wil dat alle Diemenaren en Diemenezen zeker zijn van voldoende en betaalbare huizen, zeker zijn van adequate en toegankelijke publieke voorzieningen, zeker zijn van een steuntje in de rug en zeker zijn van een duurzame gemeente.

Ten eerste voldoende en betaalbare huizen. De afgelopen jaren vonden duizenden mensen een huis in Diemen of beter gezegd een thuis want, ik heb het al vaker gezegd, een huis is zoveel meer dan een dak boven je hoofd. Het is een plek waar je tot rust kan komen na je werkdag, waar je samen kan zijn met vrienden, waar je verjaardagen kunt vieren met familie. We zijn trots op de ontwikkelingen die Diemen heeft doorgemaakt als het gaat om woningbouw.

Maar ondanks alle woningen die er gebouwd zijn en alle nieuwe Diemenaren die hier hun thuis vonden vallen nog te veel mensen tussen wal en schip. De bouwlocaties liggen niet meer voor het oprapen. De PvdA Diemen vindt dat op de plekken waar nog gebouwd kan worden we streng moeten reguleren. Dat betekent dat we vastleggen wat voor woningen er gebouwd worden met nog meer accent op sociale en middeldure huur.

En het betekent ook dat we alle instrumenten die beschikbaar zijn om te voorkomen dat woningen als een beleggingsobject gebruikt worden inzetten. Dat doen we al met een zelfbewoningsplicht voor nieuwbouw en als het aan de PvdA Diemen ligt voeren we zo snel als het kan een opkoopbescherming in voor bestaande woningen. De PvdA is voor het beteugelen van de vrije markt. Wonen is geen verdienmodel maar een eerste levensbehoefte. De woningcrisis oplossen kunnen we echter niet alleen. Dat vraagt ook om inzet van andere gemeenten, van de provincies en van het nieuwe kabinet.

Zeker zijn van adequate en toegankelijke publieke voorzieningen. De PvdA Diemen is trots op alle voorzieningen die er zijn in onze gemeente. Vrijwel elke sport kan binnen de gemeentegrenzen beoefend worden. Het culturele aanbod is enorm en het verenigingsleven bloeit. Dat is geweldig want die voorzieningen en verenigingen, plekken waar alle Diemenaren en Diemenezen ongeacht de grootte van hun beurs elkaar ontmoeten zijn het cement van onze samenleving.

De PvdA Diemen ziet de openbare ruimte ook als een belangrijke publieke voorziening. Straten en pleinen zijn onze gezamenlijke huiskamers. De afgelopen jaren zijn ze steeds mooier geworden en daar gaan we mee door. De financiële toekomst is onzeker maar voor de PvdA Diemen staat het als een paal boven water dat publieke voorzieningen behouden moeten blijven, ook als het de gemeente financieel minder voor de wind gaat.

Zeker zijn van een steuntje in de rug. Het idee dat succes een eigen verdienste is en falen de eigen schuld werpt de PvdA Diemen verre van zich. Het leven is niet maakbaar. Toeval, geluk en pech zijn spelers van betekenis. Wie het even niet op eigen kracht redt moet kunnen rekenen op een daadkrachtige en toegankelijke gemeente. Een gemeente die naast je gaat staan en de helpende hand biedt. Bijvoorbeeld bij het zoeken naar werk, het oplossen van schulden, het vinden van een woning of thuis prettig oud kunnen worden. De PvdA vindt dat wij als gemeente pal moeten staan voor de bestaanszekerheid van onze inwoners.

Zeker zijn van een duurzame gemeente. De urgentie van de klimaatcrisis wordt breed gevoeld in de Diemense politiek. Het duurzaamheidsbeleid is ambitieus en dat is niet meer dan terecht. Om een leefbare planeet achter te laten is de komende jaren een drastische omslag nodig. We moeten af van fossiele brandstoffen en af van onze wegwerpeconomie. Met het nieuwe afvalbeleid dat, ik benadruk het maar even, unaniem door de raad werd aangenomen is een flinke stap in de goede richting gezet. De cijfers laten zien dat, mede door de inzet van heel

veel Diemenaren, de hoeveelheid restafval enorm is gedaald sinds de invoering van het nieuwe beleid. En ook als het om de energietransitie gaat zijn er flinke stappen gezet. Met de RES 1.0 die in juni werd vastgesteld en de Transitievisie Warmte die we als raad binnenkort bespreken.

Een groot aandachtspunt van de PvdA Diemen is dat de transitie naar een duurzame gemeente inclusief moet zijn. Alle Diemenaren en Diemenezen moeten mee kunnen komen ongeacht hun inkomen en achtergrond. Met de stijgende energie- en gasprijzen moeten we nadenken over een aanpak om energiearmoede tegen te gaan.

De vier punten. De Partij van de Arbeid en dit college staan voor een sterk en zelfstandig Diemen. Een samenleving waar een plek is voor iedereen. Een Diemen dat kansen geeft aan alle inwoners en dus vanzelfsprekend ondersteuning biedt aan wie dat nodig heeft. Dat gaat niet vanzelf. Dat vergt visie, lef en de bereidheid om keuzes te maken.

Keuzes ten gunste van het samenzijn en samenleven. Die keuzes botsen soms met individuele wensen en individuele belangen. Het is aan ons, aan de politiek, om die belangen te kennen, te wegen en keuzes te maken. Politiek is niet voor bange mensen.

Donkere wolken pakken zich samen. Breekt het open of barst het los? De afgelopen jaren was er meermaals sprake van donkere wolken boven onze gemeente maar door daadkrachtig bestuur en een coalitie die keuzes durfde te maken brak het open en staat Diemen er nu financieel goed voor. De septembercirculaire met een positief effect op het structurele meerjarenperspectief lijkt een klein zonnestraaltje dat doorbreekt. En over de herverdeling van het gemeentefonds is het laatste woord nog niet gezegd. Hoe heet de soep gegeten wordt zal de tijd leren. Toch is voorzichtigheid geboden.

Ook de komende jaren zijn er uitdagingen te over in de gemeente. Sociaaldemocraten wordt wel eens verweten dat ze nooit tevreden zijn. Daar zit een kern van waarheid in. Hoewel we tevreden en trots terugkijken op de afgelopen jaren is er nog genoeg te doen in Diemen. We zijn ambitieus en vol energie om ons in te blijven zetten voor ons mooie dorp.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Als Ons Diemen willen we vooruitkijken maar we willen ook even terugblikken en benadrukken dat het coalitieakkoord onvoldoende flexibel was om echt samen iets te doen. De afgelopen 4 jaar heeft toch een nasmaak van een verdeel- en heerscultuur in plaats van een samen bestuurscultuur.

Zo zijn hele groepen inwoners min of meer buitenspel gezet zoals de erfpachters, de honkballers, de second opinion verkeer door Diemen Zuid, te veel geïnde parkeergelden Diemen Zuid en de biomassacentrale om niet te vergeten. En als laatste voorbeeld Buitenlust. Niet om dit nu uitvoerig te behandelen maar goed om even uit te lichten.

Buitenlust is nu een vergrijsde wijk maar uit de samenstelling en ontwikkeling van wijken weten we dat op een gegeven moment er weer jonge gezinnen zich daar gaan vestigen.

Meestal leidt dat tot een toename van het aantal kinderen. Deze door de infrastructuur geheel ingesloten wijk ontnemen wij het groen en het speelveld voor de toekomstige jeugd.

Naar onze mening heeft het college zich vooral gericht op de korte termijn en ad hoc beslissingen. Er is nu een probleem en dat is een tekort aan sociale woningen. Dus zoeken we een plek waar we nog kunnen bouwen zoals speelveldjes of waar teveel aan groen staat. Met uitzondering van Spoorzicht want dat is onderling afgesproken. Dat kenmerkt het kortetermijndenken van dit college. Er wordt voorbijgegaan aan hoe wijken zich in de toekomst ontwikkelen en juist een langere termijn visie op de groei nodig is. Uit de enquête voor de omgevingsvisie blijkt een meerderheid te zijn tegen verstedelijking van Diemen.

Daarbij geeft 59% aan dat het behoud en uitbreiden van een groene leefomgeving belangrijker is dan het bouwen van extra woningen binnen de wijken.

In de bestuurlijke termijnagenda zien we staan “Grondexploitatie Buitenlust vaststellen”. Dat gaat dus in tegen de wil van een groot deel van de inwoners. Partijen die tegen de verstedelijking zijn en voor behoud van groen kunnen best een meerderheid behalen na de verkiezingen. Worden die partijen dan geconfronteerd met een voldongen feit of krijgen ze te maken met extra kosten om de stem van de kiezer te honoreren?

Nu we het toch over financiën hebben, die kosten dus. De financiële toekomst van Diemen vertoont donkere wolken ondanks dat er nu tijdelijk enige verlichting is in de laatste septembercircularisatie is het beeld toch nog somber en dat deel ik met de PvdA. Een winstwaarschuwing in de voorliggende begroting 2022 is daar een voorbeeld van. Het uitfaseren van projecten. Dus kosten voor je uit schuiven. Kortom, de komende bestuursperiode kon financieel wel eens een zware periode worden. We zullen effectiever en efficiënter met de beschikbare middelen om moeten gaan. Gelukkig is men zich hiervan bewust en wordt dat ook onderschreven in het organisatie-ontwikkeltraject Diemen ‘22. Ook de ambtelijke opzet voor de procesbeschrijving bij toepassing van participatie en communicatie ligt in lijn met onze gedachten. Na 4 jaar lang praten met de raad eindelijk een lichtpuntje. Want participatie in Diemen lukt wel als het gaat om inrichting van speeltuintjes maar bij de zware dossiers gaat het toch steeds fout. Toch zijn we allemaal beter af wanneer iedereen ook gedeelde belangen voor ogen houdt. Want zonder groen geen koelte tenslotte en zonder samenwerking geen maatschappelijke winst.

Wellicht ten overvloede maar ik wil hiermee afsluiten. Inwoners raken steeds meer het vertrouwen kwijt in de politiek en zijn zo schijnbaar ook minder betrokken bij de politiek. Hele groepen van inwoners worden gevoelsmatig opzijgeschoven. Vragen en vraagtekens over onze democratie groeien. Kunnen wij onze rol als volksvertegenwoordiger nog wel goed invullen? Kan of moet het anders? Ontstaan er naast de traditionele politieke partijen alternatieve schakels tussen gemeentebestuur en inwoners? Er wordt gesproken over onder andere burgerraden en burgerpanels. Zo zijn er veel vragen die we de komende tijd zullen stellen aan alle inwoners maar ook aan onszelf.

Dan wil ik nog even een toelichting geven op het amendement. Als eerste wil ik een paar mensen bedanken. Als eerste het college dat met een beleidsarme begroting komt en daar dan de ruimte creëert om voorstellen voor nieuw beleid te doen en ook gaat onze dank uit naar de beleidsambtenaren waarmee we op een constructieve wijze en opbouwende gesprekken en e-mailwisselingen goed hebben samengewerkt. We hopen en wensen deze samenwerking te continueren.

Eenzaamheid is een groot probleem. Niet alleen voor de betrokkenen maar ook een maatschappelijk probleem met daaruit voortvloeiende maatschappelijke kosten. Dat het probleem groot is blijkt wel uit de onderzoeken zoals de reeds eerder aangehaalde gezondheidsmonitor over eenzaamheid onder volwassenen en ouderen door de GGD in Diemen. Bij vragen over eenzaamheid was de respons in 2012 nog 37%, in 2016 46% en in 2020 53%. Dat is een enorme toename en door corona is dat aantal alleen maar toegenomen. We praten over zeker meer dan 1500 inwoners met dit probleem, misschien wel 3000 of meer. Het is moeilijk in te schatten want die mensen zijn eenzaam en we weten daarom ook niet die mensen goed te bereiken.

De grote aantallen maken het onmogelijk om met vrijwilligers de eenzamen frequent te bezoeken. Een oplossing zou kunnen zijn eenzamen weer in staat te stellen een langdurig sociaal netwerk op te bouwen met zo min mogelijk inspanning van de vrijwilligers.

In ons plan volgen we een tweesporenbeleid met digitaal ontmoeten en laagdrempelig elkaar fysiek ontmoeten door de mobiliteit te vergroten. Zo kunnen we een basis creëren waar langdurige vriendschappen zich kunnen ontwikkelen. In een pilot denken wij eerst aan de slag te gaan met inwoners met een sociaaleconomisch isolement. Daar bedoelen we mee die financieel niet in staat zijn digitale middelen aan te schaffen en soms ook niet digitaal vaardig zijn. Als het lukt met deze groep gaat het zeker lukken met andere groepen.

De notitie over dit onderwerp op een A4 is door de samenwerking met de beleidsambtenaar de afgelopen week uitgegroeid naar een document van 6 pagina's. Geen paniek. U heeft nog een week om de inhoud van dit document tot u te nemen. We vragen u als raad toestemming om het plan door te ontwikkelen naar een project toe in de vorm van een pilot. Met een pilotplan komen we dan weer terug bij de raad met de verdere financiële onderbouwing. Amendement 2 luidt als volgt:

De raad van de gemeente Diemen, in vergadering bijeen op 28 oktober 2021;

Heeft kennisgenomen van:

- De begroting 2022. Bladzijde 40 "4. Inwoners uit Diemen maken optimaal gebruik van hun (zorg-)netwerk (in de buurt) en ondersteunen elkaar daarbij);

Overwegende dat:

- Eenzaamheid een groot maatschappelijk probleem is;
- In de gemeente Diemen 10% van inwoners zich ernstig eenzaam voelt;
- Het eenzaamheidsprobleem zo groot is dat dit niet met huisbezoeken alleen is op te lossen;
- Het faciliteren en stimuleren van eenzame inwoners noodzakelijk is om uit hun isolement te komen door:
  - Het opbouwen van een sociaal netwerk;
  - Het sluiten van nieuwe vriendschappen;
- Uit de ontstane contacten "eenzaamheid" langdurig bestreden kan worden;
- Er extra middelen zijn vrijgemaakt door de rijksoverheid Taakmutaties uitkeringsjaar 2022, stand meicirculaire 2021 (Maatschappelijke ondersteuning) van € 50.679 voor Bestrijden eenzaamheid ouderen;
- Dat deze extra middelen als dekking gebruikt kunnen worden voor dit besluit;

Besluit dat:

Aan de begroting 2022 wordt toegevoegd, in het programma "Sociaal", een reservering van € 10.000 op de taakstellende uitkering voor het verder uitwerken naar een projectplan "Pilot aanpak eenzaamheid".

En gaat over tot de orde van de dag.

Ons Diemen
Wim Advokaat

De VOORZITTER: dat was de eerste ronde van de raad, de algemene beschouwingen. Dan gaan wij nu de vergadering schorsen voor het diner. Dan wijs ik er even op zoals eerder

gemeld bij u dat de fracties van Ons Diemen, D66, Partij van de Arbeid, CDA en het college en de directie kunnen daar ook een potje ophalen, dat u naar de Trouwzaal kan en dat VVD, GroenLinks, Ouderenpartij Diemen, Onafhankelijke Partij Diemen en de griffie naar de voormalige kantine op de 3^e verdieping en dan schors ik de vergadering tot 19.30 uur. De vergadering wordt geschorst om 18.20 uur.

2.b 1^e schorsing/pauze

De VOORZITTER: ik heropen de vergadering (19.40 uur).

2.c Eerste reactie college op algemene beschouwingen, moties en amendementen

De VOORZITTER: Dan gaan we nu naar de reactie van het college op de algemene beschouwingen en de amendementen met maximaal 10 minuten per lid van het college. Ik hoop dat we dat in ogeschouw kunnen blijven houden.

Dan begin ik bij wethouder Scholten, allereerst natuurlijk vanuit zijn functie als wethouder financiën maar hij heeft ook heel veel andere portefeuilles en ik heb de eer om hem voor de laatste keer bij een begrotingsbehandeling het woord te mogen geven.

Wethouder SCHOLTEN: dank u voorzitter. Het is inderdaad de laatste keer. Dat weet ik echt zeker dat ik hier met u een begroting sta te bespreken. Overigens, de allereerste begrotingsbespreking die ik mee had moeten maken in 2006 voor de begroting 2007 lag ik ziek thuis omdat ik ergens vanaf gevallen was en afgelopen zondag ben ik weer ergens vreselijk onderuit gedonderd maar ik zit hier. Dus ik was even bang dat ik bij de eerste en de laatste hier niet zou zitten maar ik ben blij dat ik hier zit.

Laten we het eerst eens even over het financiële beleid hebben zoals we dat geschetst hebben en zoals we dat gevoerd hebben. Wij hebben altijd een heel behoedzaam financieel beleid willen voeren. Dat moest ook wel want gedurende de sessie dat ik wethouder ben zijn we 2 keer met een crisis geconfronteerd en één keer met een gemeente die nagenoeg failliet was. Daar hebben we veel van geleerd maar dat leidt ook gewoon tot behoedzaamheid. Dus ga je geld pas uitgeven op het moment dat je zeker weet dat je het hebt maar ook ga pas echt snijden in voorzieningen op het moment dat je zeker weet dat het nodig is en daar zit soms een gat tussen dat je die zekerheid nog niet hebt maar dat je wel de raad meeneemt in die onzekerheden in de risicoparagrafen en beschrijvingen en dat je soms even niet weet wat je nu wel of niet kan.

De septembercirculaires hebben natuurlijk altijd een effect gehad. Die komen altijd in september en die hebben wij nooit verwerkt in de begroting. Ik denk dat dat een verstandig beleid is en ook een behoedzaam beleid is want op het moment dat je die wel in je begroting gaat verwerken sta je dus plotseling omdat er geld is of er niet is binnen 2 of 3 weken allerlei maatregelen te nemen waar je achteraf misschien weer geweldig veel spijt van hebt en onze reservepositie is inmiddels ook niet van dien aard dat je altijd onmiddellijk op de noodrem moet staan op het moment dat er sombere dingen dreigen maar het is ook niet van dien aard dat je altijd meteen jubelend geld kan uitgeven op het moment dat het mee lijkt te vallen. In deze begroting hebben we een uitgebreide waarschuwing gegeven. Die waarschuwing zit vooral op de lange termijn. We hebben nog wel een aantal lange termijn vraagstukken met mekaar te behappen. Gaan we dat de zwembad wel of niet vervangen en hoe gaan we dat

doen? Willen we wel of niet iets met een middelbare school? Hoe gaat dat verder in het sociaal domein? Daar zitten verderop nog wel een paar nare dingen aan te komen waarvan ik overigens wel overtuigd ben dat we daar keuzes in kunnen maken en dat we daar als Diemen best op een goede manier met elkaar uitkomen maar niet alles kan. Dus die keuzes liggen aan u, aan de raad en na de verkiezingen aan de volgende raad maar dan zitten hier wellicht een aantal andere mensen. Dit college is er wel van overtuigd dat we een begroting afgeleverd hebben die in de volgende bestuursperiode een goede basis vormt. Hebben we alles opgelost? Nee, we hebben niet alles opgelost. Gaan al die problemen zich voordoen? Waarschijnlijk ook niet maar daar zult u en uw opvolgers te zijner tijd met verstand aan moeten werken maar de basis is best goed.

Dus ik sta nog steeds wel achter het beschrijven van die donkere wolken in de begroting. Ook al heeft natuurlijk de septembercirculaire op een paar punten wat licht gebracht maar ik moet u daar wel even voor waarschuwen. Het zijn vooral de punten in 2022 en 2023 maar het lange termijn perspectief vanaf 2025 is na de verwerking van de septembercirculaire en de herverdeling van het gemeentefonds lager dan in de begroting stond. Dus er is best nog wel wat last maar op korte termijn heeft die septembercirculaire zeker lucht gegeven. Het behoort ook tot de behoedzaamheid van het college dat we die lucht niet onmiddellijk om gaan zetten in allerlei structurele maatregelen et cetera maar het geeft soms wel ruimte om incidenteel iets te doen.

Dan loop ik een beetje vooruit op waar mijn collega's het nog over gaan hebben over uw amendementen. Daar zitten een hele hoop sympathieke dingen bij waarvan de wethouder financiën zegt van als we daar behoedzaam mee omgaan en niet echt lange termijn consequenties nemen, zou ik dat in ieder geval vanuit financieel perspectief als wethouder financiën niet meteen lopen vetoën maar daar komen we later nog wel op. Dus ik ben het ook niet eens met de woorden van de VVD van u laat een begroting achter met allerlei problemen voor uw opvolgers. Natuurlijk zitten er problemen in omdat het hele leven met problemen is maar ik denk dat we een heel goede basis gelegd hebben in financiële zin. De gemeente staat er gezond voor. We kunnen klappen opvangen. We kunnen beleidskeuzes maken. We kunnen een goed sociaal beleid voeren. We kunnen werken aan leefbaarheid en een hele hoop zaken, gewoon zoals het hoort bij een fatsoenlijke, goede en zelfstandige gemeente. Dit college heeft de ambitie om zelfstandig te blijven als gemeente Diemen. Dat hebben volgens mij alle partijen maar dan moet ik u ook zeggen daar hoort dus ook wel een fatsoenlijke stevige financiële basis bij en u ziet her en der buurgemeenten, en ik ga geen namen noemen, die financieel gewoon onderuit gaan en all in the end leidt tot het opheffen van de zelfstandigheid. Dus dat financiële beleid is echt een basis en dit college is ervan overtuigd dat we die basis ook op een goede manier gelegd hebben. We zien ook wel dat de septembercirculaire wat perspectief op korte termijn biedt maar we zijn daar zeker nog niet uit. Dus ik kan mij ook niet voorstellen van de VVD van gaat u nog een paar pagina's aan toevoegen aan die begroting. Nee, we hebben een goede beschouwing gegeven over de septembercirculaire en de herverdeling van het gemeentefonds. Dat is gewoon openbare publieke informatie. Die mag u altijd betrekken bij uw besluitvorming. Die mag u ook altijd betrekken als u voorstellen wilt doen. Dus ik tast ook volstrekt uw kaderstellende bevoegdheden en mogelijkheden helemaal niet aan. Sterker nog, we bieden als college allerlei inzichten en perspectief en ik denk van komt u maar eens op met die kaderstellende bevoegdheden en mogelijkheden en wij zetten u op weg wat sommige partijen wel doen en andere in wat mindere mate.

Ik heb best veel in mijn portefeuille maar ik ga er nog eentje uitlichten en dat is wonen. Dat is natuurlijk zo langzamerhand in elke gemeente en in elk politiek debat een problematisch onderwerp en iedereen kent de voorbeelden van mensen die in uiterst benarde omstandigheden wonen of moeten overleven et cetera en dat wordt voorlopig niet beter. Ik wil daar wel een ding over zeggen. Wat wij als college vaak als verwijt krijgen is van u heeft verkeerde woningen gebouwd. U had veel goedkopere woningen moeten bouwen. Daar wil ik 2 dingen over zeggen. Het is gedurende een aantal jaren niet de keus geweest voor ons om te kiezen wat voor soort woningen ga ik bouwen, doe ik goedkope en dure. Nee, we hadden de keuze gaan we bouwen in de crisis of gaan we gewoon helemaal niet bouwen. Dit college heeft ervoor gekozen en ook vorige colleges om te bouwen omdat dat noodzakelijk is voor de gezondheid van Diemen, voor de leefbaarheid van Diemen, voor de draagkracht van allerlei voorzieningen, winkeliers enzovoort en uiteindelijk ook de gemeentefinanciën mogelijkheden geven. Tegelijkertijd weten we dus ook dat we wijken bouwen waar we vervolgens wel kansen hebben om toe te voegen die middeldure en sociale huurwoningen. Daar hadden we in Bergwijkpark nooit mee kunnen beginnen maar nu wel en ook nog op een financieel verantwoorde manier.

Maar het verwijt, u heeft dat in het verleden gedaan. Ik begrijp het verwijt maar het is een verwijt dat niet terecht is want we hadden die keuze niet. Die keus was ga je bouwen of niet en tegelijkertijd hebben we een hele hoop woningen gerealiseerd die bij oplevering middeldure huur waren maar we worden hier geregeerd door vrije marktprincipes en dat leidt er soms toe dat sommige woningen heel snel in prijs stijgen, of dat nou huurwoningen in de vrije sector zijn of koopwoningen, waar we als gemeente eigenlijk geen grip op hebben. Dat hebben we nu wel in nieuwbouwprojecten gedaan, ook omdat er financiële mogelijkheden voor zijn want u weet ook allemaal op het moment dat je prijzen voor gaat schrijven leidt dat altijd tot financiële beperkingen ten opzichte van de vrije marktprijzen. Dus dat is best een lastige. We hebben dat dus wat mij betreft goed gedaan en als PvdA'er voor een deel met pijn in het hart en ik hoop die achterstand gewoon in te halen. Dus wonen, daar moet je nu keuzes voor maken en het is niet zo dat we dan GroenLinks achterna lopen zoals de Onafhankelijke Partij Diemen zei van we gaan niet buiten bouwen, we gaan in de bebouwde kom bouwen en vervolgens hebben we hier ontzettend veel verhalen over klimaatneutraliteit en hoe dat verder moet.

Klimaatneutraliteit kun je veel beter realiseren als je in bestaande bebouwing een en ander toevoegt et cetera en gebruik maakt van infrastructuur en voorzieningen die er al zijn en die je anders opnieuw zou moeten maken als je ergens ver van de bestaande bebouwde kom dingen gaat toevoegen et cetera. Dat leidt ook weer tot een hele hoop investeringen in de infrastructuur en tot een hele hoop dagelijkse vervoersbewegingen. Dus dat is ook een verstandige keus maar is dat lastig? Ja, dat is verdomde lastig want we willen in diezelfde ruimte die we voor het gemak bebouwde kom noemen ook van alles realiseren. Daar willen we ook dat mensen buiten kunnen spelen, dat er groen is, dat er rustige plekje zijn om te zitten, dat je elkaar kunt ontmoeten. Mijn overtuiging is dat dat niet altijd in vierkante meters zit maar wel in de kwaliteit van de buitenruimte en de kwaliteit van het groen en de ecologische verbindingen die je ook binnen de bebouwde kom kunt realiseren. Dus daar moet je donders veel aandacht aan geven en natuurlijk hebben we dan heel veel discussie met bewoners van u pakt mijn speelplaats af et cetera. Dat is een discussie die we permanent gaan voeren, niet alleen over speelplaatsen maar gewoon over schaarse ruimte want die willen we gebruiken voor dingen en wat we willen is gewoon tegenstrijdig. Daar is de maatschappij het

niet over eens. Daar zijn de inwoners het niet over eens en daar zijn we het politiek ook niet over eens.

Dit college heeft altijd de zorgvuldigheid betracht, ook vorige colleges, om op het moment dat u hier moet beslissen als raad, dat u ook alle informatie op tafel heeft en dat ook alle bezwaren die bewoners en omwonenden hebben, dat u dat allemaal weet en dat u die allemaal kent en dan kunnen we participeren tot we een ons wegen maar er blijven altijd bezwaren en het is aan u, aan ons de politiek om op basis van al die uitgebreide kennis een keer keuzes te maken en de kogel door de kerk te jagen en dat is best lastig want dan word je ook met boze mensen geconfronteerd en dan word ik als wethouder ook met boze mensen geconfronteerd.

De PvdA zegt terecht van politiek is uiteindelijk niet voor bange mensen. Die keuzes moet je een keer maken. Dat is ons werk en dat is onze roeping en met participatie kom je een heel eind maar degene die gelooft dat de participatie alle weerstand op gaat lossen, ik wens u heel veel succes in uw opvatting maar dat gaat niet gebeuren. Dus af en toe komen we bij de rechter en gelukkig is in Nederland de rechtsgang op een goede manier verzekerd en op een goede manier wordt dat uitgevoerd. Dan kunnen er uiteindelijk keuzes in gemaakt worden. Mijn laatste opmerkingen hebben ook wel met politiek is niet voor bange mensen te maken. Ik hoorde een opmerking over de biomassacentrale waarin een partij zegt dat GroenLinks voor de biomassacentrale was. Laten we even met deze discussie ophouden. Volgens mij heeft deze raad zich in de volle breedte tegen biomassa uitgesproken. Alleen, dan komt er nog een keer uw bestuurlijke verantwoordelijkheid want u heeft wel die dingen te kiezen en te doen binnen de mogelijkheden die de wet u biedt en de opvatting van die partijen was dat de wet niet de mogelijkheid bood om de verklaring van geen bedenkingen niet af te geven.

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Ik verschil hier toch principieel van mening met de wethouder. We hebben destijds als raad hierop een zogenaamde second opinion gevraagd en uit die second opinion bleek klip en klaar dat wij wel degelijk juridische mogelijkheden hadden om daar tegen te zijn. Dus in die context ben ik het oneens met de wethouder.

Wethouder SCHOLTEN: dank u voorzitter. Ik weet dat we het oneens zijn maar waar mijn eerste stelling over gaat is dat als hier partijen beweren dat sommige partijen voor de biomassa waren. Nee, we waren allemaal tegen. Ik ken de opvattingen van de VVD op dat punt. Ik ken ook de uitspraak van de rechter op dat punt die vooralsnog niet echt gelijk geeft in de mogelijkheden en de ruimte die u veronderstelt gehad te hebben bij het afwijken van die verklaring van geen bedenkingen maar in hoger beroep zullen we daar ongetwijfeld nader over horen en ik wil ook best nog een keer met u daar vanuit juridische kant en rechtszekerheid over filosoferen maar ik gebruik dit even als het is een heel lastig vraagstuk waar het uiteindelijk ook gaat over uw politieke verantwoordelijkheid en die kunt u verschillend ervaren en verschillend definiëren en gelukkig. Een ex-collega van mij heeft wel eens gezegd politiek is een vorm van georganiseerd ruzie maken en dat is ook zo maar dat is ook een van de redenen omdat het georganiseerd ruzie maken is want we zijn het niet eens maar we moeten wel tot een besluit komen, dat ik altijd wel heel ernstig hecht aan woordgebruik en heel ernstig hecht aan beleefdheid en fatsoensnormen in die discussie want anders kan je niet georganiseerd ruzie maken. Dan wordt het gewoon straatvechten. Ik kom uit Amsterdam en die tak van sport ken ik dus ook een beetje maar ik houd liever van het georganiseerd ruzie maken en met zijn allen uiteindelijk tot een besluit komen en daar hoort dan niet bij, en dan stop ik mijn betoog, dat we mekaar echt af gaan branden maar ook verkeerde dingen zeggen want als we verkeerde dingen over elkaars opvattingen zeggen, dan

maakt u die dit doet de politiek ook weer een klein stapje ongeloofwaardiger en dat zou ik dus vooral niet doen. Ik zou daar dus heel voorzichtig in zijn.

Voldoende gezegd over de begroting. Ik ben er trots op als wethouder en het college is er ook trots op. Het geeft echt een goede basis voor volgende jaren. Ik ben er ook heilig van overtuigd dat u gaat volgend jaar, daar ga ik lekker niet aan meedoen, een nieuw college vormen et cetera na de verkiezingen. Dat er ook gewoon bestuurlijk iets te kiezen is en dat er een fundamenteel goede basis ligt om door te bouwen en sommige partijen zeggen we gaan het volstrekt anders doen. Financieel staat deze begroting dat niet in de weg en inhoudelijk hebben we dan nog een andere discussie maar dat gaat u te zijner tijd doen.

Wethouder SIKKES: dank u voorzitter. Naar dat compleet anders doen ben ik wel nieuwsgierig als wethouder Scholten dat zo zegt want ik heb het nu nog niet gehoord hoe dat compleet anders gaat maar wellicht zien we dat in de komende maanden. Ik ga een ieder van u daarin ieder geval zelf tegengekomen, dus ik ben heel benieuwd hoe anders dat dan is dan de sociale en duurzame gemeente die wij al zijn.

Laat ik dan ook met duurzaamheid maar beginnen. Het blijft altijd fijn, ik heb het al vaker gezegd in de raad maar ik blijf het zeggen want ik hoop dat u dat daardoor ook vast blijft houden, dat het zo fijn is om te zien dat u duurzaamheid en klimaat zo hoog in het vaandel heeft staan. Allemaal, geen enkele partij uitgezonderd. Natuurlijk kunnen we het hebben over hoe groot moeten de stappen zijn, hoe snel moeten de stappen gezet worden maar het klimaat en duurzaamheid, dat we daar iets aan moeten doen, dat stijgt met kop en schouders overal bovenuit en ik hoop ook dat we dat samen blijven op- en aanpakken want zoals enkele partijen in de raad aangaven en daar zit toch wel een bepaalde snelheid en een bepaalde grootte van stappen in, voel ik ook de urgentie om deze klimaatcrisis het hoofd te bieden. Laten we die crisis samen oppakken en elkaar scherp houden want makkelijk wordt het niet en de oplossingen ook zeker niet. Laten we mekaar niet voor de gek houden, laten we geen luchtkastelen beloven, ook niet de komende maanden want het wordt niet makkelijk en we zullen soms nee moeten zeggen. Niet alleen financieel maar ook omdat het gewoon niet anders kan.

Er is een mooi rapport geschreven, volgens mij door de huidige formateur, Niet alles kan. Daar zullen we ons ook toe moeten verhouden. Daar ben ik in ieder geval van overtuigd maar mocht het zo zijn dat er suggesties zijn, verbeteringen op de inhoud dan wel het participatietraject, dan sta ik daar net zoals de afgelopen jaren natuurlijk ook de komende maanden gewoon voor open zoals ik dit altijd bij u heb gedaan maar zoals gezegd, de klimaatcrisis wordt urgenter. Dat hebben we allemaal de afgelopen maanden ook gemerkt. Zeker ten aanzien van energiearmoede en de stijging van de energierekening.

Zoals ik u al eerder heb verteld ben ik bestuurlijk trekker binnen de MRA met betrekking tot het tegengaan van energiearmoede en proberen we binnen de MRA te komen tot een toolbox om energiearmoede ook te bestrijden. In 2022 hopen we gezamenlijk met de afdeling Samenleving en de afdeling Duurzaamheid te komen tot een actieagenda Bestrijding energiearmoede omdat wij echt vinden dat wij als gemeente een vergezicht moeten bieden, een visie, een vergezicht voor onze inwoners om als zij met problemen bij ons komen. Zij zullen begrijpen dat wij niet alles in een keer kunnen oplossen maar we willen ze wel een stip aan de horizon bieden, een mogelijkheid om gebruik te maken van een energiecoach en nee, zeg ik tegen de heer Prins van de Ouderenpartij Diemen, dat is zeker niet zaligmakend en ook wij hebben het rapport gelezen maar zoals u mij hoorde zeggen in de eerste zin willen wij werken met een toolbox waarvan de energiecoaches een onderdeel zijn en bijvoorbeeld ook

de Power Safer Game dat wat mij betreft nog steeds een groot onderdeel is en hopelijk kan ik u daar op niet al te lange termijn verder over informeren. Dus ik laat u nog even in het ongewisse maar daar komen we op terug, meneer Smits.

Daarnaast valt er te denken aan een fix-it brigade want als mensen problemen hebben, zeker financiële problemen, dan is het lastig om brieven te openen. Iets simpels als brieven openen om te kijken wat kan ik met de REEW-subsidie bij de Gamma, bij de Praxis of bij Karwei. Iemand binnenkomen die die tochtstrip opplakt, die het folie achter de radiator plakt, die de lampen verwisselt. Daar hebben die mensen dan behoefte aan. Dus ook daar willen we naar kijken en we willen kijken naar een steunpunt voor energie in samenwerking met woning. Dat zijn een paar grepen en ik hoop, meneer Prins, dat ik u daarmee vertrouwen heb geboden om in ieder geval een handreiking te kunnen doen naar mensen die in energiearmoede zitten wat natuurlijk een vreselijke situatie is en waarvoor ik ook nog eventjes een lans wil breken dat het hier niet alleen gaat over minima die niet meer de energierekening kunnen betalen. Dit gaat ook over middeninkomens die straks een substantieel deel van hun inkomen kwijt zijn in een regio waar alles duurder is. Ik kan u vertellen, ik weet sinds 2 jaar dat echt alles duurder is in Diemen in vergelijking met Friesland. Dat gaat over sporten, dat gaat over onderwijs, dat gaat over boodschappen. Het culturele aanbod, het is groter, het is mooier maar het is ook duurder. Dus ook voor de middeninkomens zullen wij moeten gaan kijken hoe we dit kunnen oplossen.

En dan nog even een heel klein technisch puntje. Ik had toevallig gezegd meneer Prins, ik weet één raadslid dat Binnenlands Bestuur spelt en die gaat mij zeker daar al dan niet tijdens de algemene beschouwingen over bevragen. Dus ik vind het jammer dat de organisatie die voor ons de energiecoaches organiseert is geïnterviewd door Binnenlands Bestuur en die heeft het niet goed gecontroleerd. Er zijn 8 aanmeldingen en de cursus gaat gewoon door. We zitten bijna op de 10 en we hopen met gierende vaart te kunnen starten met de energiecoaches. Dank voor de complimenten met betrekking tot het vergroenen en klimaatadaptiever maken van onze gemeente. Daar blijven we natuurlijk ook mee doorgaan. Misschien heeft u het meegekregen maar we zijn gestart met het vergroeningstraject, in ieder geval de participatie daarvan, in Holland Park want daar kan zoals u waarschijnlijk ook weet nog het een en ander vergroend worden. Overigens ben ik al een aantal inwoners in Holland Park tegengekomen die mij alstublieft vroegen om niet teveel te vergroenen want wij houden zo van het stenige, wij houden zo van de rechte lijnen. Dus over smaak valt niet te twisten.

Afval. Ik slik een paar keer want ik had toch niet verwacht dat ik vandaag nog iets over afval zou moeten zeggen, anders dan dat het vanuit mijn eigen creativiteit naar boven zou komen want ik heb u vorige maand een memo gestuurd met daarin alle cijfers van de afgelopen jaren met betrekking tot afval. Nu zou ik gekscherend het memo kunnen printen en het onder de neus drukken van deze en gene. Dat zal ik niet doen maar ik wil er toch een paar dingen uithalen. In tonnen zitten wij met betrekking tot restafval op hetzelfde niveau van het eerste kwartaal van 2019 en dan zou u zeggen goed gedaan, knap hoor dat dat kan maar we hebben wel 2000 inwoners meer. Dus dat is een substantieel aantal inwoners en toch zitten we op hetzelfde niveau want ik heb u al eerder verteld dat we een stijging hebben gehad tijdens de corona. Dat was ook een hele logische voorspelbare want iedereen ging klussen, iedereen zat thuis, dus al het bedrijfsafval kwam bij ons in het restafval terecht. Een ander puntje. Het eerste kwartaal en het tweede kwartaal van dit jaar laat een stijging zien van een verdubbeling met betrekking tot de gft-ophaal er niet heel erg onwillekeurig is de verdubbeling in dat kwartaal te zien omdat toen de gft-containers zijn uitgereikt en ook met betrekking tot oud papier en plastic zien wij een duidelijke stijging en zo gauw ook het derde kwartaal in kunnen

en kruiken is en wij die hebben, zult u die ook krijgen want de Meerlanden heeft ons al tussen neus en lippen door laten zien dat die stijging gelukkig, want u heeft dit afvalplan unaniem aangenomen in de raad. Dus als u het een weinig succesvol inzamelplan vindt, dan is dat wel uw weinig succesvolle inzamelplan want ik voer slechts uit wat we met elkaar hebben afgesproken.

De heer TIMMER: dank u voorzitter. U benadert terecht dat het unaniem is aangenomen maar in onze herinnering is het een toch wat andere uitvoering dan in het plan stond. Er zou bijvoorbeeld toch veel meer met mensen gesproken worden. Ik begrijp dat dat niet allemaal kon vanwege de coronamaatregelen maar ga dan ook niet alvast uitvoeren want ik hoor toch ook heel veel weerstand. Ik hoor ook heel veel geluiden van er wordt wel meer opgehaald maar als we in dit tempo doorgaan zijn we over 40 jaar pas op de doelstelling. Dus ik wil toch deze feestvreugde van uw betoog iets dempen. Daar zitten wat haken en ogen aan wat ons betreft.

Wethouder SIKKES: voorzitter, nu zou ik weer kunnen citeren uit het memo want ik heb geen feestvreugde laten zien. Ik heb hooguit een slingertje opgehangen maar feestvreugde is zeker niet het woord dat ik gebruikt heb en het is ook een heel ander verhaal of weinig succesvol is of dat er toch enigszins een lichtpunt te zien is. Zeker had Diemen, wat mij betreft, al 10 jaar geleden een substantiële daling kunnen inzetten maar bij mijn weten hebben toen een aantal partijen de wijziging met betrekking tot dat afvalplan toen tegengehouden. Dus Diemen loopt gewoon achter de feiten aan. Daar mag u mij wat betreft de afgelopen 2 jaar zeker op afrekenen maar ook zeker uw eigen raad.

Mevrouw WIELAGE: dank u voorzitter. U gaat oude koeien uit de sloot halen en ik weet ook nog hoe dat is gegaan gelukkig. Dat had te maken met het feit dat de nieuwe manier van inzamelen gepaard zou gaan met een forse lastenverhoging, wat ook zelfs door de GroenLinks-fractie destijds werd gezien als een enorm obstakel om een nieuwe manier van inzamelen in te zetten. De nieuwe manier van inzamelen had an sich al met een kostenverhoging te maken. Dus de verschillende opties die toen werden voorgelegd waren voor de raad op dat moment niet acceptabel.

Wethouder SIKKES: voorzitter, ik had geen inhoudelijke mening over waarom er toen wel of niet mee is ingestemd want ik weet ook dat de fractie van GroenLinks daar tegen heeft gestemd. Ik wil alleen maar aangeven dat er gemeenten zijn die al begin jaren 90 met containers werkten. Het is geen rocket science. We weten gewoon dat dat de beste manier is om afval gescheiden in te zamelen en dat dat het beste resultaat laat zien. Dat is het enige wat ik wilde aangeven. Verwacht van mij in 2 jaar tijd geen wonderen, geen feestvreugde maar laten wij wel dit slingertje vieren want onze inwoners werken hier het hardst voor. Wij niet.

Mevrouw WIELAGE: dank u voorzitter. Een groot probleem in Diemen is ook, en dat werd toen ook al geconstateerd, met name de hoogbouw, dat het daar moeilijk was om gft in te zamelen en willen we echt terug naar 30 kg restafval en we zitten nu op meer dan 200 kg. Dus er is nog een lange weg te gaan en dat moet volgens mij in 2025 al gehaald zijn. U heeft aan die hoogbouw nog heel weinig gedaan het afgelopen jaar. Wij krijgen als Diemense VVD verzoeken van hoogbouw, bijvoorbeeld bij de Arent Krijtsstraat, van wij hebben nog niet eens een verzoek gekregen of wij gft kunnen inzamelen. Wij nemen contact op met de gemeente en

we krijgen daarover nog niks te horen. Dus aan de hoogbouw is het laatste 1,5 jaar nog niets gebeurd of heel weinig met een paar plekje. Zo gaan we die 30 kg nooit halen.

Wethouder SIKKES: dank u voorzitter. Mevrouw Wielage zag mij al breed glimlachen want ik weet natuurlijk dat er heel veel is gebeurd. Zo staat er bij de nieuwbouw al een gft-container. Ze moeten nog eventjes geïnstalleerd worden in die zin dat ze mee kunnen worden genomen. Bij Punt de Sniep, bij de Tramlus en ook alle flats van Diemen Noord, noem dat maar niks, zijn al ondervraagd. Op de Arent Krijtsstraat hebben wij een container uitgereikt. Wij zijn echt heel erg bezig, ook met de hoogbouw en dat is een hardnekkig probleem. Het is wellicht een voordeel dat Diemen achter de meute aanloopt maar heel Diemen Noord, en noem dat maar niks, is al benaderd en heeft kunnen reageren op wilt u afval scheiden want zoals u weet doen wij dat op een participatieve manier naar de goede resultaten die op Java-eiland zijn geweest en kunnen mensen die willen scheiden dat aangeven en dan ook iets krijgen waardoor ze van die faciliteiten gebruik kunnen maken.

Mevrouw WIELAGE: dank u voorzitter. Al 1,5 jaar geleden waren er mensen in de hoogbouw die graag hun afval/gft wilden scheiden maar er is geen mogelijkheid in die tijd gekomen. Dus voor mijn part had u een bak buitengezet zoals mijn buurvrouw doet en die zet erop 'ook voor de flat' maar dat hadden we natuurlijk als gemeente ook kunnen doen. Ze kunnen hun gft tot op heden niet kwijt en dat is het punt.

Wethouder SIKKES: voorzitter, daar heeft mevrouw Wielage een punt. Ze kunnen dat op dit moment zonder enige moeite niet kwijt. Ik weet van mensen die in de hoogbouw ook een container hebben gekregen als ze dat wilden. Ze moesten hem soms zelf naar een locatie brengen aan de wegwijk waar natuurlijk ook de andere containers neergezet konden worden. Sommige mensen brengen het naar hun bureaus. Ik weet van een enkeling die het zelfs naar hun ouders brengt om daar gft te kunnen scheiden. Ik geef alleen maar aan dat het niet onmogelijk is en dit is zeker niet de ideale oplossing maar we hebben nu eenmaal te maken met een iets gefaseerder, daar bent u over geïnformeerd, uitrollen van het afvalplan en ik heb corona zeker niet bedacht. Ik had het liefst het afvalplan al veel verder gehad en met u het gesprek gehad van hoe gaan we het nu doen met grofvuil.

Mevrouw WIELAGE: dank u voorzitter. De Diemense VVD dacht dat we het de bewoners makkelijker zouden maken maar ik begrijp dat ze met hun afval naar hun ouders moeten rijden maar het wordt dus beter.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Mevrouw Wielage, ik vind dat u nu echt heel ver gaat. Volgens mij geeft de wethouder aan dat hij ermee bezig is, dat hij hard zijn best doet en dat hij dat ook nog participatief doet wat de heer Timmer net heeft toegevoegd hoewel het niet in zijn betoog staat dat dat het probleem was dat hij blijkbaar bedoelde met afval. Nu geeft u aan dat we het iedereen makkelijker moeten maken vanaf dag 1 dat we het beleid hebben vastgesteld en dat we het niet langzaam zouden kunnen uitvoeren en uitrollen.

Mevrouw WIELAGE: ja, dat vinden wij.

Mevrouw VAN 'T RIET: dan hoop ik dat de VVD-wethouders in de toekomst, dat zij hun plannen na dag 1 na de vaststelling ook uitvoeren.

Mevrouw WIELAGE: het is gewoon gft-bakken bij alle hoogbouw neerzetten. Dus dat kunnen wij heel goed. Dat kunnen wij ook heel snel.

Wethouder SIKKES: dank u voorzitter. Wij varen ook een beetje op de ervaring in den lande en ik kan u vertellen, mevrouw Wielage, dat een gft-bak neerzetten ergens bij een hoogbouw niet echt bevorderlijk is voor het afval wat in die gft-bak terecht komt want anders hadden we dat natuurlijk meteen gedaan. We weten dat het grootste probleem bij de hoogbouw is dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de containers. Dus je wilt mensen hebben die gemotiveerd zijn om die gft-container te gebruiken want het grootste probleem nu bij de gft-containers was dat als de restafval-container vol was ze een baantje opschoven naar de gft-containers. Dus daar gewoon een gft-container neerzetten was geen optie en daarom, en daar hebben we u ook eerder over geïnformeerd, doen wij het op de manier zoals dat op Java-eiland is onderzocht en ook goed is gebleken want dat heeft echt gezorgd voor een substantieel schonere gft dan wij in Diemen hebben bij de hoogbouw. Wij doen dat op een participatieve manier waarbij mensen kunnen aangeven dat zij gemotiveerd zijn om gft te scheiden. Dus zomaar een bak neerzetten is niet de oplossing en als u dat suggereert, dan houdt u de mensen, dan moet u de sleutels uitdelen, dan moet u de mensen brieven sturen, dat is niet dat over 1 nacht ijs gebeurt. U schildert het te rooskleurig voor en nog een correctie want ik zou het jammer vinden als mevrouw Wielage hier de feiten niet goed op een rijtje zet. Dat is dat tot de zomer er gewoon nog gebruik kon worden gemaakt van de ondergrondse containers. Dus 1,5 jaar je gft niet kwijt kunnen is niet waar.

Dan had ik nog een aantal punten met betrekking tot afval bij de heer Sikking. Misschien begreep ik u verkeerd maar de ondergrondse containers voor andere grondstoffen zijn niet weggehaald. Er is geen papiercontainer weggehaald, er is geen plasticcontainer weggehaald. Er is geen glascontainer weggehaald. De enige containers die zijn weggehaald zijn de gft-containers.

Wat betreft de milieubelasting voor de vrachtwagens van de Meerlanden. Die rijden op het opgehaalde gft van onder andere Diemen. Die rijden op groen gas. Dus de milieubelasting is nul.

De heer SIKKING: dank u voorzitter. Er wordt heel veel gereden met vrachtwagens 2 keer per week minimaal in de zomer. Voor papier is er een andere rolcontainer gekomen. Wat is mooier voor de mensen die een rolcontainer hebben dat ze hun papierwerk kunnen storten in een ondergrondse container die daarvoor geschikt is voor de mensen die dat willen en dat je dat één keer ophaalt in zo'n wijk en dat niet een vrachtwagen door al die straten moet rijden van hier staat er wel een en daar staat er niet een met papier en dat is hetzelfde met restafval en dat soort dingen. Laten de mensen dat zelf ergens centraal heen brengen en ook het gft. Dan hebben ze ook een praatje onderweg en ze zijn sociaal bezig. Ik denk dat dat een veel grotere betere oplossing is dan overall maar containers neerzetten. Sommige mensen hebben 3-4 containers staan. Het is een beetje overdreven terwijl de mensen er zelf voor kunnen zorgen dat het op de juiste manier gescheiden wordt. Daarom hebben wij gezegd dat er veel minder verkeersbewegingen moeten komen van de Meerlanden want het is belachelijk dat er zoveel auto's rijden.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Misschien kan de heer Sikking met mevrouw Wielage overleggen. Mevrouw Wielage wil het graag de mensen makkelijker maken en de

heer Sikking wil het weer een beetje moeilijker maken. Als ze nou even samen tot een vergelijk komen en dan met een initiatiefvoorstel wat de beste optie is.

De heer SIKKING: voorzitter, ik denk dat ik dat heel goed met een alternatief met mevrouw Wielage kan doen, dat we heel goed door een deur kunnen maar als u zo blijft reageren kunnen we niet met GroenLinks door een deur.

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Deze hele discussie gehoord hebbende moet ik sterk aan de gemeente Almere denken. Af en toe is dat verstandig maar niet te vaak. Daar was ook een GroenLinks-wethouder op dit dossier actief, ook volop ingezet op bronscheiding en misschien weet u het maar men gaat nu over op nascheiding. Er zijn zo langzamerhand heel veel argumenten voor nascheiding. Dus deze hele discussie gehoord hebbende komen we misschien toch nog eens aan een evaluatiemoment op dit punt.

Wethouder SIKKES: voorzitter, dan hoop ik dat de heer Timmer bij dit scenario een scenariofinanciering mag laten maken over een plan dat 2 jaar geleden is ingevoerd om dat vervolgens dan weer terug te draaien want dat wil ik niet op mijn conto nemen. Ik ken het verhaal vanuit Almere. Het ligt daar iets anders dan u schetst. De raad was daar aan de voorkant. Dus die hebben geen unaniem door de raad aangenomen afvalplan. De raad heeft aangegeven wij willen geen bronscheiding, wij willen nascheiding en als je dan als wethouder vasthoudt aan je ideële plan. U kent mij, ik probeer met u mee te bewegen en u probeert met mij mee te bewegen en dan kom je tot een unaniem aangenomen afvalplan en dat is een andere manier dan zoals het in Almere is gegaan. Dus tel uw zegeningen. Dan wat betreft de afvalbakken. Ik weet niet of ik hier echt serieus op in moet gaan want dit is dus het unaniem aangenomen afvalplan, namelijk dat inwoners kunnen kiezen tussen het wegbrengen want er zijn dus nog steeds op alle plekken waar ze ook voor de uitrol van de plasticcontainers en de papiercontainer stonden de ondergrondse. Dus als u dat plaatje wilt kunt u ze krant voor krant, bladzijde voor bladzijde, wegbrengen. U kunt ze zelfs in andere wijken wegbrengen als u verlegen bent om een ander praatje maar ze zijn er allemaal nog met betrekking tot papier en glas.

Mevrouw WIELAGE: dank u voorzitter. Weet u wat nou ook aan de hand is? Je kunt zelfs je restafval bij de hoogbouw ongebreideld weggooien. Dus die wordt nu een keer in de 2 weken opgehaald waarvan wij dachten toen wij dit plan aannamen dat is een goed plan want dan gaan mensen meer scheiden maar ze kunnen ongebreideld het restafval bij de flats kwijt en ook op de gemeentewerf natuurlijk. Ik zie ook mensen uit de laagbouw met hun restafval als ze tekort komen gewoon naar de hoogbouw lopen. Dat was niet wat wij hadden bedacht toen wij dit plan aannamen kan ik u vertellen. Wij dachten dat we minder restafval op zouden sturen.

Wethouder SIKKES: voorzitter, met een toename van het aantal inwoners hebben we dezelfde hoeveelheid restafval. Dat is een redelijk simpele rekensom. Het liefst heb ik natuurlijk dat iedereen zijn afval optimaal scheidt maar als u daar om wat voor reden dan ook niet aan toekomt, niet voor gemotiveerd bent, gooit u het dan alstublieft bij het restafval en niet bij een van de andere fracties. Dus daar heb ik in de basis niet zo'n probleem mee en voordat we het hele afvalplan gaan herkauwen. Ik snap dat iedereen in de verkiezingsretoriek zit en even overall een punt van wil maken, dat vind ik prima maar wij zijn gewoon het beleid

aan het uitvoeren. Het is nog niet eens volledig uitgevoerd mede door corona. Dus laten we dit alstublieft niet doen. Ik doe echt met klem een beroep op u om dit op een moment te doen waarop we dat met elkaar hebben afgesproken en volgens mij wordt u daar meermalen per jaar netjes over geïnformeerd.

Ik vind echt dat de VVD Diemen de inwoners wat betreft zwerfafval tekort doet. Ik vind het bijna een klap in het gezicht van de inwoners want ik zie wekelijks zoveel inwoners manmachtig de straat opgaan om het zwerfafval op te ruimen. Ik heb diverse gesprekken met bedrijven, met winkeliers om het zwerfafval terug te dringen. Wij doen het wat dat betreft bovengemiddeld en het is nog niet perfect maar wij doen het volgens de cijfers bovengemiddeld goed. En is het zwerfafval toegenomen in coronatijd? Jazeker, in heel Nederland maar ook zijn het aantal grijpers, handschoenen, ringen, vuilniszakken die wij hebben uitgereikt aan onze inwoners enorm toegenomen. Ik weet niet of u met de fractie van de VVD toevallig heeft rondgelopen tijdens Clean-up day maar het was fantastisch. Zoveel inwoners die met elkaar zoals u zelf ook zei, we maken Diemen samen maar we maken ook Diemen samen schoon en dat doen onze inwoners, dat doet de fractie van de VVD, dat doe ik en dat doen onze medewerkers door zo snel als het kan bijplaatsingen weg te laten halen, zwerfafval weg te halen, prullenbakken te legen en ja, het is mensenwerk en ja, wij zien niet alles en ja, wij hebben onze inwoners en de raadsleden en mij want ik heb ook wel eens een prullenbak gemeld van jongens, die is vol. Hij moet gelegegd worden. Wij doen dat met z'n allen maar echt naar alle respect, naar eer en geweten en ik vind dit unfair voor alle mensen die er zo hard aan werken.

Dan de reactie op het amendement van de Ouderenpartij Diemen. Zoals de heer Prins weet staat het college in principe sympathiek tegenover het idee van basisbanen. Wel zou ik er graag nog even naar willen kijken, vooral ook naar het aantal dat u noemt en de stringente manier waarop u het amendement vorm heeft gegeven want ik zou veel liever willen kijken of we dit op een manier kunnen doen of misschien wel op meerdere manieren kunnen doen passend bij onze organisatie, passend bij het aanbod dat wij nu al hebben en ook passend bij de druk die het oplevert voor de uitvoering en de beleidskant want die hebben het het afgelopen jaar heel erg druk gehad. U kunt u voorstellen dat Sociale Zaken zich het zweet op de rug heeft gewerkt om alle coronamaatregelen uit te voeren. Dus ik wil kijken in samenwerking met de afdeling wat haalbaar is en in de loop van deze week bij u en bij u als raad op terugkomen om te kijken of we tot een vergelijk kunnen komen.

De heer PRINS: dank u voorzitter. Wat bedoelt de wethouder met stringente formulering? Als het verzoek aan het college stringent klinkt, dan mag dat geschrapt worden maar als dat het niet is, dan hoor ik dat graag want het is wel uitvoerig doorbesproken een half jaar geleden met een aantal ambtenaren.

Wethouder SIKKES: dat weet ik en het gaat er ook niet zozeer om dat wij in die zin dus niet achter het idee van basisbanen staan maar we willen goed kijken wat het best passend is en u stelt in uw initiatiefvoorstel dat hier niet bij zit maar wel noemt in uw amendement, dus wat mij betreft wel aanhangig is aan het amendement. Daar noemt u een aantal manieren in hoe het moet of hoe het kan. Dus ik wil daar wat ruimte in hebben om te kijken het gaat ons om basisbanen. Het gaat ons niet om het getal 5. Het gaat erom dat wij willen kijken of het werkt, op welke manier het werkt en hoe het het beste werkt want ik wil net zoals u de mensen die dat willen en kunnen aan een baan helpen.

De heer PRINS: voorzitter, dan is er geen verschil van mening tussen de wethouder en ons. De verwijzing naar het initiatiefvoorstel is logisch omdat we dat een half jaar geleden hebben ingediend maar het verzoek destijds uit de raadsvergadering was ook trek het in en zorg voor een motie bij de kaderbrief behandeling. Dat is niet doorgegaan en dat heb ik ook eerder aangegeven. Dit amendement ligt er om er toch werk van te maken en hoe dat verder wordt ingevuld door het college, dat laat ik graag aan u over. Dus ik weet niet of u echt behoefte heeft om op punten en komma's de komende dagen met ons van mening te verschillen over van dit stond zo geformuleerd in het initiatiefvoorstel en dit staat niet in het amendement. Heel formeel, dat initiatiefvoorstel staat vandaag niet op de agenda.

Wethouder SIKKES: dank u voorzitter. Er zijn 2 punten waar ik graag wat flexibiliteit in zou willen betrachten. Dat is het aantal en dat is de looptijd.

De heer PRINS: dus u zegt eventueel meer en langer?

Wethouder SIKKES: zo kunt u dat interpreteren maar het is ook eventueel minder en korter.

Wethouder KLAASSE: dank u voorzitter. Politiek gaat natuurlijk vooral over de verschillen maar ik zie tegelijkertijd ook heel veel overeenkomsten hoe wij hier samenzitten in deze raadzaal en het belang dat we gezamenlijk voor ogen hebben voor Diemen en de Diemense gemeenschap. Dat we met elkaar willen inzetten op de eigenheid van Diemen, dat er een eigenstandig voorzieningenniveau is en daar is de laatste jaren ook een enorme slag in gemaakt en dat is een succes dat misschien in de eerste plaats wel te danken is aan een zeer kundige en professionele ambtelijke organisatie. Het is wel goed om dat even te benadrukken en natuurlijk ook door een stabiele politieke besluitvorming waar het college een rol in speelt maar waar zeker ook de gemeenteraad een belangrijke rol in speelt en de constructieve opstelling van eigenlijk alle fracties zonder enige uitzondering wil ik daar ook in benoemen. Dus mede door uw opstelling denk ik dat wij de afgelopen jaren met deze ambtelijke organisatie slagen hebben gemaakt waardoor Diemen een nog mooiere, een nog betere plek is om te wonen en laten we daar vooral met elkaar mee doorgaan.

Dan kom ik bij het eerste amendement want wij willen natuurlijk dat iedereen daar ook van kan profiteren en dat iedereen kan meedoen en eenzaamheid is dan zeker een belangrijk aandachtspunt waar ook het college oog voor heeft, ook getuige het Actieplan eenzaamheid waar we mee bezig zijn om dat op te stellen en dat ook is gedeeld in de transformatiecommissie met uw raad.

De heer Advokaat heeft ook vervolgens ambtelijk contact gehad om daar nog extra punten op de i te zetten. We zijn nog bezig met dat actieplan. Er zijn dus nog mogelijkheden om daarin te schaven en te schakelen. Ik denk ook dat in het plan dat Ons Diemen voorstelt hele goede elementen zitten. Ik zou nog niet willen zeggen dat ik het een op een overneem. U gaf aan dat het contact met de ambtelijke organisatie heel prettig is verlopen vanuit u. Ik kan verzekeren dat het ook geheel wederzijds was maar het is ook wel zo dat het ambtelijk advies ook niet onverdeeld positief was over uw plan. Dus wij willen daar zeker naar gaan kijken en bepaalde elementen daar zeker uit meenemen. Waar ik bijvoorbeeld erg van gecharmeerd ben is dat u aangeeft van wij willen vooral sociale contacten opbouwen. Ik denk dat dat heel goed is om dat er sterker in te zetten.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Het ambtelijk advies was niet negatief. Er was onenigheid over hoe bepaalde functionaliteiten zouden werken als je dat wat concreter maakte. Dat heeft geleid tot een aanvulling waardoor we nu al op 6 kantjes zitten en dat zal in de toekomst enkel maar groter worden maar ik denk dat we ambtelijk en Ons Diemen aardig op één lijn zitten en dat we mekaar enkel maar kunnen versterken en enkel maar het plan beter kunnen maken.

Wethouder KLAASSE: dat ben ik geheel met u eens. Ik denk dat u zeker suggesties kunt doen om dat plan beter te maken. Het zal niet per se zo zijn dat we alle elementen overnemen. Dat krijg je natuurlijk op het moment dat je een heel concreet plan inlevert, dat er elementen uit worden overgenomen maar dat er ook andere keuzes in worden gemaakt ambtelijk, bestuurlijk maar ook vaak vanuit de netwerkcontacten want je moet dit ook samen doen met vrijwilligers, met Stichting Welzijn Diemen bijvoorbeeld, met de PCOB. Er zijn verschillende partijen die hier een belangrijke rol in spelen en er ook zeggenschap in willen hebben. Dus dat doe je samen en uw input daarin wordt zeker gewaardeerd. Dat wil ik wel gezegd hebben. Twee elementen die u noemt worden ook zeker gedeeld, namelijk het gebruik van digitale middelen. Daar waren wij best wel ver in met het project Compaan maar uiteindelijk vonden we dat toch te duur worden. Dat zijn iPads specifiek voor ouderen die enige digibetische aanleg hebben en het is dus heel makkelijk om dat te gebruiken maar tegelijkertijd is het ook heel duur omdat er ook een abonnementstarief overheen gegooid wordt voor zowel gebruiker als gemeente en dat werkt ook nog cumulatief door. Dus na een paar jaar zaten we al op 60.000-€ 70.000 voor zo'n project en dat vonden we toch een beetje teveel worden. Dus dat willen we eigenlijk op een slimme manier doen. Overigens heeft Cordaan wel een aantal van die Compaan iPads in de kast liggen die uiteindelijk niet gebruikt worden. Daar willen wij ook graag iets mee gaan doen. Als die dan toch aangeschaft zijn, dan kunnen we daar misschien samen een stap in brengen.

Dus die digitale middelen zijn zeker heel erg van belang om mensen met elkaar in contact te brengen. Voor een deel kan dat ook telefonisch. Er zijn al belcirkels. Dat zou ook verder uitgebreid kunnen worden en voor een deel kan dat natuurlijk ook met mobiliteitsoplossingen. U heeft het over golfkarretjes. Ik weet niet of dat golfkarretjes-concept het beste concept is voor Diemen maar bijvoorbeeld de PCOB heeft ook de beschikking over busjes, bijvoorbeeld van Cordaan, om op woensdag ouderen naar de weekmarkt te brengen. Stichting Welzijn Diemen heeft ook allerlei mobiliteitsoplossingen om mensen uit andere wijken naar het Huis van de buurt in Diemen Zuid te brengen. We hebben natuurlijk ons klassieke Wmo-vervoer en op het moment dat mensen in beeld zijn kunnen we ze ook tegelijk al introduceren in de mogelijkheden die het Wmo-vervoer biedt. Dus ik weet niet of het aanschaffen van een paar golfkarretjes of Canta's of wat dan ook een handige zet is of dat we naar andere opties gaan kijken maar mobiliteit is zeker wel een belangrijk element.

Daarnaast wil ik nog even voormalig Koningin Wilhelmina aanhalen want het is natuurlijk wel zo dat eenzaamheid een zeer weerbarstig iets is. De autobiografie van Wilhelmina was eenzaam maar niet alleen. Dus je kunt wel heel veel contacten hebben maar je toch bijzonder eenzaam voelen en in dat kader zijn we ook bezig met het Centrum voor levensvragen, met het netwerk palliatieve zorg om vooral die zingevingsvraagstukken aan te pakken en ook mensen daarin te trainen want mensen kunnen wel contact hebben met elkaar maar toch bijzonder eenzaam zijn omdat er toch een heel diep gemis is van bijvoorbeeld een partner die is overleden en dat is niet op te vangen met alleen maar klaverjasclubjes per definitie.

Dus het is een weerbarstig punt. U geeft een aantal hele goede elementen aan waarvan ik denk van dat kan het plan net even wat scherper maken maar wij zijn daar nog verder mee bezig en wij hadden het beeld dit is een uitvoeringsplan, dus dit krijgt u informatief nog een keer toegezonden maar ik denk dat het goed is om dit ook nog eens een keer informatief te bespreken in de raad en dat gaan we in ieder geval voor de verkiezingen inplannen. Ik heb ook het beeld dat de hele raad dit belangrijk vindt en soms struikelt iets wel eens omdat je het net niet binnen bestaande middelen kunt doen. Dus die € 10.000 voor verder onderzoek is niet nodig want dat kan binnen de bestaande middelen want we zouden dit actieplan al opstellen. Dus het amendement is eigenlijk overbodig maar ik neem dit wel mee dat wanneer wij een keer net niet binnen de kosten blijven. We proberen natuurlijk altijd gelden te zoeken. We krijgen nu ook van de provincie weer een extra budget. Dus we proberen gelden te zoeken om deze ambities binnen bestaande middelen waar te maken. Als dat net niet lukt komen we bij de raad terug, mogelijk in een besluitvormende raad of informatief en dat als het een beperkt bedrag is we het in een kwartaalbrief opnemen maar ik voel de positiviteit ten aanzien van dit onderwerp bij uw partij, meneer Advokaat, maar ook in brede zin in de raad en dan ben ik weer terug op mijn oorspronkelijke onderwerp dat we ondanks verschillen vaak ook heel veel overeenkomsten hebben met elkaar want we zitten met elkaar in een stedelijke omgeving en gemeenschapszin is in deze omgeving niet iets vanzelfsprekends en ik denk dat we daar met elkaar heel bewust van zijn en daar ook met elkaar bewust op willen investeren.

De heer PRINS: dank u voorzitter. Dat actieplan eenzaamheid. U zegt van misschien gaan we dan nog wel voor de verkiezingen bespreken. Kan dat niet eerder?

Wethouder KLAASSE: dank u voorzitter. Voor de verkiezingen is al in de eerste fase. Een paar maanden geleden heeft u een soort inventariserend overzicht gehad waarin u ook inspraak kon hebben tijdens de transformatiecommissie. Met name de heer Advokaat heeft daar dus heel dankbaar gebruik van gemaakt en energie in gestoken en dat gaan we dus ook nogmaals meenemen. Uiteindelijk moet dat een keer geagendeerd worden in de raad. Het college moet daar eerst ook nog iets van vinden. Dus de laatste punten, ook mede door de ideeën die Ons Diemen heeft aangedragen, gaan we er ook nog in verwerken. Dus ik zit even te kijken in de tijd maar u zit in het presidium en u weet wat de termijnen zijn. Het zou zomaar januari/februari kunnen worden en dan is het relatief snel maar het kan niet eerder.

De heer PRINS: voorzitter, ik heb de motie erbij gehaald die aanleiding was voor dit actieplan en daar werd gesproken over het terugkoppelen in het vierde kwartaal van 2021 van de eerste resultaten maar dat sloeg op iets anders maar ik kan u in ieder geval zeggen dat januari/februari vanuit het presidium gezien altijd al ruimte biedt omdat het 2 rustige maanden zijn. Dus graag.

Wethouder KLAASSE: januari/februari zijn de maanden voor de verkiezingen en dat was dus ook inderdaad de planning. Als we het niet terug hadden laten komen in de raad, dan had u het waarschijnlijk over een maand in iBabs gezien maar ik denk dat we nog net een slagje gaan maken en dan komen we er bij u op terug.

Mevrouw WIELAGE: dank u voorzitter. Als voorzitter van de commissie transformatie wil ik vanavond de wethouder complimenteren hoe u verder bent gegaan met dit onderwerp en ik ben vooral onder de indruk hoe u dit brengt vanavond. Vooral dat psychosociale aspect, dat

we dat niet moeten vergeten dat niet alleen maar toch eenzaam. Ik wil u daarvoor complimenten geven. Ik ben ervan onder de indruk.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Uit de beantwoording van de heer Klaasse merk ik dat er nog veel misverstanden zijn over de invulling van het plan en dat er inderdaad nog een aantal gesprekken moeten lopen vanuit de Ouderenpartij Diemen. Meneer Prins kan u mededelen dat op 15 november de beleidsmedewerker en Ons Diemen alweer om de tafel gaan zitten om te kijken hoe we verder aansluiting kunnen vinden op het amendement en de plannen van de gemeente.

Wethouder KLAASSE: dat we in gesprek blijven is duidelijk.

Tenslotte was er nog een losse opmerking van de PvdA. Dat was eigenlijk een beetje een hartenkreet. Die gaf aan dat als we kijken naar het abonnementstarief bij de Wmo, daar zouden wij het liefst zo snel mogelijk vanaf willen en het meer naar draagkracht willen organiseren. Ik kan u zeggen dat het college het in principe wel met u eens is maar dat dit wel landelijke regelgeving is, dus dat wij ons aanpassen aan landelijke regelgeving maar mogelijkwijs gaat dat in de toekomst weer veranderen. Het heeft voordelen, zo'n abonnementstarief, maar het college ziet per saldo na de invoering meer nadelen dan voordelen. Dus uw hartenkreet wordt vanuit het college ondersteund.

De VOORZITTER: dan vraag ik de heer De Haan om even het voorzitterschap over te nemen bij dit punt.

De heer BOOG: dank u voorzitter. Ik heb 2 punten waar ik kort iets over wil zeggen. Allereerst veiligheid en handhaving, door de VVD naar voren gebracht. Wederom spreekt u uw steun uit voor Scheerlicht en de activiteiten die wij hebben ontplooid als het gaat om de aanpak van ondermijnende criminaliteit in Diemen. U bent overigens niet de enige met die complimenten want ik heb onlangs ook vanuit het ministerie en ook vanuit de VNG complimenten gekregen voor hoe wij dat in Diemen aanpakken. Dat wij vanuit een pilot Scheerlicht zijn begonnen maar dat nu ook als brede methodiek gebruiken voor heel Diemen maar ook de verbreding in de ondermijningsaanpak zoals we die eerder dit jaar ook hebben vastgesteld. Daar zijn heel veel complimenten voor. We zien dat heel veel gemeenten aan de slag zijn met woonfraude, ondermijning maar de brede aanpak zoals we dat in Diemen vorm hebben gegeven is nu ook een voorbeeld voor heel veel andere gemeenten en ook de aanpak Scheerlicht specifiek. Daar is nog steeds heel veel belangstelling voor uit heel veel andere gemeenten. Ook de gemeente Amsterdam gaat dat deels overnemen. RIEC Midden-Nederland heeft interesse. We hebben eerder zelfs al gesproken met een aantal mensen uit België die een soortgelijke aanpak willen vormgeven. Dus dat ziet er mooi uit. Het wordt een soort exportproduct vanuit Diemen. Dus daar zijn we trots op maar ook heel belangrijk maar terecht vraagt u ook aandacht natuurlijk voor andere zaken op het gebied van veiligheid. Zeker fraude en cybercriminaliteit. Dat hebben we in coronatijd ook gezien, de enorme toename van oplichting, cybercriminaliteit. Je zag echt een verschuiving omdat mensen bijvoorbeeld langer thuis waren en werkten. Het aantal woninginbraken ging naar beneden maar dat je echt een toename zag van fraude en cybercriminaliteit.

Ik denk overigens dat dat een structurele verschuiving zal zijn. Niet alleen maar door corona. Daardoor is het misschien wat erger geweest maar dat zal structureel zijn denk ik. U heeft het over ambitie. De raad heeft ook een aantal ambities uitgesproken in het meerjarenplan

waarmee wij aan de slag zijn. Dus ik denk dat we juist op deze punten ook ambitieus zijn. Overigens als het gaat om woninginbraken, dat noemde u ook specifiek, gaat het al heel veel jaren de goede kant op. Het is altijd deels een golfbeweging. Soms zie je die cijfers weer omhoog schieten maar als je overall kijkt de afgelopen 10 jaar, dan zie je een hele duidelijke dalende trend en dan gaat het echt de goede kant op. Zeker als je ziet hoeveel extra woningen we erbij hebben gebouwd in Diemen. Dus als je het daar nog eens tegen afzet, dan zitten we helemaal goed. Dat neemt niet weg dat het nog steeds een heel belangrijk onderwerp is en dat we daar veel acties op moeten zetten. Ik kom daar bij u op terug, ook in het jaarprogramma veiligheid. Ik wil dat nog voor de verkiezingen met u bespreken. Dat is het uitvoeringsprogramma. Op zich is dat een collegebevoegdheid maar ik heb eerder de afspraak gemaakt dat ik dat altijd wel met de raad bespreek. Dus dan komen we ook specifiek terug op die 2 thema's want dat blijven gewoon hele belangrijke thema's.

Overigens als het gaat om het opsporen en het aanpakken van daders. Dat is natuurlijk in eerste instantie wel een verantwoordelijkheid van politie en justitie en overigens zijn we daar ook heel druk mee bezig met een lobby om ervoor te zorgen dat er meer politiecapaciteit komt voor deze regio want we zien, ook de komende jaren, helaas een uitstroom ook door eerdere plannen van eerdere kabinetten van uitstroom van veel politiemensen. Ook door de reorganisatie bij de Nationale Politie en die gaten moeten we gewoon opvullen. Het is mooi dat er extra geld komt. Straks ook weer hopelijk in een nieuwe kabinetsperiode maar ook in de Prinsjesdag-gelden zat extra geld voor veiligheid maar nog steeds veel te weinig. Ook voor deze regio, ook als het gaat om politie en OM-capaciteit. Dus we blijven volop inzetten op die lobby vanuit onze regio om ervoor te zorgen dat er meer capaciteit onze kant op komt.

Dan iets over participatie en wethouder Scholten heeft er al iets over gezegd. Op zich hoor ik een aantal dingen bij de VVD bewoners betrekken in een vroeg stadium. Dat is inderdaad heel erg belangrijk. Goed luisteren naar elkaar, elkaar respecteren. Daar hoort ook bij elkaar respecteren wil ik wel even benadrukken. De heer Advokaat had een aantal kritische opmerkingen maar ik hoorde ook wel weer positieve woorden over de slag die we aan het maken zijn bij de beleidsstukken die we nu ook binnenkort aan u gaan voorleggen. Toch hoor ik een aantal dingen bij u beiden waarvan ik denk. Zeker participatie bij projecten waar de gemeente besluiten over moet nemen, dan gaat het over politieke keuzes maken en het idee dat je door goede participatie altijd iedereen tevreden stelt, dat iedereen blij is met de uitkomst van besluitvorming, dat je rechtszaken kan voorkomen, dat je teleurgestelde inwoners kan voorkomen. Dat is gewoon niet het geval. Dat zou mooi zijn, dat klinkt mooi maar dat is niet de werkelijkheid en zeker als je als gemeente moeilijke keuzes moet maken en dat zijn we nu aan het doen in Diemen.

We hebben schaarse ruimte, dus alles wat je doet, daar zit een belangenafweging in, daar moet je keuzes in maken en hoe goed je ook je participatieproces inricht. Natuurlijk, we kunnen echt nog wel wat leren. Dat heb ik ook gezegd, ook in de laatste bijeenkomst. Natuurlijk leren we daarvan en dingen kunnen beter maar we moeten niet de illusie hebben dat als je perfecte participatieprojecten hebt, dat dan iedereen tevreden is en iedereen zich neerlegt bij de besluitvorming. Dat is gewoon niet een feit.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Dat beweert ook niemand dat participatie de totale oplossing is. Ik denk dat iedereen wel begrijpt dat je altijd een groep tegenstanders zal houden. Het gaat er enkel om hoe je met bewoners omgaat, hoe je omgaat met macht en tegenmacht, hoe je omgaat met de menselijke maat en met name dat aspect vind je terug in

een participatieproces. Het is een middel om te komen tot een doel maar het is enkel maar een middel. Participatie is niet een doel op zich. Het is eerder een smeermiddel.

De heer BOOG: dank u voorzitter. Het is niet een doel dat je iedereen tevreden stelt. Dat is het lastige want ik hoor u wel woorden gebruiken als buitenspel zetten, dat het nog steeds fout gaat. Ik ken ook heel veel emoties, ook bij de dossiers die u noemt maar het is altijd heel lastig om te scheiden. Er wordt gezegd het participatieproces is niet goed. Ik zie ook vaak dat het mensen zijn die ontevreden zijn met de resultaten van de keuzes en de besluitvorming die plaatsvindt en dat kan ik mij ook best voorstellen. Bij dat soort lastige keuzes worden mensen ook gewoon teleurgesteld en ik kan mij ook voorstellen dat mensen daar niet blij mee zijn. Dus dan worden vaak 2 dingen door elkaar gehaald. De eventuele kwaliteit van participatie en de ontevredenheid over de uitkomst van die participatie of beter gezegd de uitkomst van de besluitvorming. Dat wordt nog wel eens door elkaar gehaald. Dat is het enige punt wat ik wil maken is dat je daar wat scherper op moet zijn en dat ik dat af en toe nog wel door elkaar zie lopen en dat je dus niet de illusie moet hebben dat je met perfecte participatie alleen maar tevreden inwoners krijgt.

Daarnaast, en daar hebben we ook laatst over gediscussieerd, zijn er nog echt dingen die we kunnen verbeteren. We kunnen dingen beter borgen in de organisatie als het gaat om participatie, de processen, de afspraken vooraf, de betrokkenheid van de raad. Daar hebben we ook veel van geleerd de afgelopen jaren. Het is goed om daar een aantal betere afspraken over te maken en die gaan we binnenkort ook vaststellen met elkaar. Ik denk dat dat hoog tijd wordt en dat dat heel goed is.

Mevrouw WIELAGE: dank u voorzitter. We begrijpen natuurlijk heel goed wat u zegt en daar heeft u natuurlijk ook gelijk in. Je kunt nooit alle inwoners tevreden stellen maar als je iets doet in een wijk en ik ga nu even geen voorbeelden noemen maar in zijn algemeenheid waar een hele wijk heel grote moeite mee heeft en het besluit staat vast en vervolgens mogen mensen alleen participeren op een heel klein onderdeel van dat proces, daar moeten we het ook over hebben want dan voelen inwoners zich misschien niet meer van waar mag ik nog over mee participeren. Dus het gaat ook over meedenken, het gaat ook over verwachtingsmanagement en het gaat ook over waar laten we onze inwoners over meedenken. Los van dat hele proces van participatie maar daar gaan we het met elkaar nog over hebben.

De heer BOOG: dank u voorzitter. Daar heeft u natuurlijk gelijk in. Het moet aan het begin van zo'n participatieproces helder zijn wat precies de ruimte is voor die participatie en wat ook het uitgangspunt is van het gesprek wat je voert met elkaar. Daar hebben we ook eerder over gesproken in het college, onlangs ook op de themabijeenkomst, dat je bijvoorbeeld ook heel duidelijk de of en de hoe vraag uit elkaar haalt. Dat is in het verleden misschien niet altijd even goed gebeurd en dat zorgt voor onduidelijkheid maar dat vraagt ook wel iets van een raad. Ook een raad die zich durft uit te spreken, bijvoorbeeld een beginseluitspraak doet over of een raad ergens mee aan de slag wil en natuurlijk kun je altijd zeggen na het onderzoek blijkt dan dat het misschien uiteindelijk niet zo verstandig is maar je kan wel als raad een bepaalde richting meegeven en dat het ook voor bewoners dan helder is dat dat de richting is van het bestuur in plaats van te zeggen van het is een totaal open gesprek en we zien wel, er is nog niets besloten. Dat klinkt heel mooi maar uiteindelijk zorgt dat juist voor heel veel teleurstelling en onduidelijkheid. Dus het vraagt ook wel iets van een raad om af en

toe durf te tonen en misschien in een iets eerder stadium ook een richting aan te geven. Dus dat heeft er denk ik ook wel mee te maken.

De heer PRINS: dank u voorzitter. De heer Advokaat zei net dat participatie een middel was en geen doel en ik vind dat een opmerkelijke vooruitgang in zijn denken want ik heb 3 jaar lang gehoord van hem dat participatie een doel op zich was.

De heer BOOG: dat mag u in de volgende ronde met elkaar bespreken maar ik hoorde dat ook. We hebben bewust die 3 termen gebruikt die ook in het kader van de brede oordeelsvorming en de training met de raad aan de orde zijn geweest. Als je participatie wilt vormgeven, dan is het van belang dat je de rechten, alle belangen en ook de wensen van alle belanghebbenden op tafel krijgt en dat zijn niet alleen maar omwonenden. Dat zijn dus ook mensen die bijvoorbeeld een woning zoeken. Je kijkt ook naar de lange termijn. Je kijkt naar het algemeen belang en het is de verantwoordelijkheid van ons allen om al die dingen op tafel te krijgen en uiteindelijk daar goede keuzes in te maken. Dan hebben alle inwoners ook het volste recht om hun zegje te doen en om voor hun belangen op te komen. Die ruimte moeten ze absoluut krijgen maar uiteindelijk is het ook bij de meeste zaken uiteindelijk een belangenafweging en een keus die ook het gemeentebestuur moet maken en in dat opzicht sluit ik ook af met de woorden van de Partij van de Arbeid politiek is niet voor bange mensen en het is niet altijd makkelijk maar wel goed dat de raad daar scherpe belangen in afweegt en scherpe keuzes in durft te maken.

De VOORZITTER: ik geef het voorzitterschap weer over aan de heer Boog.

De VOORZITTER: dan ronden we deze eerste reactie van het college af. Ik heb inmiddels alle punten binnen van de fracties en die hebben we inmiddels ook kunnen clusteren. Dus misschien kunnen we iets sneller door en ik stel voor dat we 10 minuten schorsen en dat we dan verder gaan. Dan gaan we om 21.05 uur verder met de vergadering. Ik schors de vergadering.

2.d 2^e schorsing

De VOORZITTER: ik heropen de vergadering.

2.e Debat raadsfracties n.a.v. de algemene beschouwingen

De VOORZITTER: we gaan nu verder naar het debat tussen de raadsfracties naar aanleiding van de algemene beschouwingen en uiteraard kunt u daar ook bij betrekken wat het college daarover heeft opgemerkt. We hebben uit alle punten die u naar voren heeft gebracht 5 clusters gemaakt. Allereerst financiën en dan participatie, keuzes maken, politieke cultuur. Dan woningbouw en woningbouw versus groen, keuzes daarin. Het vierde punt duurzaamheid, energie, energiearmoede, transitie warmtevisie, afval en als laatste punt eenzaamheid.

Dan begin ik bij het allereerste punt financiën en ik zag dat GroenLinks en de Partij van de Arbeid een vraag hebben aan de VVD over de opmerkingen die de VVD heeft gemaakt.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Onze vraag aan de VVD. Meneer Timmer, u geeft aan dat het niet betrekken van de consequenties in de septembercirculaire maakt dat de raad onvoldoende kaders kan stellen maar u heeft natuurlijk wel de gegevens. Dus onze vraag is welke kaders zou u aan de raad en het college willen voorstellen naar aanleiding van deze verbeterde financiële verwachtingen voor de komende jaren?

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Ik zal ook direct aan onze financiële man het woord geven maar ik wil er in zijn algemeenheid dit over zeggen. Wij vinden het belangrijk dat straks een willekeurige geïnteresseerde burger van Diemen die de begroting zoals wij die nu gaan vaststellen gaat raadplegen, dat die dan een volstrekt helder beeld heeft van de financiële situatie van de gemeente Diemen op dit moment als wij hem vaststellen. Wij zijn echt fundamenteel van mening dat deze begroting dat niet reflecteert. Dus vanuit die context kunnen wij als raad die kaders ook niet goed stellen want er zijn heel andere kaders op dit moment mogelijk dan uit deze begroting blijkt die wij nu dreigen te gaan vaststellen op 4 november want daar zeggen wij dus als VVD van nee, dat is niet het juiste beeld. Het juiste beeld zit in de informatie van het college van 22 oktober en dat moet je daar wel degelijk bij betrekken. Wethouder Scholten zegt terecht die informatie van het college is openbaar. Natuurlijk maar de begroting die wij nu vaststellen reflecteert de situatie op dit moment waarin wij al weer verder zijn met de cijfers dan toen dit werd opgeschreven. Dus in die context geeft dat in onze optiek niet het correcte beeld weer.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Dat is duidelijk want dat is wat u in uw betoog zei maar dat is geen antwoord op mijn vraag. We weten nu dat de financiële mogelijkheden anders zijn dan oorspronkelijk in de begroting staan naar aanleiding van de septembercirculaire. We kunnen natuurlijk vragen of er een regeltje aan de begroting kan worden toegevoegd van kijkt u vooral ook naar de consequenties van de septembercirculaire zonder daar een hele nieuwe begroting van te maken maar welke kaders wilt u vervolgens als raad of als VVD-fractie meegeven aan het college met die andere financiële cijfers? Inhoudelijk wilt u daar iets mee. Heeft u ideeën wat u met dat geld wilt?

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Het is een heel ander beeld. Dus wij zouden dan ook andere keuzes kunnen maken als raad. We zouden meer geld aan veiligheid kunnen geven. We zouden dus andere dingen kunnen doen dan nu in deze begroting staan opgenomen. Het hele financiële beeld is zodanig gewijzigd dat dit niet de werkelijkheid van vandaag reflecteert en dat is ons belangrijkste punt, het fundamentele verschil dat daartussen zit.

Mevrouw VAN 'T RIET: dat begrijp ik maar ik zie niet een motie of amendement om meer geld naar bijvoorbeeld veiligheid of iets anders te doen. U weet dat het geld er is maar u komt niet met een voorstel. U zegt alleen ik kan geen kaders stellen maar u weet hoe de situatie is. Dus u kunt die kaders even goed stellen. Wat weerhoudt u daarvan?

De heer TIMMER: mij weerhoudt daarvan dat dit toch een soort overvaltactiek is. Op 22 oktober krijgen wij deze informatie van het college. Dat is minder dan een week voor dit moment. Dus op zich kun je daar al vraagtekens bij stellen of dat een behoorlijke manier van doen is. Dus in die context denk ik dat hier enige terughoudendheid betracht moet worden.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Ik heb toch wel met enige verbazing geluisterd naar het betoog van de VVD. Ik zie de heer Timmer altijd als een raadslid dat zeer goed op de hoogte is en de procedures zeer goed kent. Ondertussen zou hij bij zijn 4^e begrotingsbehandeling moeten weten dat de septembercirculaire altijd komt als de begroting al af is, dat de gevolgen van de septembercirculaire verwerkt worden in de 4^e kwartaalbrief. Die begroting is een momentopname en op het moment dat wij hem vaststellen is die veelal al een soort van achterhaald want zo gaat het helaas met gemeentefinanciën. Dat is elke dag anders.

Waar ik mij ook over verbaasde is dat de heer Timmer zei van dan wordt een volgend college met deze gevolgen opgezegd en dat staat haaks op wat er eerder gezegd werd door bepaalde partijen in de raad dat het college over zijn graf wil regeren. Dus enerzijds zeggen partijen het college wil over zijn graf regeren. Vandaag valt het verwijt dat dat we niks doen en doorschuiven naar een volgend college. Dus ik was eerlijk gezegd een beetje verbaasd. Er is een fundamenteel verschil tussen de begroting zonder septembercirculaire en met septembercirculaire. Het valt positief uit en dat is heel prettig maar er zijn nog steeds, zoals ik in mijn betoog al schetste, donkere wolken en grote onzekerheden. Dus ik denk dat het helemaal niet gek is dat we die begroting zo vast gaan stellen.

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Ik heb toch de neiging om te zeggen dat u een paar dingen door elkaar haalt want in de huidige begroting zoals die voorligt, dus zeg nog los van de septembercirculaire. Daar werd een Diemen nagelaten waar wij als VVD van zeggen dat is toch niet helemaal de bedoeling zoals wij dat als VVD voor ogen hadden om zo je erfenis op te tuigen. De septembercirculaire zoals die er nu ligt, en u zegt of het een meicirculaire is of een septembercirculaire, het geeft altijd een ander beeld maar dit is wel een fundamenteel ander beeld. Dit is niet zomaar even wat bij kleuren of even iets erbij. Nee, dit is fundamenteel anders en dat is ons belangrijkste punt om nu te zeggen van doe dat dan in die begroting die wij nu vaststellen want dat beeld wordt zodanig anders dat ook de geschreven teksten eigenlijk helemaal niet meer kloppen in deze begroting en daar moet je natuurlijk wel zorgvuldig in zijn als wij dit als raad gaan vaststellen.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Dus als ik de heer Timmer goed begrijp wil die eigenlijk dat wij de planning- en controlcyclus gaan aanpassen, aan onze laars gaan lappen zodat er omdat er nu een fundamenteel verschil is met de septembercirculaire, dat we dat nog kunnen verwerken maar als alle gemeenten dat gaan doen en de circulaires gaan afwachten en aan de hand daarvan begrotingen en kadernota's gaan schrijven wordt het een potpourri van gemeenten die op elk willekeurig moment een begroting of een kadernota opstellen. Dan wordt het toch echt compleet onoverzichtelijk?

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Ik zou niet willen pleiten voor het aan onze laars lappen. Ik zou wel willen pleiten voor het zo realistisch mogelijk weergeven van cijfers in een begroting. Daar past dus dan in dit verband een addendum bij. Dit is niet zomaar even wat bij kleuren in een circulaire. Nee, dit is fundamenteel iets anders. Dus dan vind ik dat je heel raar bezig bent als raad als je nu een begroting vaststelt die de werkelijkheid van vandaag de dag niet reflecteert. De informatie van het college is natuurlijk additioneel. Die komt daar achteraan, daar heeft u gelijk in maar die zat nu kort op deze behandeling. Dus daar kunnen we inhoudelijk niet zo heel veel meer mee. Dat heeft ons echt veel werk gekost om die hele serie nog eens door te nemen van wat betekent dat nu. Dus ik pleit niet voor het aan onze laars

lappen van de planning- en controlcyclus. Ik pleit er wel voor om dat nu op dit moment op een verstandige manier aan te passen en in een addendum mee te nemen.

De heer JÄGERS: dank u voorzitter. Ik zou zowel mevrouw Van 't Riet en mevrouw Kuilman willen vragen wat er überhaupt op tegen is om die duidelijkheid te creëren want de discrepantie is groot.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Wat mij betreft staat die duidelijkheid in de toelichting bij de septembercirculaire. Daar wordt duidelijk dat het in ieder geval financieel minder krap en moeilijk is dan in de begroting werd aangegeven.

De heer JÄGERS: stel dat u straks een paar nieuwe raadsleden kunt verwelkomen na de verkiezingen en dan zegt u ga u zich eerst verdiepen in de gemeentelijke financiën. Denkt u dan dat zij nog de informatie van het college kunnen terugvinden die past bij deze begroting? Ik denk het niet.

Mevrouw VAN 'T RIET: ik denk dat wel en tegen die tijd hebben we ook een 4^e kwartaalbrief. Dat ontwikkelt zich elke paar maanden.

De heer JÄGERS: maar u heeft nog steeds niet aangegeven wat er tegen is om dat addendum er wel bij te doen.

Mevrouw VAN 'T RIET: daar tegen is dat het weer een heleboel extra werk is. Die septembercirculaire komt altijd in september. Daar krijgen we altijd informatie over vlak voor de begroting en die verwerken we nooit in de begroting. Dus ik weet niet waarom we dat nu ineens wel doen omdat het verschil toevallig een beetje groter is.

De heer JÄGERS: een beetje groter? U heeft het over miljoenen en we hebben het niet over veel werk. We vragen om de informatie van het college als addendum te voegen bij de begroting.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Als er zo'n addendum wordt toegevoegd, stemt de VVD dan in met de begroting?

De heer JÄGERS: dat zullen we serieus overwegen.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Ik vraag mij ook af of we dit wel in Diemen moeten oplossen of dat we aan Binnenlandse Zaken moeten vragen om hun financiën en hun P&C-cyclus eens wat degelijker te maken zodat we in de eerste helft van het jaar daadwerkelijk weten wat onze financiën voor het daaropvolgende jaar zijn. Dat wij in september nog wijzigingen krijgen voor het direct daarop volgende jaar is eigenlijk van de gekke. Misschien moeten we met Binnenlandse Zaken afspreken om dat beter te organiseren opdat je dat eerder weet en misschien is nog eerder dan de eerste helft van dit jaar nog beter.

De heer JÄGERS: dank u voorzitter. Ik heb mij laten vertellen dat er gemeenten zijn die dat wel doen. Dus ik zie nog steeds niet waarom het niet zou kunnen.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Ik wou voorstellen om de septembercirculaire met de toelichting als inlegvel in de begroting te doen. Dan zijn we klaar. Daar hoeven we niet moeilijk over te doen.

De heer JÄGERS: dat is feitelijk de vraag.

Wethouder SCHOLTEN: dank u voorzitter. Even over de feitelijkheid. De VVD zegt er is een fundamenteel andere financiële uitgangspositie en dat betwist ik. Dat heb ik in mijn betoog ook gezegd. Het gaat met name over de jaren 2022 en 2023 waar een surplus ontstaat maar u ziet ook de septembercirculaire in combinatie met de ingreep in het gemeentefonds. Die leiden tot een lager structureel overschot in 2025. De waarschuwingen die het college doet in de begroting zitten met name op de lange termijn consequenties en het structureel sluitend krijgen. Ik heb ook in mijn betoog gezegd dat de septembercirculaire vooral tot overschotten leidt in de eerstkomende 2 jaren. Daar kunt u iets mee doen. U kunt het aan de begroting toevoegen maar over 4-5 weken hebben we wellicht een kabinet en dan komt er ongetwijfeld weer iets bij. De begroting is altijd een bewerkelijk ding en we geven altijd in kwartaalrapportages aan hoe het verloop is en hoe we circulaires verwerken. Dat geeft uiteindelijk altijd de meest actuele stand maar u stelt de tekst van de begroting vast. Dus u kunt natuurlijk altijd amendementen maken over hoe de tekst van de begroting dan zou moeten luiden en gaat u mekaar vooral overtuigen van hoe de winstwaarschuwingen dan anders in elkaar moeten zitten. Ik ben benieuwd.

De heer JÄGERS: dank u voorzitter. We zouden inderdaad de tekst via een amendement kunnen verduidelijken maar dat zal inhoudelijk niet zoveel verschillen maar vooralsnog lijkt het ons goed om dat amendement in te dienen.

De VOORZITTER: het is wat de wethouder zegt want er staat in het besluit om het college te verzoeken maar u bent nu aan zet als raad. Dus als u een amendement indient kunt u zelf de formulering kiezen voor het amendement. Het is niet zo dat u deze fase nog weer een opdracht geeft aan het college om zelf de begroting te amenderen. Als het gaat om de technische haalbaarheid van dit amendement vraag ik u ook om daar nog eens goed naar te kijken.

De heer JÄGERS: dank u voorzitter. Er staat in de tekst van de begroting dat er geen nieuwe beleidsontwikkelingen mogelijk zijn en dat is natuurlijk nogal een tekst. Vandaar dat wij ook hebben gemeend om dat amendement te moeten indienen maar als dat zou helpen zouden we vandaag nog kunnen aansluiten bij wat de heer Advokaat heeft gezegd die heel duidelijk zegt dat wij verzoeken het college om de inhoud van de informatie van het college toe te voegen aan deze begroting.

De VOORZITTER: dan verzoekt u dat niet aan het college. U bent nu zelf als raad aan zet. Dus u kunt nu zelf amendementen indienen en een eigen formulering kiezen.

De heer JÄGERS: dat is duidelijk.

De heer PRINS: dank u voorzitter. Ik hoor het allemaal aan. We hebben het hier over een probleem dat we zelf hier niet kunnen oplossen. Mevrouw Van 't Riet zei net van misschien

moet het ministerie bewogen worden om de cyclus anders in te richten maar stel dat het april- en augustuscirculaires zouden worden. Dan nog lost dat niet alle problemen op. Ik kan mij herinneren in een heel ver verleden dat de begroting pas in januari of februari werd behandeld in de raad. Dat kon toen nog maar toen had je hetzelfde probleem want in maart en april waren er ontwikkelingen waardoor de begroting ook al niet meer actueel was of tenminste niet meer zoals die was vastgesteld. Dus dit blijft eeuwig terugkomen zolang we op deze manier met elkaar moeten werken.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Het is inderdaad zoals de heer Scholten zei geen fundamenteel verschil. Eigenlijk geeft de VVD dat in haar eigen betoog ook toe want er staat letterlijk “Hierbij moeten we wel in ogenschouw nemen dat als het zeer hoge risico van jeugdzorg waarheid wordt het geraamde overschot snel verdamppt.” Dus eigenlijk geven ze zelf aan dat hoewel dat overschot er nu is en wat groter is dan verwacht, dat er eigenlijk geen fundamentele ruimte is maar een zeer beperkte incidentele ruimte. Dus volgens mij hebben ze hun eigen discussie beslecht en is er geen fundamenteel verschil.

Mevrouw WIELAGE: dank u voorzitter. Dat fundamentele verschil is er wel want als je kijkt naar de begroting zoals die is gepresenteerd en je kijkt dan naar de grote risico's. Dan hebben we het over de verwachte effecten van de verdeling van het gemeentefonds en de jeugdzorg, dan kwam je op een veel grotere min uit dan nu. Ik zie hier staan saldo programmabegroting in 2022 kwam op € 530.000 uit. De verwachte herindeling van het gemeentefonds vond in dat jaar niet plaats. Dus dat was op dat moment nul maar we krijgen nu wel in dat jaar 2,2 miljoen houden we nu over. Dus we gaan van € 530.000 positief naar 2,2 miljoen. Ik vind dat enorm en in beide gevallen, dus zowel bij die € 530.000 als bij die 2,2 miljoen, had je in beide dat miljoen risico op de jeugdzorg. Dus het verschil is nog steeds in dat jaar 1,7 miljoen. Dat vinden wij een fundamenteel verschil en bent u dat nou met mij eens of niet of zegt u ik vind dat een verwaarloosbaar getal?

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Ik vind dat een mooie en positieve ontwikkeling. Het is geen verwaarloosbaar getal want het is een boel geld. Ik denk dat de verwarring zit in het woord fundamenteel. Het is in ieder geval geen structureel verschil want zoals de heer Scholten aangeeft, in het derde jaar van de meerjarenbegroting is het alweer anders. Dus het is gewoon een incidentele wijziging en gelukkig valt die positief uit want als die negatief was uitgevallen hadden we de komende maanden wel een probleem om daar bezuinigingen of iets dergelijks voor te vinden.

Mevrouw WIELAGE: dank u voorzitter. Er is wel een fundamenteel verschil want al die jaren komt er minstens 1 miljoen bij. Dat is dus wel een structurele plus. Het effect van de septembercirculaire. Hoeveel is dat dan in 2023 denkt u?

Mevrouw VAN 'T RIET: u heeft dat zelf voor u staan. Ik zeg dat er op de lange termijn geen structureel verschil is in positieve zin. In 2024 en 2025 is het juist negatief.

De heer PRINS: voorzitter, zullen we de meicirculaire afwachten en dan verder discussiëren?

Mevrouw WIELAGE: dank u voorzitter. We vinden het nog steeds wel een fundamenteel verschil. Dan nemen we een later jaar. U zegt ik weet het niet uit mijn hoofd maar ik wist het

ook zonder dat ik dit voor mij had. Er komt ieder jaar meer dan 1 miljoen bij. Dus dat is iets wat ik niet hoeft op te zoeken, dat zit gewoon in ons hoofd, en als ik bijvoorbeeld kijk naar 2025. Als we dan het grote risico van de verwachte herverdeling van het gemeentefonds meenamen kwamen we op min 2,5 ton uit. Dus op een negatief bedrag en nu komen we op bijna plus een miljoen uit. Vindt u dat geen groot verschil, mevrouw Van 't Riet? Dat vinden wij een fundamenteel verschil, ook in 2025.

Mevrouw VAN 'T RIET: dat is een groot verschil en dat is een positief verschil en mijn vraag blijft dan eigenlijk wat ik daarstraks ook heb gezegd: wilt u daar dan ook nog beleid op maken of we zullen we daarmee wachten tot na de verkiezingen?

Mevrouw WIELAGE: ons punt is dat wij daar inderdaad voor de verkiezingen beleid op zouden willen maken. Alleen, we krijgen dit pas 5 of 6 dagen van tevoren te zien, deze fundamenteel andere cijfers. Dus de VVD wil daar wel goed en doordacht over nadenken. Als wij zeggen dat miljoen over in 2025 kan verdampen door jeugdzorg. Dan nemen wij dat ook serieus maar in het geval van min 2,5 ton, wat ik straks tegen u zei over 2025, komt die miljoen jeugdzorg er ook nog eens overheen. Daar hebben wij met elkaar over na zitten denken want toen hadden we die cijfers nog niet van min, ik noem maar wat, 3 ton in 2025 en nog het risico van jeugdzorg daaroverheen. Dan zit je op 1,3 miljoen in 2025 en wat gaan we dan doen? Daar hebben wij inderdaad met elkaar al over nagedacht en hadden daar ook ideeën over en toen kwam ineens die circulaire binnen en hielden we 1 miljoen over. Dat gaf ons een totaal ander beeld en daar hebben we inderdaad binnen 5 dagen nog geen oplossing voor want daar willen we ook weer goed over nadenken zoals ook het ambtelijk apparaat en het college een aantal maanden/weken de tijd krijgt om over de begroting na te denken en die tijd wil de Diemense VVD ook graag hebben om met een goed en doordacht plan te komen.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Ik zou zeggen neem die tijd, kom met een goed doordacht plan en wij staan open voor uw ideeën. Ik heb ook wel ideeën voor de jeugdzorg. Misschien kunnen we Den Haag vragen om een structureel besluit daarover te nemen.

Mevrouw WIELAGE: laten we ook wachten. Met welke plannen het nieuwe kabinet komt is inderdaad ook een onzekerheid waar we met z'n allen met smart op wachten.

De VOORZITTER: ik sluit het blokje financiën nu af. Dan ga ik naar het onderdeel participatie, keuzes maken, politieke cultuur en daar had D66 richting VVD en Onafhankelijke Partij Diemen een vraag, met name over verdeel en heers.

De heer POELWIJK: dank u voorzitter. Zowel de VVD als Ons Diemen gebruikten de termen verdeel en heers en wij waren benieuwd wat deze partijen daar precies mee bedoelen.

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Ik kan inderdaad bevestigen dat ik het verdeel en heers heb genoemd maar dat was niet zozeer rond het onderwerp participatie maar dat was meer rond het onderwerp financiën in het begin van mijn betoog. Dus in die context leefde dat bij mij.

De heer POELWIJK: dank u voorzitter. Ik heb niet per se de behoefte om de discussie over financiën nog een keer over te doen. Ik ben wel verbaasd dat ik tijdens het diner naast de heer

Advokaat zat die toen niets meer wist van verdeel en heers en dan stel ik de vraag aan de heer Advokaat wat hij daarmee bedoelde.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Ik had in mijn stuk staan een nasmaak van verdeel- en heerscultuur in plaats van samen besturen. Als wij die nasmaak hebben en u heeft die nasmaak ook, dan begrijpen we mekaar.

De heer POELWIJK: dank u voorzitter. Ik heb in het bijzonder niet de nasmaak van verdeel en heers in mijn mond. Dus nogmaals de vraag is wat de heer Advokaat daar precies mee bedoelt want dat vind ik nogal een vrij beladen term om zomaar op iemand te plakken.

De heer ADVOKAAT: met nasmaak bedoel ik dat wij als partijen maar ook als bewonersgroepen van alles proberen om partijen te benaderen en sommige partijen staan ze te woord maar er zijn zelfs partijen bij die ze niet eens te woord staan. Dat vind ik jammer want dan kan je toch de nasmaak hebben of er een verdeel- en heerscultuur is van met de meeste stemmen kun je iedere beslissing nemen. Zo komt het over als nasmaak.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Ik hoor de heer Advokaat zeggen dat sommige partijen inwoners en groepen niet serieus nemen en niet de moeite nemen om hen te woord te staan. Ik vind dat nogal een zware beschuldiging. Ik denk niet dat de heer Advokaat toegang heeft tot de mailboxen van de andere volksvertegenwoordigers in deze raad noch denk ik dat hij op de hoogte is van op welke manieren wij met inwoners in contact treden. Volgens mij nemen alle raadsleden in deze zaal hun taak als volksvertegenwoordiger zeer serieus. Dus als de heer Advokaat dit soort beschuldigingen uit voel ik mij geroepen om daarop te reageren om te zeggen dat in ieder geval vanuit onze partij dat niet de waarheid is. Ik vind het een hele zware beschuldiging en ik vraag mij af waar de heer Advokaat dat op stoelt.

De heer ADVOKAAT: dat is een klacht die wij van bewonersgroepen horen.

Mevrouw KUILMAN: dat is nogal een hele vage omschrijving. Een klacht die u van bewonersgroepen hoort want ik kan u vertellen, en ik kan alleen maar voor mij zelf spreken, maar elke mail die ik binnen krijg, daar reageer ik op. Zelfs als mensen boos op mij zijn of me uitschelden. Ik nodig iedereen uit om koffie mee te drinken. Iedereen krijgt een reactie van mij en volgens mij doen al mijn collega's dat ook.

De heer ADVOKAAT: voorzitter, ik heb geen partijen genoemd. Ik heb enkel gehoord dat er geklaagd werd dat niet iedere partij en als u bevestigt dat u dat wel doet, dan bent u daarin uitgesloten maar er waren dus partijen die geen gehoor gaven.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. De heer Advokaat verkondigt hier weer dat hij geluiden gehoord heeft dat er wellicht misschien partijen niet reageren op bewonersgroepen en het spijt mij dit te zeggen maar de heer Advokaat vertelt in deze raad wel vaker dat hij geruchten gehoord heeft, rumoeren gehoord heeft en ik vind dat nogmaals een hele kwalijke zaak want u bent aan het ontregelen. U helpt hier roddels de wereld in waar niemand in deze zaal en in deze gemeente iets mee opschiet.

De heer POELWIJK: dank u voorzitter. Volgens mij zitten we hier met 21 raadsleden die in oprechtheid hun werk proberen te doen en een college dat in oprechtheid zijn werk probeert te doen en deze raadsleden en college krijgen van de heer Advokaat op basis van geruchten de verdachtmaking verdeel en heers aangesmeerd. Dan vind ik het wel passend als de heer Advokaat dat verder zou toelichten dan ik heb gehoord dat en het schijnt zo te zijn dat.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Verdeel en heers heeft te maken met macht en tegenmacht. Als je de meerderheid aan zetels hebt, dan is het natuurlijk makkelijk om voorstellen erdoorheen te krijgen, zeker als je daar in een coalitieakkoord traditiegetrouw uitspraken over maakt. Daar is niks mis mee want zo gebeurt het al jaren overal in den lande en in de landelijke politiek maar je kan er wel vraagtekens bij zetten van is dat een democratie die toekomstbestendig is en die we ook op de lange termijn willen. Ik denk, en daar besloot ik mijn betoog ook mee, we moeten onszelf ook afvragen welke rol spelen we hier als volksvertegenwoordiger. Sinds de verandering van de democratie, het is veranderd door het vrouwenstemrecht, en later in 2012 nog eens door het dualisme.

De heer POELWIJK: dank u voorzitter. Zelfreflectie op hoe wij functioneren als raad, dat is nooit verkeerd maar ik heb nog niet één woord van de heer Advokaat gehoord dat rechtvaardigt waarom hij verdeel en heers daarop plakt. Dan constateer ik dat dat antwoord ook maar niet gaat komen maar verdeel en heers werp ik verre van mij.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. De heer Advokaat noemt daar allerlei wijzigingen van het kiesstelsel bij zoals het vrouwenkiesrecht. Ik zou zeggen een groot goed maar ik wil dus graag weten of die veranderingen, dat vrouwenkiesrecht en het duale stelsel, of dat nou verbeteringen zijn geweest of verslechtingen. Moeten we weer terug naar voor 1912?

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Ik geef enkel maar aan dat in de afgelopen tijd de democratie en de manier waarop we dat invullen, dat er na die tijd weinig veranderd is. We moeten ons goed afvragen zijn er mogelijkheden om het anders te doen en dat partijen niet gevangen zitten in een coalitieakkoord want in die zin bedoel ik verdeel en heers. Dat brengt sommige partijen echt wel in een spagaat af en toe maar uiteindelijk zijn die coalitieakkoorden ook wel een beetje gijzelsoftware voor politieke beslissingen die we nemen.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Een coalitieakkoord en gegijzeld. Wij raadsleden worden allemaal zonder last of ruggenspraak gekozen. We mogen zelf kiezen. We zitten niet gevangen in een coalitieakkoord maar ik wil eigenlijk nog even ingaan op iets wat u zei want u zei het vertrouwen in de politiek neemt af en we moeten als volksvertegenwoordigers nadenken over de manier waarop we de politiek invullen en er is menselijke maat nodig en macht en tegenmacht. Allemaal hele mooie kreten, hele mooie termen. Om het even te hebben over de rol van onszelf als volksvertegenwoordigers en het vertrouwen in de politiek. Het vertrouwen in de politiek wordt niet beter als iemand in deze raadzaal roddels verspreid.

De heer PRINS: dank u voorzitter. Het valt mij op dat de heer Advokaat wel veel vragen opwerpt en veel problemen aan de orde stelt maar geen antwoorden geeft en geen oplossingen levert en daar ben ik nou zo benieuwd naar want het is anders gissen naar waar hijzelf staat en

waar zijn partij staat. Als u nou met een vlammend betoog zou komen van zo moet onze democratie beter ingericht worden, dan zouden we daarop kunnen reageren. Wij maken zelf uit hoe wij het volksvertegenwoordigerschap invullen en van die rol, dat wil ik nog wel eventjes onderschrijven want ik heb het namelijk gelezen op een Facebookpagina die af en toe commentaar levert op wat de gemeente doet. Daar wordt af en toe geschreven dat politieke partijen in de gemeenteraad de grote afwezigen zijn op die Facebookpagina en wij worden dus als het ware uitgenodigd maar ook verweten dat wij niet aan die discussie meedoen. Ik voel mij niet aangesproken want ik heb er af en toe wel eens op gereageerd maar ik ben absoluut geen discussant op die pagina maar daar komen dus de roddels vandaan, meneer Advokaat, en u mag ook uw bron wel eens benoemen als u dit soort dingen beweert.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. De bron wil ik best benoemen. Dat was Werkgroep Buitenlust Groen die dat zei tegen ons. Zij zullen dat vast kunnen staven.

De heer PRINS: voorzitter, ik denk dat ze inmiddels met alle fracties hebben gesproken.

De heer ADVOKAAT: we waren gebleven bij de vraag verdeel en heers. Ik kan een heel betoog houden over hoe wij denken eventueel democratie samen met de inwoners te kunnen invullen maar dat gaat even buiten de orde van de vergadering en dat komt de komende tijd wel naar voren.

De heer POELWIJK: voorzitter, dit is precies waar het altijd om gaat. Eerst is hier de verdachtmaking van verdeel en heers. Vervolgens komt daar geen verhaal van de heer Advokaat tegenover wat hij dan wel wil. Dat wordt afgesloten met wij komen nog wel met plannen waarvan we keer op keer kunnen constateren dat die plannen er uiteindelijk helemaal niet komen. Dus dit zijn steeds ronkende woorden van de heer Advokaat, ronkende woorden van Ons Diemen maar resultaat nul.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Ik wil hier nog graag op aanvullen dat naast dat hier wordt gesproken over geruchten worden ze niet nader aangeduid. Er worden hier beschuldigingen geuit die niet verder worden aangeduid. Wij voelen ons aangesproken zonder dat wij eigenlijk weten wat we verkeerd hebben gedaan. Dat wordt niet benoemd. Ik zou de heer Advokaat willen vragen om dat soort insinuaties uit zijn betogen te laten.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. De dingen die ik heb ingebracht zijn altijd in een latere instantie hard gemaakt. Dus ik zie de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Mevrouw VAN 'T RIET: meneer Advokaat, dit is onjuist wat u nu beweert en ik wil graag de eerstvolgende keer dat u met insinuaties komt aangeeft waar ze vandaan komen en waar ze op gestoeld zijn want dit kan echt niet en gewoon maar roepen van het is achteraf de waarheid geworden. Sorry, ik kan geen voorbeelden bedenken. Dus als u dit nu niet direct kunt benoemen, dan hoop ik dat u het terugneemt.

De heer ADVOKAAT: ik zeg u komt u maar met voorbeelden.

Mevrouw VAN 'T RIET: natuurlijk moet u met voorbeelden komen meneer Advokaat.

De heer PRINS: voorzitter, ik denk zelf dat de heer Advokaat voeding geeft aan een vorm van achterkamertjespolitiek waar heel veel dingen worden beweerd en dat niet duidelijk is met wie er gesproken is, wie de bronnen zijn en dat is niet de manier waarop ik hier politiek wil bedrijven.

De heer ADVOKAAT: niets aan toe te voegen, prima.

De VOORZITTER: u neemt daar kennis van? Ik hoop dat u wel gehoord heeft wat uw mederaadsleden aan u hebben meegegeven.

De heer ADVOKAAT: we hoeven het niet allemaal met elkaar eens te zijn. Juist uit tegenstellingen komen de mooiste dingen voort.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Een hele korte vraag aan de heer Advokaat. Wordt de wereld er beter van als wij uitspraken doen die gebaseerd zijn op geruchten in plaats van of feiten?

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Als ik u gerust kan stellen wil ik het best terugnemen dat sommige raadsfracties de Werkgroep Buitenlust niet te woord willen staan. Dat wil ik best terugnemen.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Dit is een nogal ontwijkend antwoord want het gaat mij niet om de Werkgroep Buitenlust. Dat maakt mij niet uit wat partijen er wel en niet mee hebben gedaan. Ik stel u een hele simpele vraag en ik zal hem nogmaals herhalen: wordt het debat in de raad, wordt de gemeentepolitiek er beter van als wij debatteren over geruchten in plaats van over feiten?

De heer ADVOKAAT: ik ben het met u eens, het zou over feiten moeten gaan. Mijn excuses.

De VOORZITTER: dan had de Partij van de Arbeid ook nog een vraag over het statement politiek is kiezen.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Daar is net al een hele hoop over gezegd, ook in de bijdrage van de heer Poelwijk, want het ging over partijen die zeggen wij hebben plannen en dan niet met plannen komen en dan zeggen we komen er later op terug. Daar is net genoeg over gezegd.

De VOORZITTER: de Onafhankelijke Partij Diemen had aan D66 een vraag over de opmerking ergens voor kunnen staan.

De heer SIKKING: dank u voorzitter. We hadden aan de heer Poelwijk gevraagd zijn laatste alinea van ergens voor durven te staan. Toen vroegen wij op een gegeven moment of u vindt dat er partijen zijn die hun werk niet serieus nemen maar u heeft er heel duidelijk over gesproken dat u dat eigenlijk niet vindt. We hadden een beetje meer uitleg over die tekst willen hebben maar gezien de hele discussie hier vooraf denk ik niet dat we dit verder moeten oprakelen want het is duidelijk dat u er een bepaalde mening over heeft en die respecteren wij.

De heer POELWIJK: als u zegt 'en dat respecteren wij'. Dan klinkt het alsof u toch nog uw bedenkingen daarbij heeft.

De heer SIKKING: hierbij hadden wij dus heel veel bedenkingen van waar gaat dit over, wat bedoelt die daarmee. We wilden voorbeelden hebben maar die voorbeelden hebben we net gezien.

De VOORZITTER: dan gaan we door naar het volgende punt woningbouw/groen. Daar had D66 een opmerking over bouwen in bestaande wijken.

De heer POELWIJK: dank u voorzitter. We hebben het over bouwen in bestaande wijken. Zoals we al in onze termijn aangaven, dat is natuurlijk een gevoelig punt waarbij het belang van bouwen kan botsen met andere belangen zoals bijvoorbeeld van groen. Ik ben vooral benieuwd naar de partijen die zeggen wij sluiten verdichtend bouwen per definitie uit. Wat zeggen al deze partijen tegen de mensen die nu al vrijwel 18 jaar op zo'n wachtlijst staan? Wat zeggen tegen die personen die al zo lang wachten op een sociale huurwoning maar uitsluiten dat we bouwen binnen bestaande wijken?

De heer SIKKING: dank u voorzitter. Wij hebben niet gezegd wij gaan niet bouwen in de wijken. Wij zeggen dat we ook moeten kunnen bouwen aan de randen in het groen van Diemen. Dus ik weet niet waar u dat gelezen heeft maar wij zouden graag willen, en dan kijk ik steeds maar weer naar GroenLinks, dat we ook kunnen gaan bouwen aan de randen in Diemen in het groen want mens en natuur moeten kunnen samenwonen en dan kunnen we wel alles op een plekje willen zetten maar als Diemen vol is, is het vol en dan kunnen we van alles gaan bedenken maar dan valt er gewoon niet meer te bouwen in die uitontwikkelde wijken. Dus in de toekomst zullen er misschien mogelijkheden komen dat er een weg weggaat, bijvoorbeeld de Gooiseweg of aan de randen van Diemen maar daar moeten we naar kijken. We kunnen niet zeggen van we gaan stoppen want al die mensen die nu echt geen woning hebben moeten maar elders heengaan. Nee, die willen in Diemen blijven wonen. Dat bent u waarschijnlijk ook met mij eens en die gelegenheid moeten wij maken maar we moeten wel naar behoefte kunnen bouwen en dan zullen we toch ook aan delen van Diemen moeten denken die nu heilig verklaard zijn en dat die heiligverklaring niet zo sterk meer zal zijn als wij echt willen blijven wonen. Ik hoop dat dit een concreet antwoord is op uw vraag, dat het niet een warrig gebeuren is van een andere partij.

De heer POELWIJK: hoor ik dan goed dat de Onafhankelijke Partij Diemen zegt in principe zien we ook mogelijkheden voor bouwen in bestaande wijken als daar een goed plan voor ligt?

De heer SIKKING: als daar een prima plan voor ligt, dan kan dat. Wij weten nog wel zoeklocaties in Diemen te vinden waar gebouwd zou kunnen worden.

De heer POELWIJK: dat is dan een heel helder antwoord van de Onafhankelijke Partij Diemen.

De heer JÄGERS: dank u voorzitter. Ik denk dat wij ons grotendeels kunnen aansluiten bij wat de Onafhankelijke Partij Diemen naar voren heeft gebracht. Wij zijn er ook geen

voorzitter van om de Diemense wijken nog voller te bouwen dan ze al zijn. Wij zijn voorzitter van creatief nadenken om te zien of bestaande gebouwen die hun functie dreigen te verliezen of al verloren hebben kunnen worden verbouwd tot woningen en misschien andere creatieve ideeën als het splitsen van woningen en dat beter te faciliteren zoals al in andere gemeenten gebeurt zoals de heer Timmer ook al in zijn betoog heeft aangegeven. Als het allemaal niet meer voldoende is zullen we toch moeten denken aan misschien toch aan de randen van Diemen nog wat ruimte zoeken en dan zou je bijvoorbeeld kunnen denken aan de spoordriehoek waar ook al eens naar is gekeken. Dat bleek niet makkelijk haalbaar maar misschien is het mogelijk om er nog eens opnieuw naar te kijken en te zien of misschien de omstandigheden zijn veranderd in velerlei zin, dat het misschien toch mogelijk is om daar te komen tot woningbouw.

De heer POELWIJK: voorzitter, ik kan mij toch niet aan de indruk onttrekken dat in dit debat partijen veel opener lijken te staan voor bouwen in bestaande wijken dan in eerdere discussies naar voren is gekomen. Daar zijn wij blij mee want wij vinden dat die optie ook niet moet worden uitgesloten.

De heer JÄGERS: voorzitter, zou de heer Poelwijk even kunnen aangeven hoe hij tot die conclusie is gekomen want ik snap dat niet helemaal.

De heer POELWIJK: ik kan mij voorstellen dat er eerdere discussies over zoeklocaties zijn gevoerd, zowel over specifieke zoeklocaties bij Buitenlust als andere zoeklocaties waar volgens mij de VVD erg veel bezwaren tegen had.

De heer JÄGERS: ja maar dan snap ik uw conclusie nog steeds niet dat wij minder bezwaar hebben tegen bouwen in bestaande wijken dan u had gedacht.

De heer POELWIJK: ik meende een toon te horen waar meer openheid uit bleek dan waar we de discussies hebben gevoerd over eerdere zoeklocaties. Dat is puur een persoonlijke conclusie.

De heer JÄGERS: voorzitter, ik kan het even niet meer volgen.

De heer SIKKING: dank u voorzitter. Ik hoop niet dat de heer Poelwijk een verkeerde conclusie hieruit trekt. Wij zijn wel tegen hoogbouw. Wat is er mooier dan een sociale huurwoning met een tuintje erbij? Dus het mag van mij ook laag blijven. Het hoeft niet per se hoog te worden. Die mensen zijn veel gelukkiger met een tuintje erbij.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Dit sluit een beetje aan bij de discussie bouwen in het groen en dan hebben we het over stedelijke verdichting. Uit een enquête blijkt dat de inwoners dat op de laatste plaats zetten. Zelfs als ze mogen kiezen tussen bouwen in het groen, dat ze liever het groen behouden en niet bouwen. D66 stelde ook in zijn betoog bouwen ook in het groen en even later in het betoog over duurzaamheid bestaande groen willen we versterken. Daar zit een spanningsveld in en misschien kunt u dat wegnemen maar Ons Diemen is tegen bebouwing in de bestaande wijken en in ieder gebied van groen omdat we dat hard nodig hebben in de klimaatverandering voor klimaatadaptatie en hittestress.

De heer POELWIJK: dank u voorzitter. Ik denk dat de heer Advokaat heel terecht constateert dat daar een spanningsveld is want dit zijn 2 onderwerpen die wij als D66 belangrijk vinden, namelijk wonen en groen, en soms botsen die belangen met elkaar en dan kom ik weer terug bij mijn verhaal over keuzes durven maken. Dan moet je de belangen die met elkaar botsen, die verschillende prioriteiten die we hebben, die moet je tegen elkaar afwegen en daarin een keuze durven maken. Dat hebben we bij Buitenlust gedaan. Daar staat overigens tegenover dat we natuurlijk bestaand groen zoals bij Park Spoorzicht en het Ajaxpad gaan versterken. Dus het is niet zwart-wit, het is niet rechtlijnig. Je komt soms 2 onderwerpen tegen die je allebei belangrijk vindt die met elkaar botsen en dan moet je kiezen.

De heer ADVOKAAT: en u zegt dan durf keuzes te maken maar wij durven de keuze te maken om dat niet te doen. Dat is ook een keuze durven maken. Daar voelen wij ons ook gesteund door de uitslag van de enquête, dat we dat goed zien en onze rol als volksvertegenwoordiger dus goed vervullen.

De heer POELWIJK: voorzitter, ik denk dat het ook heel terecht is dat de heer Advokaat zegt dat dat ook een keuze is en dan moet u ook het hele verhaal erbij vertellen. Dan betekent dat dus wel dat de mensen die nu al heel lang op een wachtlijst staan, dat we daar niet extra sociale huurwoningen voor kunnen realiseren. Dat is dan de andere kant van het verhaal. Als je dat terzijde schuift hoef je ook niet die moeilijke keuze te maken over groen bij bijvoorbeeld Buitenlust en ik ben het met u eens, dat is ook een keuze maar wij hebben daarin een andere keuze gemaakt.

De heer JÄGERS: dank u voorzitter. We willen misschien toch het misverstand wegwerken dat wij eventueel wel akkoord zouden gaan met het bouwen van woningen in bestaande wijken ten koste van het groen. Dat is absoluut niet wat wij hebben willen zeggen als dat misschien op die manier is overgekomen. Wij zeggen niet in bestaande wijken en daarmee het groen opofferen maar als het niet anders kan, dan liever buiten de bestaande wijken en dan misschien ten koste van een deel van het buitengebied. Dan zouden we kunnen kijken naar de spoordriehoek.

De heer PRINS: voorzitter, mag ik even in herinnering brengen dat het niet alleen gaat om bouwen in verstedelijkt gebied of in het groen. De VVD heeft destijds bij de motie die beoogde om van 500 naar 1000 sociale huurwoningen te gaan als enige partij in deze raad tegengestemd. Dus die is überhaupt tegen het bouwen van meer woningen in Diemen, ongeacht of dat in het groen is of in verstedelijkt gebied en ik hoop eigenlijk dat D66 die motie nog steeds een warm hart toedraagt, ook in de volgende periode, want het is nog steeds een doel waar wij naar willen streven.

De heer POELWIJK: dank u voorzitter. Het is niet voor niets dat ik het belang van woningbouw heb aangegeven in onze algemene beschouwingen.

De heer SIKKING: dank u voorzitter. Ik wil de heer Prins toch wel even corrigeren want de VVD heeft wel tegengestemd maar die had dus een andere keuze gemaakt. Die wilde middeldure huurwoningen. Dus je moet niet de zaak gaan verdraaien.

De heer PRINS: dat maakt het standpunt niet anders. Ze zijn zelf mans genoeg om dat verder toe te lichten maar dat hebben ze jaren geleden al gedaan.

De heer JÄGERS: dank u voorzitter. Het is inderdaad zo dat wij toentertijd tegen die motie hebben gestemd waarin het aantal sociale huurwoningen dat gebouwd zou moeten worden werd opgehoogd van 500 naar 1000. We hebben gezien dat dat lastig is en wij hadden die keuze ook niet willen maken. We zijn niet tegen het bouwen van meer woningen maar we waren wel tegen het bouwen van die extra 500 sociale huurwoningen en nogmaals, je kunt zien hoe lastig dat is en het is ook niet gelukt om die 1000 sociale woningen binnen deze collegeperiode te realiseren of überhaupt in de steigers te zetten.

De heer PRINS: maar die middeldure huurwoningen heeft u al lang binnen. Die staan nu in Holland Park en in de Sniep en die koopwoningen ook. Waar wij het over hebben in de Diemense raad is het proberen te verdelen en te realiseren van die sociale huurwoningen en daar heeft u gewoon niet aan meegedaan.

De heer JÄGERS: dan zou ik nog even willen inbrengen. U zegt dat die 500 middeldure huurwoningen zijn gerealiseerd. Hoe trekt u die conclusie? Waar zijn die precies gebouwd?

De heer PRINS: laten we de cijfers laten spreken. In Holland Park zijn er zoveel woningen boven de huursubsidiegrens. Volgens mij is er in Holland Park geen enkele sociale huurwoning gerealiseerd behalve de studentenkamers. Dat is allemaal middeldure huur en dure huur.

De heer JÄGERS: nee, dat is voornamelijk dure huur en voornamelijk koop eerlijk gezegd. Er zijn ook veel investeerders geweest die uiteindelijk veel huurwoningen hebben gekocht of er in hebben geïnvesteerd en die vervolgens duur verhuren maar het aantal middeldure huurwoningen dat in Holland Park is gerealiseerd is als onze informatie ons niet bedriegt heel beperkt.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Ik moet de heer Prins toch wel een beetje gelijk geven want toen de eerste blokken in Holland Park gebouwd werden waren dat zeer betaalbare koopwoningen. Helaas kunnen wij niet de vrije markt beteugelen en de prijzen van die koopwoningen vastleggen en ook de huur die daar toen opgeleverd werd was heel betaalbaar. Je kon daar voor € 950 een woning huren met 2 slaapkamers. Op dat moment waren wij als gemeente nog niet in staat om die middeldure huur vast te leggen zoals we nu wel kunnen. Dus er is toen zat betaalbaar gebouwd maar door landelijke beperkingen waardoor wij niet konden reguleren zijn die woningen nu allemaal in een ander segment gekomen. Dat heeft niks te maken met onwil. Dat heeft te maken met jarenlang liberaal landelijk beleid.

De heer JÄGERS: dank u voorzitter. U beweert in Holland Park, ik weet niet welk deel u bedoelt, dat er middeldure huurwoningen zouden zijn gebouwd in de beginfase?

Mevrouw KUILMAN: dat is inderdaad wat ik beweert en dat weet ik omdat mijn broer daar een woning huurt en ik weet wat de huurprijzen zijn in dat blok toen dat werd opgeleverd.

De heer JÄGERS: en dat zouden er 500 zijn in die orde van grootte?

Mevrouw KUILMAN: de precieze aantallen weet ik niet maar als we naar alle aantallen in Holland Park gaan kijken met wat er in het begin verkocht en verhuurd is, dan denk ik dat je ruim aan dat aantal komt en ik zeg niet dat er nu geen probleem is want ik onderschrijf het probleem. Er is een gigantisch tekort aan sociale huurwoningen en aan middeldure huurwoningen maar dat heeft niet te maken met onwil van dit college. Dat heeft te maken met een gebrekkig instrumentarium waardoor wij toentertijd niks vast konden leggen. Nu hebben we die mogelijkheid wel en leggen we ook overal die segmenten vast.

De heer JÄGERS: ik ben het voor een groot deel met u eens maar niet als u zegt dat er in de beginfase heel veel middeldure huurwoningen zouden zijn gerealiseerd want in de beginfase waren uitsluitend koopwoningen op Holland Park.

Mevrouw KUILMAN: we kunnen eindeloos welles nietes doen. We gaan hier niet uitkomen. Dan zullen we een factsheet moeten krijgen.

De heer JÄGERS: daar gaan we naar kijken, naar die factsheet. Daar komen we op terug.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Ik wil graag even reageren op wat de heer Jägers zei over de sociale huurwoningen. De ambitie is destijds beoogd van 500 naar 1000 sociale huurwoningen om te realiseren in Diemen. We hebben nooit beweerd dat die binnen een bepaalde periode er ook zouden moeten staan want we weten hoe lastig het is om woningen gebouwd te krijgen. Dat besluit is eind 2017/begin 2018 genomen.

De heer JÄGERS: dank u voorzitter. Wij weten nog wel wanneer het precies was. Het was vlak voor de verkiezingen van 2018.

Mevrouw VAN 'T RIET: dat zeg ik eind 2017 of begin 2018 maar we hebben de ambitie verhoogd van 500 sociale huurwoningen bouwen naar 1000 sociale huurwoningen. Daarvan zijn er nu ongeveer 50 opgeleverd in de Sniep en de andere 50 zitten eraan te komen. Er komen er ruim 200 in Holland Park West en er zijn er 500 gepland in Holland Park Zuid. Dus bij elkaar zitten we in ieder geval al op 800 die redelijk concreet gepland zijn. Alleen wanneer ze er daadwerkelijk staan is een ander punt. Daar hebben we iets minder directe invloed op.

De heer JÄGERS: dank u voorzitter. Er zijn er 500 gepland in Holland Park Zuid maar daar hebben we totaal geen zeggenschap over als gemeente. Er moet ontzettend veel water door de Rijn voordat het zover is en misschien komt het er wel helemaal niet van omdat wij überhaupt de gronden niet hebben en niet kunnen zeggen wanneer er überhaupt gebouwd kan gaan worden. Dus we kunnen ons wel rijk rekenen en zeggen van er komen 500 sociale huurwoningen in Holland Park Zuid maar dat zou nog wel 10-20 jaar kunnen duren.

Mevrouw VAN 'T RIET: dat is inderdaad zo en dat geldt evengoed voor de middenhuur woningen die we daar hebben gepland. Dus daar zult u helaas ook nog even op moeten wachten maar we hebben wel serieus ons best gedaan om daar de juiste condities voor te creëren. De bestemmingsplannen liggen vast, dus we hebben er in zoverre invloed op dat

behalve die plannen er mogelijk niet iets anders gebouwd mag worden. Wanneer er gebouwd wordt kunnen we helaas niet bepalen.

De heer JÄGERS: maar mensen die er op gerekend hebben dat ze binnenkort een sociale of middeldure huurwoning zouden kunnen betrekken zijn niet blij met deze boodschap.

Mevrouw VAN 'T RIET: ik denk ook niet dat we ze die woningen ooit beloofd hebben van ze staan er volgend jaar of iets dergelijks. We maken plannen. We doen ons best om dat te creëren. U weet heel goed dat je een woning niet in een dag bouwt nadat je dat hebt beloofd zoals mevrouw Wielage af en toe probeert te doen. U voert toch altijd de plannen uit een dag nadat ze zijn vastgesteld als u wethouder bent? Dus als u zegt vandaag stellen wij vast dat er 1000 sociale huurwoningen komen, dan staan ze er morgen en op zijn laatst een jaar later lijkt mij.

Mevrouw WIELAGE: u denkt dat ik een tovenaar ben maar ik ben blij dat u mij zo hoog inschat. We gaan het zien wellicht ooit. Je weet het niet.

De VOORZITTER: ik sluit dit punt af en ik ga naar duurzaamheid, energie waarbij ik ook energietransitie, energiearmoede en afval meeneem. Allereerst had GroenLinks een vraag naar aanleiding van de opmerkingen van de VVD.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. De VVD gaf aan dat de energietransitie belangrijk is en dat we daar iets op willen bereiken maar vervolgens wil de VVD dat in kleine stapjes doen. Onze vraag is aan de VVD maar eigenlijk ook aan de andere partijen: hoe gaan we die CO₂-uitstoot daadwerkelijk drastisch verminderen in die kleine stapjes of worden dat kleine stapjes maar wel heel snel? Hoe had u dat voor u gezien?

De heer TIMMER: dank u voorzitter. De kleine stapjes zijn wat de VVD betreft begin dicht bij huis. Begin met de kleine dingen zoals er nu ook regelmatig dingen gebeuren. De simpele dingen als de tochtstrips die ik al vaak zie langskomen maar ook als ik naar mijn eigen huis kijk zonnepanelen, goede isolatie in zijn algemeenheid, WKO zit er ook in. Daar begint de CO₂-reductie maar laten we ook naar ons eigen gedrag kijken daar verder in. Ik bedoel wie in deze zaal vliegt, wie in deze zaal maakt een bewuste keuze om niet met het vliegtuig te gaan? Dat soort zaken tellen ook mee. Wie in deze zaal rijdt in een niet-brandstofauto? Wie in deze zaal rijdt een elektrische auto? Ga zo maar door. Dat zijn wat de VVD betreft kleine stapjes die allemaal gaan bijdragen.

Daarnaast hebben we ook grotere stappen te zetten en zijn er ook grotere dingen te doen. Als ik richting Noordzeekanaal kijk, richting de Hoogovens om dat nog maar eens te noemen. Daar zijn natuurlijk ook enorme stappen te zetten en daar wordt in de huidige tijd ook hard aan gewerkt. Die discussie gaat heel snel op dit moment. Dus in die context zijn we volgens mij zoals we dat ook al vaker geconstateerd hebben allemaal doordrongen van het feit dat dit nu moet. Dus dat zijn de stapjes, de kleinere stapjes bij onszelf dicht bij huis maar ook in grotere stappen bij industrie en grotere bewegingen die gemaakt moeten worden.

De heer POELWIJK: dank u voorzitter. De heer Timmer heeft het over stapjes zetten dicht bij huis maar waarom wilde de VVD dan niet meedoen met de RES?

De heer TIMMER: dank u voorzitter. De VVD wilde wel degelijk meedoen met de RES maar de VVD heeft wel bezwaren tegen een aantal onderdelen die erin zitten. Ik heb dat in mijn betoog in eerste termijn ook aangegeven. Als de RES in de huidige context zoekgebieden voor windmolens aanwijst, dan zetten wij daar grote vraagtekens bij. Deze dichtbebouwde omgeving waar heel veel mensen wonen die mogelijk daar risico gaan lopen. Wij willen dat eerst goed uitgezocht zien en gelukkig gaat dit college daar ook in mee en gelukkig worden er nu ook andere stappen gezet. Ik las vandaag dat er gekeken wordt naar de natuurwaarden in de Diemerscheg, hoe daarmee omgegaan wordt. Daarop aansluitend gaat Diemen zelf nog naar de gezondheidsrisico's kijken. Dus in die context denk ik dat wij de richting zijn opgegaan die de VVD bij de behandeling van de RES heeft bepleit.

Wethouder SIKKES: voorzitter, flauwekul wil ik graag corrigeren want wij zijn niet meegegaan met de VVD. Dit plan lag ook al, en daar was u ook van op de hoogte, voor op het moment dat de RES behandeld werd en er over besloten werd. Dus u had gewoon voor de RES kunnen stemmen.

De heer POELWIJK: dank u voorzitter. Ik constateer dat de VVD uiteindelijk tegen de zoekgebieden heeft gestemd. De zoekgebieden waarmee we zouden uitzoeken wat past in Diemen en wat past niet. Dus zoekgebieden zijn afgeschreven zonder dat de VVD wist wat mogelijk was en wat niet mogelijk was.

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Wij zijn tegen zoekgebieden zomaar aanwijzen zonder dat je weet wat de consequenties zijn als je daar dit zoekgebied gaat aanwijzen. Dat vind ik nogal wat wat D66 nu zegt dat wij zomaar zonder de risico's te kennen maar moeten gaan zeggen van nu gaan we daar zoeken. Nee, je hebt daar dus niets te zoeken zeggen wij als VVD dan. Dus in die context zijn wij daartegen. Zoek eerst goed uit wat daar de mogelijkheden zijn, zoek eerst goed uit wat de risico's zijn voor de mensen daaromheen.

De heer POELWIJK: voorzitter, wat mij betreft wij hebben niks te zoeken kenmerkt voor mij wel de houding van de VVD ten overstaan van in ieder geval de energietransitie in Diemen en de zoekgebieden in Diemen. Dan kom ik toch weer terug met welk verhaal durft u erbij te vertellen. Gaan wij ons best doen om goed te kijken wat daar mogelijk is of stoppen we bij de eerst mogelijke stap?

De heer TIMMER: wij stoppen absoluut niet bij de eerst mogelijke stap. Ook dat heb ik in mijn betoog aangegeven. Er zijn ontzettend veel mogelijkheden in Diemen en er zijn ontzettend veel mogelijkheden waar Diemen zijn steentje aan kan bijdragen. Ik zie nog ontzettend veel daken in de omgeving waar heel veel zonnepanelen op gelegd kunnen worden. Ik zie nog heel veel mogelijkheden voor aquathermie, geothermie, WKO. Ik woon zelf in een gebied waar WKO heel populair is. Ook in deze collegeperiode is daar nog een gasleiding aangelegd, ik zeg het toch maar eventjes. Dat was om de bouw mogelijk te maken maar toch, af en toe is het dus een processie van Echternach maar de Diemense VVD is wel degelijk voor de energietransitie en vinden ook dat wij als Diemen daar stappen in moeten zetten.

De heer POELWIJK: wat D66 betreft mag er wel een stapje bij ten opzichte van de VVD maar dat is een verschil.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Dat is eigenlijk ook een beetje mijn conclusie. U wilt stapjes zetten, u wilt ze echt zo klein mogelijk en zo langzaam mogelijk en af en toe wilt u volgens mij stiekem een stapje terug. Ik denk niet dat we daarmee de transitie daadwerkelijk gaan bereiken waar we het in Glasgow volgende week ook over gaan hebben. Ik ben er echt voor dat u iets concreter die stapjes benoemt en echt ook meewerkt in besluitvorming om die stapjes te zetten en om ze misschien een stukje groter te maken.

De heer TIMMER: dank u voorzitter. U legt mij woorden in de mond die ik niet gebruikt heb. Wij willen stapjes zetten. Ik heb ook heel concreet aangegeven waar wij die stapjes zien. Het stapje dat wij voorlopig niet willen zetten in Diemen, dat zijn de windmolens. Dus in die context wil ik een stapje terug zetten. Laten we eerst eens goed gaan kijken wat daar de risico's van zijn. Dat is de processie van Echternach. Voor de rest gaan we full speed vooruit.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Dat stapje van de windmolens gingen we ook pas zetten nadat we eerst gaan onderzoeken of dat inderdaad wel verantwoord is qua gezondheid en effecten op de omwonenden. Dus volgens mij zijn wij het helemaal met u eens maar is uw interpretatie dat u liever even stilstaat en dat een stapje noemt.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Ik zou graag nog even willen reageren op de heer Timmer want hij heeft het over stapjes en die heeft hij ook netjes geschetst. Iets minder het vliegtuig in, rijden in een elektrische auto in plaats van in een benzineauto, zonnepanelen op het dak. Dat zijn allemaal hele leuke dingen en dat zijn vooral ook hele leuke dingen als je het geld hebt om je daarmee bezig te houden en de ruimte in je hoofd om je daarmee bezig te houden. Als je elk dubbeltje 6 keer moet omdraaien voordat je het uitgeeft wordt dat heel moeilijk want het is heel moeilijk groen doen als je rood staat wordt er wel gezegd binnen mijn partij. Dus natuurlijk kan je met individuele keuzes het klimaat helpen maar welke keuzes ziet de heer Timmer liggen voor de gemeente? Hoe kan de gemeente stapjes zetten of stappen zetten of bij het zevenmijlslaarzen een energietransitie bewerkstelligen?

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Ik heb ook in mijn betoog gezegd het moeten gedragen stapjes zijn. Dus ik onderschrijf volledig wat u zegt. Je moet kijken wat mogelijk is. Je moet in dit verband niet alleen kijken naar gedragen stapjes in de zin wat in het hoofd kan maar ook wat in de portemonnee kan en in die context is er in Diemen waarschijnlijk nog heel veel mogelijk om daarin te helpen en te ondersteunen. De energiecoach is daar een belangrijk instrument in. Er zijn vast meer voorbeelden die ik op dit moment niet paraat heb maar dat zijn de gedragen stapjes die wij voor ogen zien.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Ik wil de heer Timmer bedanken voor de toelichting maar ik constateer nog steeds dat hij de verantwoordelijkheid voor de transitie wel heel erg bij het individu legt terwijl dit volgens mij iets is wat we met z'n allen moeten doen en waar ook zeker regie voor nodig is vanuit het rijk, vanuit de provincies en vanuit de gemeente.

De heer TIMMER: dank u voorzitter. De VVD gaat bij voorkeur uit van het individu, daar heeft u volkomen gelijk maar we laten niemand in de kou staan letterlijk. Wij zorgen wel dat

dit met elkaar gedaan wordt en dat dit ook gedragen wordt. Dus in die context vinden wij elkaar, absoluut.

De VOORZITTER: een vraag van de Onafhankelijke Partij Diemen aan GroenLinks.

De heer SIKKING: dank u voorzitter. Net al een beetje de discussie gehoord. GroenLinks vindt dat de stapjes te klein zijn maar wij vragen ons af GroenLinks is trots op allerlei dingen zoals de transitievisie en ook warmte en groen et cetera. Hoe denkt u zelf die doelstellingen te kunnen gaan halen voor 2025 en 2030 want naar ons idee gaat het allemaal veel te langzaam en wij hebben dan ook zo net gezegd duurzaamheid moet veel duidelijker worden ingezet. U verwijt wel de VVD hier iets over maar hoe staat u er zelf nou in, in die snelheid?

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Ik ben ervoor om het zeker sneller te doen dan de VVD voorstaat. Uiteraard moet het zo gedragen mogelijk zijn maar er zullen misschien ook besluiten worden genomen waar niet iedereen het mee eens is. Dat zal sowieso zijn dat niet iedereen het ermee eens is en ik denk dat het heel hard nodig is dat het kabinet daar ook richting aan geeft en helderheid qua financiële structuur. Ik zit al een half jaar te wachten op een nieuw kabinet en er gebeurt daar niets. Misschien moeten we gewoon nieuwe verkiezingen houden.

De heer SIKKING: voorzitter, wij zijn een partij in Diemen. Ik zit helemaal niet te wachten op het kabinet. Ik vraag mij af wanneer onze wethouder die zo voor duurzaamheid en alles is eens hele duidelijke voorlichting gaat geven aan de mensen van als jullie gaan isoleren, dan scheelt het zoveel en niet dat er een bedrijf komt en dat je nog niet eens een prijsvergelijking kan maken. Ik wil wel eens weten wanneer hij subsidies gaat geven aan mensen om ze te stimuleren om wat te gaan doen want zolang dat allemaal niet gebeurt blijven we stilstaan en dan kunnen we wel zeggen dat de auto's van de Meerlanden op gas rijden maar ondertussen komt er wel een inhuurbedrijf met grote vrachtwagens die gewoon op diesel rijden. Ik vind dat als we over dat soort dingetjes al hele discussies gaan hebben en dat hele kleine stapjes vinden. Nee, laten we eens in Diemen gaan beginnen met groen zijn. We zijn als Onafhankelijke Partij Diemen misschien wel groener dan GroenLinks maar het moet wel uitgevoerd worden.

Mevrouw VAN 'T RIET: dank u voorzitter. Ik denk niet dat het echt mogelijk is voor de wethouder om iedereen voorlichting te gaan geven. Daar heb je juist een gemeentelijke organisatie voor, daar huur je organisaties voorin zoals het Energieloket en dergelijke en volgens mij wordt daar heel veel in geïnvesteerd om mensen die informatie te kunnen geven en zeker de mensen die daarnaar zoeken gaan dat vinden maar er wordt vaak genoeg over gepubliceerd dat er dat soort zaken zijn. U zegt laten we het subsidiëren, al die wijzigingen, veranderingen. Laten we subsidies geven voor de energietransitie. Daar ben ik helemaal voor maar daar hebben we ook wel wat subsidie van het Rijk voor nodig. Dus als dat komt sta ik helemaal aan uw kant maar ik denk niet dat we onze hele algemene reserve moeten gaan uitgeven aan subsidies om bijvoorbeeld alle woningen in Diemen te gaan isoleren en van het gas af te halen.

De heer SIKKING: dank u voorzitter. Hoe doet de gemeente Amsterdam dat? Hoe doet de gemeente Utrecht dat? Hoe doet de gemeente Amersfoort dat? Als je gaat kijken in lijstjes

komen er allerlei plaatsen voor maar Diemen staat er niet in. Nee, wij geven leningen en ik hoor dat ze zelfs een beetje verdienen op die leningen die uitgegeven worden maar hoe zit het nou? Waarom staan wij zo stil? Waarom doen we niet iets en u geeft net zo'n ontwijkend antwoord wat globaal is wat ik van een andere partij wel eens hoor. U komt niet met een concreet voorstel. Waarom gaat het allemaal zo traag in Diemen? Waarom wordt die duurzaamheid niet veel duidelijker ingezet? Dan heeft het ook meer effect en u zegt er wordt van alles gedaan met de voorlichting en dit en dat. Ik merk er helemaal geen fluit van.

Mevrouw VAN 'T RIET: ik vind het heel bijzonder dat u er niets van merkt. Er staat van alles in jaarplannen, in jaarverslagen en in informatie van het college. Misschien moet u de stukken nog eens een keertje extra lezen.

De heer SIKKING: nee, het gaat om de bewoners. Het gaat er niet om of ik de stukken moet lezen. Het gaat om de bewoners. Die merken er niks van. Als je met mensen praat van laten we een wijk eens met z'n allen aanpakken. We gaan met z'n allen verduurzamen. Dan krijg je te horen van maar wat doet de gemeente dan. Dat zit niet tussen de oren van de mensen. Die stap moet nog gemaakt worden.

Mevrouw VAN 'T RIET: volgens mij wordt die stap gemaakt. Er worden mensen geïnformeerd en nee, we kunnen niet iedereen tegelijk informeren. Dat doen we wel via de Diemer Info en via Diemer Nieuws en al dat soort zaken. Dat mensen die dingen allemaal niet lezen. Dat kan ik dan ook niet helpen en iedereen die tegen u zegt van wat doet de gemeente kunt u informeren over wat de gemeente allemaal voor hen doet en wat waar ze kunnen vinden dat er duurzaamheidsleningen zijn.

De heer SIKKING: voorzitter, natuurlijk kan ik dat doen en dat zal ik ook wel doen maar het is een beetje vechten tegen de bierkaai. De stappen zijn te klein die er gemaakt worden.

Mevrouw VAN 'T RIET: welke stappen verwacht u dan? Zeg nou eens welke concrete stappen u mist in wat we doen.

De heer SIKKING: als er een brief in de deur valt bij ons in de wijk. Dan krijg je een aanbieding voor verduurzaming en dan komt er een meneer, die schrijft je in en gaat een gaatje boren en die kijkt in je spouwmuren en die geeft je advies. Dan kan je subsidies krijgen bij het Rijk maar het is wel een brief vanuit de gemeente Diemen met gemeenschappelijke inkoop maar je hebt nergens een vergelijk van is dit werkelijk goedkoper of is het gewoon een begunstigde partij. Dat is één ding. Een voorbeeld waarom u vroeg, heel concreet.

Mevrouw VAN 'T RIET: maar waar zit daar dan de versnelling in?

De heer SIKKING: we willen gewoon duidelijkheid krijgen van jongens, we moeten het nu doen want nou is het de tijd ervoor en de tijd is er rijp voor maar we staan nog gewoon te twijfelen, we staan te wachten op allerlei dingen omdat er heel veel onwetendheid is en dan kun je wel zeggen van we gaan voorlichting geven en we gaan allerlei dingen doen maar het zit nog niet bij de mensen tussen de oren en het zal er ook niet komen als we op deze manier door blijven gaan.

Mevrouw VAN 'T RIET: ik ga graag binnenkort met u koffiedrinken om te bespreken hoe we dat bij de mensen tussen de oren krijgen want die meneer kijkt in de spouwmuur. Die vertelt wat er mogelijk is. Als je daar vervolgens niks mee doet, dan houdt het op natuurlijk.

De heer SIKKING: het zijn natuurlijk details een gaatje boren en dat soort dingen en koffiedrinken is ook leuk maar waar het om gaat is gemeente Diemen, zet dit gewoon veel harder aan. Dan hebben we ook meer effect en dat zie ik niet gebeuren. We denken dat we het allemaal goed doen maar er gebeurt eigenlijk geen fluit.

De VOORZITTER: de heer Prins wilde bij dit punt iets over energiearmoede aan de orde stellen.

De heer PRINS: voorzitter, ik heb daar geen concrete vraag over aan anderen en ik denk dat ik daar in eerste termijn voldoende over gezegd heb. Ik ben wel blij met het overzicht dat de wethouder gaf in de eerste termijn en we kunnen daar misschien volgende week verder over doorgaan.

De VOORZITTER: dan ga ik naar het laatste punt eenzaamheid en daar had de heer Prins zich voor gemeld.

De heer PRINS: dank u voorzitter. Ik was aan het zoeken naar thema's en toen kwamen deze 2 dingen naar voren vanmiddag maar niet met concrete vragen aan anderen. Nogmaals, in eerste termijn heb ik daar genoeg over gezegd en ik ben ook hierbij blij met wat de wethouder voorlopig heeft toegezegd. Ik hoop inderdaad dat het snel naar de raad toe komt.

De VOORZITTER: dan sluit ik deze ronde in ieder geval af voor vanavond. Dan schors ik de vergadering en volgende week donderdag zie ik u weer en dan beginnen wij allereerst met de reactie vanuit het college.

3. Schorsing tot 4 november 2021, 20.00 uur

De voorzitter schorst de vergadering om 22.27 uur.